EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN! Sayı:39, Aralık 1990

Rejimin krizi ve işçi hareketi

Körfez krizini yaratan ve ağırlaştıran temel faktörlerde bir değişiklik sözkonusu değildir. Tersine başta ABD emperyalist ülkelerin bölgeye askeri yığınağı sürmektedir ve daha bugünden muazzam boyutlara ulaşmış bulunmaktadır. Öte yandan, emperyalist dünyanın tüm tehditlerine ve emperyalist politikaların basit bir aracı haline gelmiş BM Güvenlik Konseyi'nin son kararına rağmen, Irak rejimi de geri adım atmamakta, kararlılığını korumaktadır.

Değişiklik yalnızca tarafların karmaşık hesaplarla son haftalarda bir dizi manevraya girmiş olmalarından ibarettir. Doğrudan diyalog ve bazı göstermelik "iyi niyet" jestlerinden oluşan bu manevralar, karşılıklı belli tavizlere dayalı bir uzlaşmayla sonuçlanabileceği gibi, savaş tehlikesini büsbütün artıran ve yakınlaştıran bir gerilimle de sonuçlanabilir. Tarafların ilke, kural ve ahlaktan yoksun, kaba ve gerici çıkarlara dayalı politikalarının nasıl bir seyir izleyeceğini, hangi sonuçlara varacağını kestirmek güçtür.

Fakat bir şey kesindir; ABD-Irak ilişkilerinin muhtemel seyri ne olursa olsun, Körfez krizi sürecektir. Zira olay, üstelik daha başından itibaren, Kuveyt sorununu ve ABD-Irak çatışmasını aşan bir karaktere sahiptir. Kuveyt yalnızca bir vesile olmuştur; asıl sorun emperyalizmin petrol ve devrimci kaynaşmalar bölgesi Ortadoğu'ya dolaysız olarak ve muazzam bir askeri güçle yerleşmiş olmasıdır. Bugün Ortadoğu denizden kuşatılmış, karadan işgal edilmiştir. ABD, bölgenin askeri bakımdan en güçlü ülkelerinkine eşit bir askeri güçle Ortadoğu'ya yerleşmiştir ve bu fiili durumu kalıcı hale getirmek, meşrulaştırmak amacı ve çabası içindedir. ABD emperyalizminin bu girişimi başından itibaren Irak'tan çok bölgeye, güncel sorunlardan çok geleceğe, taktik ihtiyaçlardan çok stratejik amaçlara yönelikti. Birinci faktörler ikinciler için yalnızca bulunmaz fırsatlar olarak değerlendirildi. Dolayısıyla Kuveyt sorunu belli bir uzlaşmayla geride kalsa bile, köklü sorunlara dayalı Ortadoğu krizine eklenmiş yeni bir boyut olarak Körfez krizi sürecektir. Krizin kökenindeki asıl çelişki emperyalist dünyanın çıkarlarıyla bölgedeki devrimci süreçler arasındadır.ABD-Irak gerilimiyle kararтılmak istenen canalıcı gerçek budur. Zonguldak madencileri eylemine anında ve özel bir ilgi gösteren ABD elçiliğinin ve CIA görevlilerinin bu anlamlı davranışlarında dile gelen gerçek de bir bakıma budur.

Kesin olan bir başka gerçek daha var. Türk burjuvazisinin Körfez krizine ilişkin politika ve hesapları, iç ve dış boyutlarıyla şimdiden iflas etmiş, boşa çıkmıştır. Dışa dönük hesaplar arasında Irak'ın olası bir paylaşımı durumunda Musul-Kerkük'ü kapmak bir olasılık sayılıyordu. Gelişmeler ve gerçekler bunun yalnızca sonu gelmeyen bir tatlı hayal olduğunu gösterdi. Amerikan emperyalizmi Musul-Kerkük'ü bölgede bekçi köpeği saydığı Türk burjuvazisine bir kemik gibi koklattı, bu kadarı onu kendi çıkar ve politikalarının basit bir uzantısına dönüştürmeye yetti. Bölgede emperyalist dünya için sadık bir bekçi köpeği olabileceğini bu vesileyle yeniden kanıtlamış olmak bir başarıysa, Türk burjuvazisi Körfez politikasının dışa dönük boyutunda yalnızca bu başarıyı elde etmiş oldu. Ama bu, izlediği dış politikanın, Irak ve bölgenin diğer bazı ülkeleriyle ilişkilerde yarattığı sorunlar bir yana, iç siyasal yaşamda krizi artıran bir faturaya dönüşmesiyle sonuçlandı. Buna iktisadi ve mali fatura da eklenirse izlenen politikanın dış bilançosu çıkar ortaya.

Körfez politikasının içe dönük cephesinde de sonuç farklı olmadı. Yaratılacak savaş atmosferi altında işçi sınıfı ve emekçi kitleler

dizginlenecek, yeni ekonomik ve politik saldırılar kolayca gündeme sokulabilecek, savaş hazırlıklarıyla kamufle edilerek Kürdistan'a yeni yığınaklar yapılacak ve bu karmaşa içinde Kürt ulusal direnişi de ezilmiş olacaktı. Yapılan hesap ve umulan sonuç kabaca buydu. Gelişmeler, bu hesabın da boşa çıkmış olduğunu gösteriyor. Dahası bu hesap ters tepmiştir. Körfez politikasının içe dönük boyutları işçi hareketine yeni bir ivme kazandırdı. İşçiler istemlerinde gerilemedikleri gibi, kendilerine yönelen yeni politik ve ekonomik saldırılarla bağını da görerek savaşa karşı açık bir tutuma yöneldiler. İşçi direnişleri ve mitingleri savaş karşıtı sloganlarla çınlıyor. Savaş karşıtlığı işçi hareketinin politikleşmesi için son derece elverişli bir olanağa dönüştü. İşçi hareketinin de etkisiyle toplumun alt tabakalarında savaşa karşı güçlü bir eğilim oluştu. Öğrenciler eğitim sistemine karşı protestolarını savaşa karşı protestoyla birleştirdiler. Tüm bunların da etkisiyle Körfez politikası konusunda düzen cephesi kendi içinden bölündü. Burjuva muhalefet çatlağına hükümet içi çatlaklar eklenmekle kalmadı, bunlara bir de kendini her zaman içe dönük bir içsavaş ordusu olarak görmüş, içe karşı ölçüsüz ve pervasızken, dışa karşı korkak, genellikle temkinli ve "gerçekçi" olmuş ordu içi çatlak eklendi. Bu durumda, Körfez politikasının içe dönük boyutunda Türk burjuvazisinin elde edebildiği tek yarar, Kürdistan'a yapılan yeni yığınak ve bazı direniş bölgelerini insansızlaştırmak için nispeten rahatça uygulama olanağı bulduğu vahşet oldu. Ama bu bile çok geçmeden geri tepecektir.

Sonuç olarak, içe ve dışa dönük sonuçlarıyla Körfez politikası, düzenin yaşamakta olduğu krizi derinleştiren, boyutlandıran bir rol oynamıştır. Türk burjuvazisi siyasal bakımdan en güçsüz dönemlerinden birini yaşamaktadır. Yürülükteki politikalar sorunları çözememekte, alternatif politikalar ise üretilememektedir. Sorunların köklü ve yapısal olduğunun göstergesidir bu. Burjuva düzen genel bir kriz manzarası sergilemektedir. Cumhurbaşkanıyla, Hükümetiyle, muhalefetiyle, meclisiyle düzen siyasal cephede bir bütün olarak dökülüyor. Ciddiyet, inandırıcılık, saygınlık, manevi -otorite sözü geçen kişi ve kurumlarda bunlardan eser kalmamıştır. İşler burjuva muhalefetin kendi Cumhurbaşkanına, arkanda Amerika var, onun sayesinde ayaktasın deme noktasına varmıştır.

Tüm bunlara rağmen yine de düzen hüküm sürüyorsa, bunu kendi özgücünden çok devrimin güçsüzlüğüne borçludur. **Düzen kendi iradesi dışında devrimci gelişmeyi kolaylaştırıcı ve hızlandırıcı her türlü nesnel olanağı devrimcilere sunuyor. Yazık ki Türkiye'nin bunu değerlendirecek nitelikte ve düzeyde bir devrimci mihrak henüz yok. Son derece yetersiz ve zayıf güçlerle işe başlayan, fakat kısa sürede ve elbette kendi toplumsal tabanını, Kürt köylülüğünü harekete geçirebilme üstünlüğü sayesinde sömürgeci burjuvaziyi tarihinin en büyük sorunuyla yüzyüze bırakan Kürt ulusal devrimci hareketinin sergilediği örneği, düzenin güçsüzlüğü ile devrimin gücü arasındaki ilişki ve diyalektiğin en özlü ve anlamlı anlatımı olarak bir kez daha hatırlatıyoruz.**

Türkiye işçi sınıfının genel bir kaynaşma yaşadığı bir dönemde bunu hatırlatmak özellikle gereklidir. **Kürt devrimcilerinin köylülüğü eksen alarak sömürgeci burjuvaziye karşı gerçekleştirdiği başarıyı, biz Türkiyeli komünistler işçi sınıfını eksen alarak sömürücü burjuvaziye karşı gerçekleştirebiliriz, gerçekleştirmeliyiz.**

*

"Yeni dönem işçi hareketi hep her yenisi bir öncekini aşan kesikli dalgalar halinde gelişti. Bu günlerde yeni bir eylem dalgasının habercisi bir kaynaşma var. Tüm bilgiler ve belirtiler, bu yeni dalganın da kendinden öncekileri aşacağına, dahası işçi hareketinde yeni bir evreyi başlatacağına işaret ediyor. Bu yeni evrenin en belirgin özelliği, işçi hareketinin politik bir mecraya girmesi, buna uygun istem ve eylem biçimlerinin ön plana çıkması olacaktır. Bu kez kaynaşmayı yaşayanların içinde metal ve maden gibi Türkiye işçi sınıfının en deneyimli ve militan kesimlerinin ön safı tutuyor olması, bu ihtimali güçlendiriyor. Aslında Zonguldak bölgesinde 36 bin maden işçisinin anlamlı bir şekilde faşist askeri darbenin yıldönümüne denk getirdiği iki günlük bölgesel genel grev, bu evreyi başlatmıştır bile."

Bu değerlendirme, *Ekim*'in geçen sayısının

"İşçi Hareketi ve Genel Grev" başlıklı başyazısında yer aldı. (Sayı: 38, Kasım 1990) Muhtemelen pek çok kimse bunu anlamakta ya da buna inanmakta güçlük çekti, hiç değilse biraz fazla iyimser buldu. Oysa bugün, yalnızca bir ay sonra, bu değerlendirme artık bir öngörü değil somut bir gerçekliktir. İşçi sınıfı devrimcileri olmak iddiasındaki pek çok çevreyi hazırlıksız yakalayan Zonguldak madencilerinin militan siyasal eylemleri ve bunun işçi hareketindeki yankıları bu gerçekliği çıplak gözle görülebilir hala getirmiştir.

Zonguldak madencilerinin günlerdir süren ve daha da sürecek olan eylem fırtınası, işçi hareketinde yeni bir durum, yeni bir aşamadır. İki açıdan; hem muhteva ve nitelik, hem de büründüğü eylem biçimleri bakımından. İşçi hareketi nihayet belirgin bir şekilde iktisadi istemlerden politik istemlere, kendi dar sorunlarından toplumun genel sorunlarına genişliyor. İktisadi grevlerden politik yürüyüş ve gösterilere, yasaların temkinli bir aşılmasından bir kenti günlerce militan siyasal gösteriler alanına çevirecek düzeyde yasaların cüretli bir çiğnenişine geçiyor. Kendi dışındaki halk tabakalarının edilgen sempatisini almaktan onları kendi siyasal protesto gösterilerine doğrudan çekme gücüne ve aşamasına ulaşıyor. Ortaya koyduğu militan etkinlik, işçi sınıfı dayanışmasını bir kentin sınırlarından ülkeye, ülkeden henüz kendini edilgen sempati biçiminde ortaya koyuyor olsa bile uluslararası alana yayıyor.

Girdiği coşkulu eylemli kaynaşma içinde Zonguldak madencileri ücret artırımı ve öteki iktisadi istemleri unutmuş bulunuyorlar. Yürüyüş ve gösterilerin temel sloganları Cumhurbaşkanını, Hükümeti ve burjuvazinin savaş kışkırtıcısı politikasını hedef alıyor. Bunlar Cumhurbaşkanına hakaretten sayısız kişinin yargılandığı, "Savaşa hayır" dediği için 16 yaşındaki lise öğrencilerinin tutuklandığı, "güzide" yazar ve sanatçılarına bir yasal sessiz yürüyüş izni bile verilmediği bir ülkede oluyor.

Zonguldak madenci eylemi kesin olarak işçi hareketinde yeni bir aşamanın ifadesidir. Bu işçi hareketinin politik bir mecraya girişidir. Bu açıdan, bu eylemin deneyi ve dersleri, belirginleştirdiği gerçekler, işçi hareketi ve toplumun tüm sınıfları ve politik güçleri üzerindeki etkileri ve yankıları üzerinde dikkatle düşünmek ve sonuçlar çıkarmak, bu yeni safhasında işçi hareketi karşısında görevlerimizi anlamak bakımından olduğu kadar, bugünkü potansiyel ve birikimiyle devrimci politik bir savaşta işçi hareketinin taşıdığı olanakları tüm boyutlarıyla kavramak bakımından da önemlidir.

Öte yandan, madenci eylemi bugünkü düzeyiyle işçi hareketinin sınırlarını, daha açık bir ifadeyle yetersizliklerini de belirginleştirmiştir. Önderlik ve örgütlenme zaafı bütün açıklığıyla ortaya çıkmıştır. Her şey bir yana, eylemin havasına, akışına, coşkusuna uyarak olsa bile, neticede eylemi demagog sendika bürokratları yönetmiştir. O sendika bürokratları ki, iki yıl önce grevi engelledikleri için hain ve satılmış ilan edilmelerini geçelim, daha iki ay önce iki günlük direnişin karşısına dikildikleri için işçilerce aynı şekilde suçlanmışlardı. Şimdi bu aynı "hainler" ve "satılmışlar", coşkulu işçi kitlelerince "Başkan nerede biz orada" sloganıyla onurlandırılabiliyor. Bu hain demagoglar bir yandan eylemin büründüğü siyasal biçimlere sahip çıkarlarken, öte yandan bu devrimci işçi eylemini "Özal gidecek dertler bitecek" sloganıyla burjuva muhalefetin düzen içi kanalına akıtmakta hayli başarılı olabiliyorlar. Eylem düzeyindeki büyük ilerlemeye rağmen işçi hareketinin bilinç, önderlik ve örgütlenme düzeyindeki büyük geriliğin göstergesi bu olguya son Zonguldak direnişinden bir dizi başka örnek de verilebilir. Örneğin Zonguldak eylemini her yol ve yöntemi kullanarak kuşatmaya ve kontrol altında tutmaya çalışan burjuva muhalefet partilerinin siyasal toplantılarına gösterilen belli bir ilgi bunun çok önemli bir başka göstergesidir.

İşçi hareketini bekleyen ve altı hep çizilen tuzağın ne olduğu, madenci eylemiyle bir kez daha görülmüştür. İşçi hareketini kaba terörcü yöntemlerle ezmeyi henüz göze alamadığı sürece, onu kontrol altında tutmak, sınırlamak ve düzen içi kanallara akıtmak için burjuvazinin hala etkili olabilen iki önemli aracı var. Sendika bürokrasisi ve burjuva muhalefet partileri, özellikle de sosyal-demokrasi. Madenci eylemi, burjuva muhalefet partilerinin gerektiğinde demagojik manevralarla kendilerini belli bir düzeyde ve biçimde işçi hareketinin havasına uydurarak işçi kitlelerini aldatıp etki altına alabildiklerini de göstermiştir. Bu aynı zaman-

da, işçi hareketinde son on yılın birikimi olan ve bugün güncelleşen, pratik olarak gerçekleşme olasılığı hayli artan genel grev eylemini bekleyen en ciddi tehlikenin de ifadesidir. Madencilerin siyasal eylem fırtınası, işçi hareketi üzerinde genel grev doğrultusunda muazzam bir ajitasyon etkisi yapmış, işçi sınıfına genel grev için somut bir çağrı olmuştur. Zaten bizzat Zonguldak madencileri bunu böyle ifade etmekte, sloganlaştırmakta, başta İstanbul işçileri olmak üzere, SEKA işçilerinden Ege linyit işçilerine kadar sınıfın önemli kesimleri de bunu böyle algılamaktadırlar. Bu durumda işçi hareketini ve onun genel grev eylemini sendika bürokrasisinin ve burjuva muhalefetinin tuzaklarından korumak, komünistlerin ve devrimcilerin en can alıcı güncel görevi haline gelmiştir. Devrimci öncü işçi kuşağını bu alanda büyük bir sorumluluk bekliyor.

Düzenin siyasal sıkışmışlığı, Körfez politikasının iflası, işçi hareketinin bu ağır baskısıyla birleşince, faturayı Özal'a ve partisine çıkaracak bir erken seçim burjuvazi için tek çıkış yolu olarak gündeme gelmektedir. Bu manevra siyasal krizi hafifletmek, işçi hareketinin hızını kesmek ve hiç değilse onu bir süre için oyalamak başarısı sağlayabilir. Bu oyunu boşa çıkarmak devrimci hareketin en acil görevidir. Genel grevle erken seçim arasında bağ kuran, erken seçimi genel grevin bir istemi olarak sunan her çaba gericidir, düzenin ve burjuvazinin hizmetindedir. SP de içinde tüm sosyal reformistlerin konumu ve misyonu budur. Bu, içinde yaşadığımız koşullarda burjuvazinin manevralarına karşı mücadele ile sosyal reformizme karşı mücadelenin yakıcı biçimde birbirine bağlandığını ifade eder. İşçi hareketinin normal seyri bu gerici politikayı boşa çıkarmaya müsaittir. Zira işçiler parlamento ve burjuva partilerinden çok kendi mücadelelerine güveniyorlar. Hükümet değişikliği değil, sermayenin iktisadi ve politik saldırılarını püskürtmek, siyasal ve iktisadi haklar elde etmek istiyorlar. Bunu bizzat kendi güçleriyle, kendi çabalarıyla elde etmek istediklerinin en özlü göstergesi, coşkulu ve militan genel grev sloganı ve istemidir. Bu istemi ve engelleyemedikleri bir durumda bu eylemi erken seçime ve hükümet değişikliğine kanalize etmek bugün Demirel'lerin ve İnönü'lerin politikasıdır.

*

Zonguldak madenci direnişi devrimci hareketin güçsüzlüğünü, yetersizliğini ve perspektifsizliğini de bütün açıklığıyla göstermiştir. Tüm kesimleriyle işçi sınıfı hareketinin politik temsilcisi ve öncüsü olmak iddiasındaki devrimci hareket, bu önemli işçi çıkışma hazırlıksız yakalanmıştır. Bu yalnızca bir örgütsel hazırlıksızlık olsaydı, bir ölçüde anlaşılır sayılabilirdi. Nedir ki bir çok çevre perspektif olarak da hazırlıksız yakalanmıştır. Zonguldak eyleminin kapsamı ve biçimi, devrimci hareketin özellikle en "teorik" kesimleri için tatlı bir sürpriz olmuştur. Pratiğe bağlanmayan, hareketle bağ kurmayan, onu beslemeyen ve ondan beslenmeyen bir teorinin kofluğu ve işlevsizliği bir kez daha açığa çıkmıştır.

Madenci direnişiyle yeni bir ivme kazanan işçi hareketi üzerinde tüm komünistler ve devrimciler dikkatle düşünmek, görev ve sorumluluklarını gözden geçirmek zorundadırlar. İşçi sınıfının bugünkü hareketliliğinde yansıyan son 30 yılın birikimi ve deneyimi, son on yılın birikmiş öfkesidir. Birikmiş, yoğunlaşmış, kızışmış biçimiyle bugün kendini son derece umut verici biçimlerde ortaya koyuyor. Nedir ki devrimci bir teori, devrimci bir program, devrimci bir taktik ve tüm bunlarla yoğrulmuş devrimci bir örgüt (ihtilalci bir sınıf partisi) olmadan, hareketin kendi iç dinamizmi ve olanaklarıyla bir sonuca varamayacağı, ya aldatılarak ya da ezilerek her halükarda denetim altına alınacağı tarihin de, teorinin de basit bir gerçeğidir.

Kürt ulusal sorunu ve direnişi de dahil Türkiye'deki tüm toplumsal-siyasal sorunların ve mücadelelerin kaderi dolaysız olarak işçi hareketinin kaderine bağlıdır. Türkiye işçi sınıfının Türk burjuvazisine karşı mücadelede toplumun tüm ezilen ve sömürülen kesimlerine karşı tarihsel sorumluluğunu yerine getirebilmesi, bunun için gerçek bir iktidar alternatifi olabilmesi, işçi sınıfı devrimcilerinin, komünistlerin, bu sınıfa, onun gelişmekte olan hareketine karşı sorumluluklarını yerine getirebilmesine sıkı sıkıya ve belirleyici biçimde bağlıdır.

EKİM

Yollar ve meydanlar madencilerin

İçten içe kaynayan yanardağ beklenildiği gibi patladı. Zonguldak maden işçileri elele, gönül gönüle grevi başlattılar. Zonguldak sokaklarında çınlayan madencilerin gür sesi, ülkenin dört bir yanındaki işçileri ve emekçileri, kapitalist sömürüye, baskılara ve savaşa karşı genel grev silahını kullanmaya çağırıyor. Yasaları çiğneyerek hergün sokaklara inen ve belediye işçilerinin, işsizlerin, esnafın, öğrencilerin etkin desteğini alan madencilerin eylemi bazı gerçekleri, tartışmaya yer bırakmayacak netlikte açığa çıkarttı. Birincisi birleştirici, kendisi de dahil emekçi katmanları kurtarıcı tek gücün işçi sınıfı olduğunu. İkincisi, birlikte hareket edildiğinde her türlü engelin aşılıp geçileceğini...

Aylardır özel bir çabaya girişen Özal ve kukla hükümetinin işçilerle emekçi yığınlarını karşı karşıya getirme çabaları boşa çıktı. Tüm kışkırtamalara rağmen, emekçiler tercihlerini devletten yana değil, madencilerden yana koydular. Sınıfın birleştirici ve önder rolü dışında hiç bir zorlama olmadan, esnafıyla, köylüsüyle tüm Zonguldak halkı madenci eylemini destekledi. Zonguldak madencileri, yalanları, oyunları deşifre ederek, karşı-devrimci zoru boşa çıkararak şehrin hakimi durumuna geldi. Zonguldak'ın gündüzlerine de, gecelerine de madenciler hakim. Zonguldak, madencilerin denetiminde bir şehir artık.

İşçi sınıfının yaratıcı, toplumu birleştirici ve güven verici gücünün önünde gerileyen kapitalist devlet ve bu devletin aşağılık sözcüleri, bu gerçeği yok saymaya çalışıyorlar şimdi. Zonguldak'ın yolunu seçimden seçime aşındıranlar, hemen her gün Zonguldak'a heyetler gönderiyorlar yada kendileri geliyorlar. 12 Eylül direnişinden bu yana Ecevit'ten İnönü'süne, TBKP'den Demirel'ine varıncaya kadar tüm burjuva politikacıları Zonguldak'ı yol ettiler. Bükmek istedikleri ama bükemedikleri madenci elini öpmeleri gerekirken, biz sizin elinizi bükmek istemedik diyerek ikiyüzlülüklerini ve oyunlarını sürdürüyorlar. Bu oyunları biri perde arkası, diğeri açıktan olmak üzere, iki ana başlık altında toplamak mümkün.

Zonguldak proletaryasının çaldığı çanların sesi, yalnızca kapitalist sınıfı ve onun hükümetini rahatsız etmekle kalmadı. Türkiye'yi perde arkasından yöneten, dünya işçi sınıfının ve ezilen emekçilerin düşmanı ABD emperyalizmini de rahatsız etti. Türkiye işçi sınıfı ve halkımızı, kardeş Ortadoğu halklarına karşı savaşa sürmekte kararlı olan ABD emperyalizmi, Zonguldak'tan tüm Türkiye'ye yayılan "Savaşa hayır!" sloganından fazlasıyla telaşa düşmüş olacak ki, hemen harekete geçti. ABD Büyükelçiliği Siyasi bölüm şeflerinden CİA, MİT ve Özel Harp Dairesinin yöneticisi, eli onbinlerce insanın kanına bulaşan Mr. Stigliani 5 Aralık günü şehrimize geldi. T.T.K. ve bölgede faaliyet gösteren MİT yöneticileriyle görüşüp bilgi aldıktan ve sendikacılara bazı "masum" telkinlerde bulunduktan sonra Ereğli'ye geçip, faşist MÇP'li Türk-Metal Sendikası ağalarıyla görüştü. Onlara metal işçileriyle madencilerin arasında gelişecek olan dayanışmayı engellemenin planlarını anlattı. Devrimci işçi arkadaşlarımızın "Kahrolsun Amerika" sloganını atmasına karşı çıkan sendikacılara soruyoruz: Siz kimden yanasınız? Bizi sınıf kardeşlerimizle karşı karşıya getirmeye, desteksiz bırakmaya çalışan can düşmanımız ABD'den mi, yoksa bizden mi? "Kahrolsun Amerika" sloganına karşı çıkanlar, sizin cevabınız ne olursa olsun, biz madencilerin cevabı "Kahrolsun Amerika" olacaktır.

Bir diğer oyun da, çeşitli burjuva partilerin Zonguldak işçi sınıfının başlattığı eylemi sözde destekleyici kampanyadır. Burjuva partiler (DYP, DSP, SHP) ilk günden itibaren yasaların dışına çıkan, gösteri ve grev yasalarını hiçe sayıp gelişen madenci eylemlerinin meşru olduğunu söylüyorlar. Onların lütfuna ihtiyacımız yok. Biz eylemlerimizin meşru olduğunu biliyoruz. Sizin izninize de ihtiyaç duymuyoruz. Meşruiyeti tamamen davamızın haklılığından alıyoruz. Ve yürüyerek, yasalarınızı çiğneyip hiçe sayarak, tek ağızdan sloganlarımızı haykırarak kullanıyoruz. Varsa gücünüz, engelleyin! Gelik'den, Karadon'dan, Kozlu'dan, Armutçuk'dan, Çatalağız'dan, Amasra'dan onbinlerce işçi olarak her gün kilometrelerce yolu sloganlar atıp yürüyerek, alanlarda toplanıp sizi ve devletinizi protesto etmeye, devletinizin yasalarını çiğnemeye devam edeceğiz...

(Devamı s.8'de)

Madenci direnişinden izlenimler
Zonguldak ayakta!

Yeni dönem toplusözleşmelerinin başlamasıyla birlikte, sermaye sınıfının ve hükümetin saldırıları arttı. Saldırılara ilk tepki maden işçilerinden geldi. Maden işçileri 12 Eylül günü tüm havzada kömür üretimini durdurarak hem saldırılara, hem de Özal'ın "askeri yönetim" tehditlerine karşılık verdiler. Bu, Zonguldak havzasında sınıf mücadelesinin daha da sertleşeceğini gösteriyordu. Direnişle, Türkiye işçi sınıfı ve emekçilerinin mücadelesine yeni bir boyut kazandıran kömür işçileri, giderek sermaye devletinin boy hedefi haline geldi. Başta Cumhurbaşkanı olmak üzere işverenler ve hükümet Zonguldak proletaryasına karşı yoğun bir saldırıya giriştiler. Maden ocaklarının kapatılması dahil her türlü şantaja başvurmaktan geri durmadılar. TRT ve basını kullanarak kamuoyunu işçi sınıfına karşı kışkırtmaya çalıştılar.

Saldırıların her gün, her saat artarak yinelendiği bir sırada, 30 Kasım'da 48 bin maden işçisi greve başladı. 12 Eylül direnişiyle yasalara uymamakta kararlı olduğunu gösteren maden işçilerinin yine bazı pürüzler yaratacağını bilen devlet, 25 Kasım'dan itibaren çavre illerden getirdiği militarist güçleri, stratejik önemi olan yerlerde mevzilendirdi. Muhtemelen, çıkabilecek bazı olayları anında ve olduğu yerde ezerek, sınıf üzerinde etki kurmayı planlıyordu. İlk saldırıda üstünlüğü ele geçirerek, sınıfı moral olarak yıkıntıya uğratıp, grevi kırmayı planlıyordu. Ne planlar sokaklara uydu, ne de yasalar madencileri durdurmaya yetti. Üstünlüğü ele geçirmek isteyen devlet güçleri, ilk günden madencilerin üstünlüğünü kabullenerek tam bir acz içine düştü. Panzerler ve binlerce polis madenci ordusunun içinde kayboldu.

*

30 Kasım sabahı üretim alanına toplanan madenciler, üretim alanlarından şehir merkezine doğru yürüyüşe geçtiler. Merkez Atölyesinden ve İstasyon yönünden gelen ilk gruplar birleşerek alana giren caddeye girdiler. Polis şefi trafiğin akışını sağlama bahanesiyle yürüyüşçü işçileri kaldırıma doğru sıkıştırmak istedi. Polisin işçilerin nabzını yokladığını anlayan ileri işçiler, işçileri caddeye yayarak polis şefinin oyununu bozdular. Saat 10.30'da madenci anıtının önüne gelindiğinde, madenci şehitlerin anısına bir dakikalık saygı duruşu yapıldı. Yürüyüş kolu düzenli bir biçimde yürümeye devam etti. Saat 11.40 civarında Kozlu yönünden gelen yürüyüş koluyla birleşildi. ANAP il binasının önüne ulaşan her işçi grubu ıslıklarla, yuhalamalarla protestoda bulundu. "Zonguldak Özal'a mezar olacak!" sloganı atılarak sendika genel merkezine doğru yürüyüş devam etti. Onbinlerce madenci sendikanın önünde toplandı. Sendika genel başkanı Denizer'in sınıfsal hiç bir içerik taşımayan, kuru ajitasyondan öteye geçmeyen, madencilerin bütün sorunlarının, dertlerinin Özal'ın gitmesiyle biteceğini içeren konuşmasından sonra, Gelik-Karadon işçileri alana girdiler. Saat 14.00'de kalabalık 20 bine ulaştı. Sendikanın önünden ayrılan işçiler yeniden caddelere çıktılar. Yürüyüşe katılan her işçi grubu yürüyüşçüler tarafından coşkuyla alkışlanıyordu. Atatürk anıtının önüne gelindiğinde, bir sendikacı bürokrat Türk bayrağını çıkarttı. Yürüyüşçüler durdurularak İstiklal Marşı söyletmeye zorlandı. Ön sıradakilerin aktif katılımına rağmen, arka sıralardan katılım fazla olmadı. Bazı işçiler, polis panzerlerini, gruplar halinde hazır kıta bekleyen polisleri ve komanda birliklerini göstererek; "Bunları buraya gönderen devleti korumanın, madencileri savunmakla hiç bir ilgisi olmadığı gibi, tersine madencilere düşmanlık etmek anlamına geldiği" biçiminde propaganda yapıyorlardı. Devlete karşı böylesine açıktan saldırıldığını gören madenciler, alışık olmadıkları bu duruma şaşırmakla birlikte hiç bir olumsuz tepkide de bulunmadılar. Düzenin uşağı veya kandırılmış bir kaç sendika görevlisinin engelleme çabalarına rağmen propaganda sürdüren işçiler diğer arkadaşlarını etkilediler. Saat 17.00'de işçiler ertesi gün buluşmak üzere dağılmaya başladılar. Kimi işçiler gruplar oluşturarak konuşmalarını sürdürüyorlardı. Siyasi polislerin dinlemesine aldırmadan sermaye rejimini hedef alan 45-48 yaşları arasında bir işçi; "Biz komünizmi bilmiyoruz. Komünizm bize hep öcü olarak tanıtıldı" ve kalabalığı göstererek; "Komü-

nizm işte bu, komünizm biziz" diyordu. 17.30 sıralarında yaklaşık 50 kişilik bir gençlik grubu yürüyüşe geçti. Polis şefi yürütmek istemedi. Durumu gören işçiler hemen yürüyüş koluna girdiler ve polis geri çekilmek zorunda kaldı. Sınıf, önderlik ve koruyuculuk işlevini hemen yerine getirerek gençleri polis saldırısından korudu. "Başka zaman olsa saldırırlar, şimdi de saldırsalar ya" diyordu 30 yaşlarında bir işçi.

*

Grev başlamadan iki gün önce savaşa karşı yaptığımız afişlemenin bulunduğu alanlardan geçen işçilerin savaş karşıtı sloganların attıklarını gözledik.

Her gelen gün bir önceki günden daha kalabalık ve coşkulu oldu. Madenciler yürürken bile birleştirici oldular. "Halkımız saflara" dediler, halk saflara katıldı. "İşçi burada, esnaf nerede?" denildi, esnaf kepenklerini kapattılar. İşçiler tüm Zonguldak emekçilerini yanlarına aldılar. Emekçiler gönüllü olarak sınıfın önderliğini kabul ediyorlardı. Zonguldak madencileri, halkçı devrimcilerimize de kucak açtı. Onlara kitlesel olarak yürüme ve yasaları çiğneme heyecanını yaşatıp, işçi sınıfının kitle kahramanlığından örnekler sundu.

20 bin 40 bine, 50 bine, 100 bine, 150 bine ulaştı. Coşku var. Sınıf olarak birlikte olmanın verdiği güven var. Zonguldakta her evde, her kahvede, her okulda, her büroda madenciler konuşuluyor. Bu görkemli, yol gösterici, birleştirici eylemin üstüne gölge düşürmek isteyenler de var. Bu hainlere karşı mücadele eden komünistler, sınıf bilinçli işçiler de var.

*

Her sabah şehre dört koldan girerek şehirde hakimiyetini sağlayan madencilerin, yasaları çiğneye çiğneye, ayaklarının altında eze eze gerçekleştirdiği eylemleri, yasal gibi göstermeye çalışarak, sınıfın yaptıklarının bilince dönüşmesini engellemeye çalışan bazı sendika bürokratlarına en iyi yanıtı yine işçiler verdi. Bir işçi arkadaş şöyle diyordu; "Bu anayasayı herkes deldi. Biz daha kötü deldik. Artık bu yasalar okunmaz". Başka bir işçi de; "Boş var yasayı, yasadan bize ne?" diyordu. Sınıfın içinde bu tür konuşmalar yapılırken, sanki konuşulanları duymuş gibi C. İzmiroğlu "Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi"ni okumaya başladı. Irkçı, şoven duyguları körükleyerek, sınıfın eylemden öğrenmesini engellemeye çalışıyordu. Düzen korkusunun düzenin uşağı haline getirdiği İzmiroğlu'nun konuşması hem gösteri alanında anında, hem de aynı gece kaleme aldığımız bildiriyi ertesi gün dağıtarak teşhir ettik.

*

Eylemin beşinci günü işlevsiz kalan resmi polislerin çoğu sivil giysilerle kitlenin içine sokuldu. Sınıf bilinçli işçileri, muhtemelen grev sonrasına denk düşecek saldırılarının hedeflerini tespit etmekti amaçları. Durumu kavrayan bir işçi, yanındaki işçilere polisin amacını açıklıyor, "Şimdi nasıl birlik içinde birbirimize kenetlendiysek, arkadaşlarımıza yönelecek herhangi bir saldırı karşısında aynı tavrı takınmalıyız. Böyle yaparsak, aynı bugün olduğu gibi, o gün de bir tekimizin kılına dokunamazlar", diyordu. Dinleyenler onaylıyorlardı. Bir başkası; "onların bütün suçu gözümüzü açmaları, hakkımıza sahip çıkmamızı öğretmeleri. Biz de onlara sahip çıkacağız."

*

Amerikan büyük elçiliği görevlilerinden birinin Zonguldak'a geldiğini, böyle bir caninin burada ne işi olduğunu söyleyen işçilerle sendikacılar arasında tartışmalar oldu. Sendikacılar "Kahrolsun Amerika" sloganına karşı çıkıyor, "bu slogan siyasi" diyorlardı. İşçiler, "12 Eylül'ün grev yasalarını, gösteri ve yürüyüş yasalarını çiğnememiz de mi siyasi" diyerek sendika görevlisini bastırdılar. "Savaşa karşı çıkan madenciler, Amerika'ya karşı çıkmıyorlar mı sanki" diyordu genç bir işçi. Madencilere Amerika'ya karşı çıkmayı yasaklayan sendikacılar, madencilerin dostu olamazdı. Grev okulunun yasadışı öğrencisi madenciler, örgütlü olamamanın boşluğunu duyuyor, boşluğu radikal sloganlarla kapatmaya çalışıyorlardı.

*

Bazı işçiler, reformist sloganlar kesildikten sonra, sessizlikten yararlanarak devrimci sloganları haykırıyorlardı. "Özal gidecek, dertler bitecek" sloganına -biraz zayıf da kalsa- "Zonguldak düzene mezar olacak" sloganıyla cevap veriliyordu. Bu slogan sınıfın ilgisini çekiyor, tüm başlar birden o yana çevriliyordu. Aynı şey idamlar için de yapıldı. Bazı işçiler karşı çıkıyor, ama idam edilecek olan devrimcilerin, niçin idam edilmek istendikleri anlatılınca, susuyorlardı

*

Bir ara alana yaşları 6 ile 10 arasında 50 kadar çocuk "İşçiler elele genel greve", "İşçiler birleşin iktidara yerleşin", "Zonguldak Özal'a mezar olacak" sloganlarını haykıra haykıra girdiler. Çocukların heyecanını, coşkusunu, kararlılığını, korkusuzluğunu gören bir işçi, "Utanın namussuz sendika ağaları, utanın. Bir şu çocuklara bakın, bir de boyu devrilesice Şevket ağaya bakın" diyordu. Zonguldak'ın bebeklerinin o ince tiz sesleri, adeta genel grevden yana gözüküp, gerçekte ise genel grevi engellemeye çalışan ne kadar hain sendika ağası varsa tümünün utanmaz, arsız yüzlerine vurulmuş bir tokattı. "İstanbul'un yiğit, mücadeleci proletaryasının suskunluğunu kırmak amacıyla çocukları oraya mı göndersek" diyordu, komünist bir yoldaş. Kavgayı İstanbul işçi sınıfından, hala aklıma geldikçe yüreğimi gümbür gümbür oynatan 15-16 Haziran yaratıcısı İstanbul proletaryasından öğrenmiş Zonguldaklı bir komünist olarak ağrıma gitti bu söylenenler. İstanbul proletaryasını savunamadım. Zonguldak'lı işçiler, "Hedefimiz Ankara" diye haykırırken, bir avuç sarı- reformist-faşist-sendika ağalarının engelini aşamayan İstanbul proletaryasına, "ben işçi sınıfını desteklemek için bugün greve gidiyorum. Okul mokul yok" diyen Hasan ustanın 8 yaşındaki oğlu Sercan'ı örnek göstersek, yanlış mı olur diye düşünüp duruyorum. Yanımdaki arkadaşım düşüncemi anlamış gibi, "hiç de yanlış olmaz" diyor. "Sercan annesine, yürüyüşe katılmazsan aramız açılır demiş de, ertesi gün annesi yürüyüşe katılmış", diyordu arkadaşım.

*

Madenciler kendinden olanları, işçi sınıfının davasını savunanları seviyorlar.

Bunlardan biri de 7 günlük grev boyunca, sınıfın gücünü, yaptıklarını ve yapması gerekenleri anlamlandıran, bilince dönüştüren tek konuşmayı yapan Ali Akgün. Akgün'ün konuşması coşkuyla karşılandı. "Zarar eden müesseseleri kapatmak gerekiyorsa, parlamentoyu kapatmak lazım", diyen Akgün, konuşmasını, "İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır" diyerek bitirdi. İşçiler konuşmayı ilgiyle izlediler.

*

Sosyalist Partililer de aktif olarak propaganda yapıyorlardı. Gerçekten grev öncesi birlikte olacak güçlerin bir araya gelmeleri, ortak çabaları örgütlenseydi, reformist sendika bürokratlarının etkisi büyük ölçüde yokedilebilirdi. Bu yapılamadı. Yine de, alanın arkasından gelen siren sesini duyan işçilerin, geriye hışımla dönmesi ve öncü işçilerin hemen ön saflara çıkması, reformizmin barışçıllığına sınıfın hiç uymadığının ve uymayacağının bir göstergesi oldu adeta. Siren çalan aracın hasta götüren bir ambulansa ait olduğu anlaşılınca işçiler araca yol açarak geçmesini sağladı.

*

Zonguldak proletaryası ayakta. Zonguldak proletaryası şehri elinde bulunduruyor. Zonguldak halkı Zonguldak proletaryasının etrafında toplanmış durumda. Yedi kat yerin altından, dünyayı sarsan uğultular geliyor. "Bu sesleri susturmaya kimsenin gücü yetmez" diyor sakallarına ak düşmüş yaşlı bir işçi. Ve haykırıyor; "İşçiler birleşin, iktidara yerleşin"

Zonguldak proletaryasının gücü karşısında düzeninin kolluk güçlerinin morali çöküyor; bazı polisler, "bize ne kardeşim, ben niye canımı ateşe atayım" diyordu. Zaten Zonguldak ateş. Bu ateş, söndürmek isteyen herkesi yakar. Konuşmasından ellerinin Kürt halkının kanına bulaşmış olduğu anlaşılan biri, duyduğu korkuyu sesli bir biçimde dışa vuruyordu. "Ne bu çektiğimiz. Doğu'da PKK, Batıda TTK", dediğini anlatıyordu bir işçi arkadaş. Dinleyenler gururla gülüyorlardı.

M. Güven

Yollar ve meydanlar...

(Başlarafı s.5'de)

Sizin amacınızı da biliyoruz. Biz işçileri bundan böyle seçim malzemesi yapmanıza fırsat vermeyeceğiz. Bunu bilesiniz!

*

Madenci eylemi ekonomik istemlerle başlamış olsa da, siyasi bir nitelik kazanmıştır. Bundan önceki hiç bir eylem böylesine yoğun siyasi bir içerik taşımamıştır. Zonguldak proletaryası grev değil, düpedüz siyasi eylem yapıyor.

Bu, işçi sınıfı hareketinde yeni bir evrenin başladığının en çıplak kanıtıdır. Biz Zonguldaklı madencilerin eyleminin şahsında işçi sınıfı politik bir kuvvet olmanın yoluna girmiştir... Bu yolda yürümekte kararlıyız.

M. Güven/ Ö Hacı

Madenci direnişine ait merkezi bildirimizi yayınlıyoruz.

Maden işçileri yolu açtı Haydi genel greve!

Kavga kızışıyor. Sermaye düzeni her tarafından dökülüyor. Düzendeki çürümenin kokusu herkesi sarmış bulunuyor. Düzen kendi zayıflığını içte ekonomik ve politik terörünü artırarak, dışta ise savaş kışkırtıcılığı yaparak gidermeye çalışıyor. Yıllardır sürdürülen ekonomik ve politik saldırılar, en son Körfez krizi bahane edilerek doruğa çıkartıldı. İşçi sınıfı ve diğer emekçi yığınlar fiziksel açlığa ve politik olarak uysal köleliğe mahkum edilmek isteniyor.

Sermaye düzeni çürür ve saldırılarını yoğunlaştırırken, bunun karşısında işçi sınıfı da sessiz kalmıyor. İşçi sınıfı militan ve kitlesel eylemler dönemine giriyor. Yıllardır tabandan bir dalga halinde yayılan bu tür yürüyüş ve toplantıların temel sloganı haline gelen " İşçiler Elele Genel Greve" sloganı gerçeğe dönüşüyor.

Zonguldak maden işçilerinin de greve çıkmasıyla, Türkiye'de ilk kez bu yıl, greve katılan işçi sayısı yüzbinin üzerine çıktı. Maden işçileri sadece greve gitmedi. İşçi hareketinde yeni bir dönemi de açtı. Grev geleneğine yeni bir boyut kattı. Militan kitlesel eylemler dönemini başlattı. Grev gömleğini giyen işçilerin dışındakilerin evlerine çekildiği, yeni bir ekmek kapısı arandığı geleneğe büyük bir darbe vurdu. Maden işçileri günlerdir eşleriyle, çocuklarıyla maden havzasını miting ve gösteri alanı haline getirdiler. Ücretin sözü bile edilmiyor; " İşçiler elele genel greve", "Hükümet istifa" sloganları, ülkenin her tarafından dulyuluyor. Çünkü maden işçileri, insanca bir yaşam için alınacak ücretin bile sermayenin iktidarına karşı savaşımından geçtiğini biliyor.

Maden işçileri yolu açtı. Sınıf kardeşlerini eyleme, dayanışmaya, genel greve davet ediyor. Sermaye düzenine karşı savaşın yolunu gösteriyor.

Maden işçileri Genel Grevi yaşama geçirmek üzere eyleme geçerken sadece kendi haklarını değil, tüm işçilerin çıkarlarını savunuyor. Maden işçilerinin sesine kulak vermek, onunla dayanışmak sınıfın acil görevi durumundadır.

Genel grev, sokak gösterisi, yasalara uygun mu, değil mi tartışması artık geride kaldı. Hiç bir yasa işçi sınıfının gücünden daha güçlü değildir. Sadece maden işçileri bile, birlikte kavgaya atıldığında, Zonguldak'ta işçilerin gücünün yasaların gücünden daha güçlü olduğunu kanıtladılar.

Burjuvazi dışardan panzerler, çevik kuvvet, komando birliklerini Zonguldak'a yığdı, ama bütün bunlar işçi sınıfının gücü ve kararlılığı karşısında etkisiz kaldı.

Arkadaşlar, Genel grev, artık toplantılarda, mitinglerde atılan bir slogan olmaktan çıktı. Genel grev artık örgütlenmesi gereken pratik bir sorundur.

Peki, genel grevi kim örgütleyecek?

Artık biliyoruz ki, tabandan güçlü bir baskı olmadan sendika bürokratlarının genel grevi örgütlemeye hiç mi hiç niyetleri yok. Tek tek devrimci grupların da böyle bir kapsamlı görevi yerine getirmesi düşünülmez. Öyleyese, bu görev, politik eğilimi ne olursa olsun tüm öncü işçilerin omuzundadır. Öncü işçiler bütün güçleriyle bu işe sarılır, kendi aralarında örgütlenirse, genel grevi örgütlemek hiç de zor değil. Bunun için öncü işçiler önce kendi gücüne, sonra da sınıf kardeşlerine güvenmek zorunda. Yıllardır azalarak da olsa süren ürkekliğe, güvensizliğe, icazetçi anlayışlara bir son vermek, ileri atılmak gerekiyor.

Bu güç ve irade gösterildiğinde sendika yöneticileri istemeyerek de olsa genel grev için harekete geçmek zorunda kalacaklardır. Ama önce tabanın baskısı ve örgütlenmesi yaşama geçirilmek zorunda. Tabanın baskısı ve örgütlenmesi sadece sendikaları harekete geçirmek için değil, bir ihanete karşı koymak için de gereklidir.

Öyleyse görevimiz;

İşyerlerinde öncü işçilerden oluşan Grev Komiteleri kurmaktır. Grev Komitelerinin en geniş ve etkili

koordinasyonunu gerçekleştirmektir.

Zaman geçirmeden, maden işçilerine maddi ve manevi desteği örgütlemektir. Unutmayalım; en iyi ve en etkili destek, sermaye sınıfını ve onun koruyucusu devleti geriletmek için sınıfın kitlesel gücünü harekete geçirmektir.

O halde harekete geçelim.

Sermayenin saldırılarını püskürtmek, insanca yaşamak, tüm çalışanların grevli, toplusözleşmeli sendika hakkını gerçekleştirmek için, **Genel Grevi örgütleyelim.**

Haklıyız, Güçlüyüz, Kazanacağız!
Kahrolsun Sermaye Düzeni!
Yaşasın Özgürlük ve Sosyalizm!

EKİM
4 Aralık 1990

Çelik işkolundaki gelişmeler ve Türk-Metal'in tutumu

İzmir çelik işçilerini temsilen Türk-Metal ile MESS arasında 1 Eylül 1990 tarihinde yeni bir toplusözleşme görüşmesi başladı.

Bu yeni sözleşme dönemine girilirken, Aliağa yöresindeki tüm demir çelik işyerlerinde işveren temsilcileri, vardiya amirleri, kısım şefleri arasında büyük sorunlar yaşanıyor. İşçiler horlanıp aşağılanıyor, küfürlere maruz kalıyor, zorla mesaiye bırakılıp işten atılma ile tehdit ediliyorlar. Üyesi oldukları Türk-Metal Sendikası ise her zamanki gibi hiç bir şey yapmıyor. Dahası işçilerin işten atılmasında işverene yardımcı oluyor.

Sendikanın bu yardımından da yararlanan işveren sadece Çukurova'da bir kerede 500 işçiyi işten çıkardı. İşten atılmalar Habaş, Çebi-Taş, Demir-Çelik ve diğer çevre fabrikalarda da sürüyor.

İşten çıkartılan işçiler geçtiğimiz günlerde Yeni Foça yol kavşağına kadar bir yürüyüş yaparak hem işvereni ve hem de sendikayı protesto ettiler. İşveren sendikaya haber gönderip "daha fazla olay istemiyoruz, gelin bunları susturun" diye haber gönderdi. Bunun üzerine eylem yerine gelen Türk-Metal İzmir şube başkanı İbrahim Çetinbağ şunları söyledi; "Sizi işten atanların Allah belasını versin, onların çoluk çocuklarını aç bıraksın". Çetinbağ'ın bu sözlerinin anlamsızlığı bir yana tam bir ikiyüzlülük ve sahtekarlık örneğidir. Zira işten atılmaların sorumluları işverenle birlikte Çetinbağ ve Türk-Metal genel başkanı Mustafa Özbek'tir. Bunu tüm işçiler biliyor.

1 Eylül-30 Eylül arasında Türk-Metal ile MESS üç kez görüştüler. Toplusözleşme görüşmesi uyuşmazlıkla sonuçlandı, anlaşma sağlanamadı. Uyuşmazlık Türk-Metal'in yetkili olduğu tüm işyerlerine asıldı. Ayrıca Türk-Metal genel başkanı Mustafa Özbek bunu, anlaşmazlıktan bir hafta sonra Alsancak'ta yapılan bir salon toplantısında yaptığı bir konuşmayla bir kez daha duyurdu. Eylemlere başlanacağını bildirdi. Eylem biçimi olarak ise "saç kesme eylemi" öneriliyordu.

İşçilerin önemli bir bölümü kendilerini "aciz insanlar" olarak gösterecek, aşağılayıcı bir içerik taşıyan "saç kesme eylemi"ni reddedip, bu eylem kararını uygulamadılar. İşyerlerini dolaşan sendikacıları protesto ettiler. 28-29 Ekim'de idari binanın önünde toplanarak 16.00-24.00 vardiyasına gelen işçileri ikna edip, işbaşı yaptırmadan servislere bindirip geri gönderdiler. Bu eylem çevre fabrikalardan etkin destek görmemekle birlikte yararlı oldu. Eyleme katılan işçileri düşünmeye sevkederken, sendikacıları da oldukça güç bir durumda bıraktı.

Tüm yetersizliğine rağmen bölgedeki işçi hareketi de radikalleşme yönünde mayalanıyor. Burjuvazinin baskı ve terörü, sendika barikatı bu gelişmeye güç yetiremeyecektir. Demir-Çelik işçileri de gelişecek işçi eylemliliğinde yerini alacaktır.

A. Çakmak/ İzmir
6 Kasım 1990

Zonguldaklı işçi yoldaşların madenci direnişinin üçüncü gününde dağıttığı bildiriyi kısaltarak yayınlıyoruz.

Mücadele bayrağını daima yükseklerde tutalım!

Emeğin ve insanlık onurunun güçlü temsilcisi, sınıf mücadelesinin öncü müfrezesi Zonguldak kömür işçileri!

30 Kasım günü başlattığımız grev her geçen gün daha da çok insanı saflarımızda birleştirerek, tüm dünyayı etkileyerek devam ediyor. Ne kapitalist sınıfın hükümeti, ne Bush'un katibi Özal'ın tehditleri, ne de işverenlerin kapı köpeği hain Şevket Yılmaz ve ekibinin oyalayıcı, ikiyüzlü, riyakar tavrı bizi yıldırmaya yetmeyecektir. İsteklerimiz yerine getirilinceye kadar birlik ve beraberlik içinde aynı coşkuyla mücadeleye devam edeceğiz.

Özal ve faşist-şeriatçı hükümet üyeleri, işçi sınıfına karşı düşman fikirlerin üretim merkezi olan Aydınlar Ocağı elemanları tarafından yönetilen, sermaye sınıfının yat borusu haline getirilen TRT'den kamuoyunu yanıltmaya, isteklerimizin aşırı olduğu yalanını yayarak bir taraftan bizleri toplumdan tecrit etmeye, öte taraftan da havzanın kapatılması da dahil çeşitli saldırı planlarını uygulamaya zemin hazırlamak istiyorlar. Kazma sallamaktan elleri, kuru ekmek yemekten damakları nasır bağlayan madencileri ve Türkiye işçi sınıfını enflasyondan sorumlu tutarak, enflasyonun ezdiği emekçilerle, işçi sınıfını karşı karşıya getirmeye çalışıyorlar. Bütün Türkiye, bütün dünya onların yalancı olduğunu, işkenceci, kan emici zorbalar olduğunu biliyor ve onlara inanmıyor.

İşverenlerin uşağı Özal, tehditlerine dün bir yenisini daha ekledi. Diyor ki "Devlet zarar eden müesseselerini bir an evvel kapatmalıdır", "Neyse hakkı onun üzerinden verilmelidir ki memleketimiz ileriye gitsin". Zarar edenleri kapatmak gerekiyorsa, başta Cumhurbaşkanlığını, emek düşmanı generallerin ve polis şeflerinin karagahlarını, Özel Harp Dairesini, dünyanın en ünlü sahtekar ve üçkağıtçılarının yuvalandığı parlamentoyu kapatmak gerekiyor. Türkiye bütçesinin 3/5'ini yutan karşılığında zalim işkencecilerden, rüşvetçilerden ve hırsızlardan başka bir şey üretmeyen kapitalistlerin devletini ve bu devletin kurumlarını kapatmak gerekir. Ama o, kendi asalak yaşantısını sürdürebilmek için yüzbinlerce insanın ekmek teknesini kapatmak istiyor. Amaç açıktır. İkiyüz bin insanı sokağa atarak, dışardan kömür getiren bir avuç ithalatçının ekmeğine yağ sürmek istiyor. Eğer kömür ithalatçısı aileden biri değilse, kardan alacağı paralarla trilyonlarına yeni trilyonlar eklemek istiyor. Değil Zonguldak maden işçileri, bir karış bebeler bile memleketin ileriye gitmesi demenin, bir avuç kapitalistin ve Özal ailesinin ileriye gitmesi, milyonlarca işçinin de yerin dibine batması demek olduğunu biliyorlar.

Kapitalizmin Amerikan patentli köpeği Kenan Evren'le birlikte bir avuç oburun bencil çıkarları için binlerce evladımızı işkencelerde, idam sehpalarında katleden ve halen de doymaz bir iştahla çocuklarımızı darağaçlarında sallandırmak isteyen sizleri tanıyoruz. Milyonlarca insan kendi yurdunda bir dilim ekmeğe muhtaçken, sizler "Antalya'da mutlu bir Hollandalı" şarkılarını çalıp söyletiyorsunuz. Zonguldak işçileri, Zonguldak'ın beş yaşındaki çocukları yaptıklarınızın anlamını bildiği için haykırıyorlar: "Zonguldak Özal'a mezar olacak!", "Zonguldak düzene mezar olacak!". Zonguldak işçi sınıfı, kapitalist düzenin mezarını kazmak için üstüne düşeni yapacaktır.

Biz sizi tanıyoruz. Bütün dünyü sizi tanıyor. Sınıf düşmanı hain T. Jivkov yönetimi Bulgaristan'da yaşayan Türk azınlığa baskı uygularken, sırf iç politikada malzeme yapmak için (kim bilir belki de Jivkov'la anlaşmışsınızdır) bangır bangır bağıran sizler, yıllardır bir aile gibi içiçe yaşadığımız, kız alıp kız verdiğimiz Kürt kardeşlerimize dillerini yasaklıyor, evlerini yakıyorsunuz. Kaldı ki, Bulgar zulmünden kurtardığınız "soydaşlar" sizin yönetiminiz altında yaşamaya dayanamadıkları için Bulgar zulmünü tercih ederek geri döndüler.

Amerikan çıkarlarını korumak için bizi savaşa sokmaya çalışıyorsunuz. Size izin vermeyeceğiz. Savaşı devrim mücadelesine çevirerek sizlerden kurtulacağız.

Tüm dünya mücadelemize destek veriyor!

Türkiye işçi sınıfı, ezilen emekçiler, hergün onlarcası kurşuna dizilen Kürt halkı ve dünya işçileri bizimle birlikte. Daha şimdiden yurt içinde ve yurt dışında örgütümüzün üyesi komünistler, komünist işçiler, faşist generaller çetesi tarafından ülkeden uzaklaştırılan devrimciler, ilericiler Avrupa'nın çeşitli kentlerinde maddi ve manevi yardım kampanyaları başlatmış bulunuyorlar. Çeşitli Avrupa ülkelerinde ve Güney Afrika'da madenciler ve liman işçileri Türkiye'ye gönderilen kömürleri gemilere yüklemeyi reddederek sınıf kardeşliğinin en güzel örneğini verdiler. Bizlere destekleyen, komünistleri, devrimcileri, ilerici dost çevreleri, Avrupalı ve Güney Afrikalı kardeşlerimizi selamlıyoruz. Dünya işçilerinin eşsiz önderi Karl Marks'ın "Bütün ülkelerin işçileri birleşin!" çağrısına uyarak bizlerle dayanışma ve birlik içinde olan ve kavgamıza omuz veren bütün dünya işçilerine Zonguldak Havzasından içten selamlarımızı yolluyoruz.

Kardeşler, işveren lokavt kararı almıştır. Grevimiz yeni bir aşamaya girmiştir böylece. Bize daha çok disiplin, daha çok birlik gerekli. Önder arkadaşlarımızla iyi bir diyalog içerisinde olalım. Zafer, zafer uğruna mücadeleyi sürdürecek olanlarıdır. Biz T.T.K. işçileri olarak zaferi kazanmak istiyoruz ve bunda kararlıyız da.

Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşin!
Kahrolsun Kapitalizm, Yaşasın Sosyalizm!
İşçi Sınıfının Kurtuluşu Kendi Eseri Olacaktır!

Zonguldak'lı Ekimciler

Tekstilde tensikatlar ve sendika baskısı

Tekstil işkolu, tarihinde asla "iyi" olarak ifade edilebilecek bir toplu iş sözleşmesine tanık olmadı. Münferit olsun, grup olsun, yapılan sözleşmeler tüm sözleşme dönemlerinde "en kötü" oldular. Bundan dolayı da tekstil işçisi her zaman en düşük ücreti alan ve en kötü hayatı yaşayan oldu.

Tek yetkinin Türkiye'nin en kötü, sarı Amerikancı sendikası, AAFLI'nın gözde sendikası, bir "patronlar kliği" olarak bilinen TEKSİF'te olduğu '80'li yıllarda ise, sözleşmeler ucuza, hatta bedavaya satışı ifade ettiler.

Tekstil işkolu sürekli tensikatlarla, oturmuş işçiliğin önlendiği bir iş koludur. Çapı ne olursa olsun bir kıpırdanış ve örgütlenme çabası mutlak tensikata sebep oluşturmaktadır. Yine çapı ne olursa olsun bir kıpırdanış, işvereni, sendikayı ve düzeni aynı anda karşısına almakta olduğundan, adından bahsettirecek düzeyde flaş olmaktadır. Bu olgu bir çok iş kolu (örneğin Petro-Kimya, Cam-Çitser, metalurji) için böyle olmamaktadır.

Son toplu iş sözleşmesi dönemine girdiğimizde, Tekstil işkolunda, son on yılın en büyük tensikatı yaşandı. Bu tensikatla, özellikle İstanbul tekstilinde büyük işletmelerde, çeşitli biçimlerde toplu iş sözleşmelerini zorlayan davranışlar geliştiren işçiler hedeflendi. Santral Holding, Bozkurt Mensucat, Altınyıldız gibi, binden fazla işçi çalıştıran işletmelerde ciddi rakamlara ulaştı.

Sürekli tensikatlar nedeni ile bir türlü örgütlü davranışlar gösteremeyen, siyasal önderlikten yoksun bırakılan ve sendikası da "işçi sendikası" özellikleri taşımayan tekstil işçisi bireysel eylemlere yönelerek, bir taraftan tensikatlara karşı çıktı, diğer taraftan da hem sendikanın tensikatlara karşı tutumunu teşhir etmeyi ve hem de toplu iş sözleşmelerini iyiye doğru zorlamayı denedi. Bu nedenlerle bir-iki sendika baskınına tanık olduk.

Sendika baskınlarında görülebilen olguları şöyle sıralamak gerekir:

-Baskında çoğunlukla işten atılmış işçiler yer aldılar.

-Baskında yer alan işçilerin ise geneli siyasal bir kimliğe sahip değildi.

-Baskınlar günlük bir tepkinin ifadesi idi ve örgütsüzdü.

Baskında yer alan ve Bozkurt'tan atılma bir işçinin verdiği bilgiler bu eksendedir. Görülmektedir ki, biçimi ve hedefi ile bu tür çıkışlar; a) sonuç verici olamamaktadır ve b) zamanın ve

(Devamı s.21'de)

Bu yazı madenci yoldaşlar tarafından grev öncesinde ve çıkarılması düşünülen bir özel sayı için hazırlanmıştı. Kısaltarak yayınlıyoruz.

Madencilere saldırı hazırlığı

Kömür işçilerinin 12 Eylül yıldönümünde tam bir birlik ve kardeşlik içinde gerçekleştirdikleri eylem, kapitalist sınıfı ve onun faşist-şeriatçı hükümetini tedirgin etti. Kömür işçilerinin gerek direniş sırasında, gerek sonrasında takındıkları kararlı tavır, gerekse bu tavrın Türkiye işçi sınıfını yüreklendirici etkisi, işçileri hala açlık sınırında çalıştırmakta direten kapitalistlerin ve hükümetin yüreğine korku saldı. Öte yandan MİT ajanı Şevket Yılmaz ve ekibinin yıllardır aç işçileri oyalamaktan başka hiç bir anlamı ve amacı olmayan sözde eylemler dönemini kapattı. Kapitalist sınıfa karşı, üretimden gelen gücü kullanmanın zamanının geldiğini ilan etti. Eylem sonrasında, başta İstanbul ve sınıfın yoğun olduğu sanayi kentlerinde genel grev atmosferinin yoğunlaşması da bunun bir göstergesidir. Şu sıralar tüm Türkiye'de genel grev ve Zonguldak kömür işçileri konuşuluyor.

Türkiye işçi sınıfına, açlığa mahkum edilen memurlara, öğretmenlere, asker-polis kışlasına, şeriatçı yuvasına dönüştürülen üniversitelerde okumak istemeyen öğrenci gençliğe örnek olan, Zonguldak kömür işçileri ve onun ileri unsurları cezalandırılmak isteniyor. Büyük bir olasılıkla genel grev ateşinin ilk tutuşturulacağı yerlerden biri olarak görülen Zonguldak'ta Zonguldak kömür işçilerine karşı sinsi ve hain planlar yürürlüğe konmuştur. Kapitalist sınıf ve hükümeti, işçilerin vurduğu tokatın acısını almak için diş bilemekle meşgul. Sınıfın birliğini ve mücadele azmini içten kırmaya, sınıfı bölerek zayıf ve güçsüz düşürmeye, madencilerin işini bitirmeye çalışıyorlar. Günümüzde bunun ön hazırlıklarını yapıyorlar.

Eylem anında ve öncesinde kömür işçilerine hemen saldıramamalarının tek nedeni kurulan birliğin gücünden ileri geliyor. İşten atma girişiminde bulunulmaması, polis ziyaretlerinin "nezaket" ziyaretleri şeklinde sürdürülmesi, havanın son derece gergin olmasından kaynaklanıyor. İşverenin kömür işçilerinin haklarını vermemekte diretmesinin, sözleşme görüşmelerinin uyuşmazlıkla sonuçlanmasının işçi cephesinde yarattığı tepkiyi de hesaba katarak pusuda bekliyorlar. Saldırının ön hazırlıklarını tamamlayarak planın ikinci bölümünü şimdilik uygun bir zamanda çıkarılmak üzere valinin çekmecesine koydular.

Saldırı planı neleri içeriyor?

Bir: Kömür işçilerinin birliğini bozarak kendilerine olan güvenlerini sarsmak. T.T.K. işvereni günümüzde "kültürsüz, geri, verilen emirleri düşünmeden uygulayacak avanaklar" olarak niteledi, bize göre saf, namuslu, dürüst arkadaşlarımızdan bir çoğunu 15 günlük teritoryal eğitime tabi tutmuştur. Amaç bizim gibi yoksulluk ve sefalet içinde yaşayıp, açlıkla karşı karşıya olan, iş kazalarında ölen, sakat kalan bu arkadaşlarımızı, kendi kendilerine, karısına, çocuğuna karşı savaştırmaktır. Yer altında çalıştırılacak işçilere, ilk işe alındıklarında ocaklara inmeden yaptırmaları gereken, yasa, tüzük ve talimatnameleri kendileri tarafından yazılan "iş ve can güvenliği eğitimi"ni, işgünü kayboluyor gerekçesiyle yaptırmayan T.T.K. yöneticileri ve "devlet baba", onca işgünü kaybını göze alarak "teritoryal" eğitim yaptırıyor. Mesleki hastalıkların, uzun bir süre içinde ancak görülebilen hastalıkların en çok olduğu madencilikte, yine kendi yasalarında yazılı olan altı aylık, yıllık periyodik muayenelere işgünü kaybını bahane ederek işçileri göndermeyen, kapitalist işveren, aynı işçileri teritoryal eğitime tabi tutuyor. Hem de direnişten sonra. Hem de Türkiye işçi sınıfının açlığa, aşağılanmaya, sömürüye ve baskılara karşı genel greve hazırlandığı bir sırada. Askerlere analarını, babalarını, kardeşlerini boğazlattığı gibi, madenciyi madenciye boğazlatmak istiyorlar. Ama boşuna! Bütün madenciler kardeş olduklarının bilincindedirler. Hiç biri, kendini aşağılayan, cehalete ve sefalete mahkum eden bu düzenle ve onun aşağılık yöneticileriyle birlikte olmayacaktır.

İki: polis sayısının artırılması. Tanınan polislerin yeni polislerle değiştirilmesi. Zonguldak Emniyet Müdürlüğü ve ilçelerde görev yapan gece bekçilerinin istihbarat eğitiminden geçirilmesi.

Üç: İleri işçilerin, haklarına sahip çıkmada kararlı işçilerin tespit edilmesi için yoğun bir çalışmaya girişilmiş olması.

Dört: Bir işçi arkadaşın deyimiyle "Ne yakında,

ne ufukta bir seçim görünmüyor. O zaman Ecevit-'in Zonguldak'ta işi ne?". Ecevit kapitalist düzen ve devletin hizmetinde Zonguldak'a itfaiyeci olarak geliyor ya da gönderiliyor.

Beş: Jandarma Genel Komutanı bu kışta kıyamette, kırmızı kadife koltuğundan kalkıp Zonguldak'a geliyor. Vali, Milli İstihbarat yöneticileri, Emniyet Müdürü, Garnizon komutanlarıyla görüşüyor.

Altı: Zonguldak kömür ocaklarının kapatılıp, Sovyetler Birliğinden kömür alınmasını isteyen Alarko Holding patronu İshak Alaton'un yakın dosta Şaşadov Zonguldakta incelemelerde bulunuyor.

Bütün bunların kömür işçilerinin direnişinden sonra gündeme gelmesi elbette rastlantı değildir. Maden havzasının kapatılmasını da içeren geniş bir saldırının basamaklarıdır yalnızca. Hangilerinin önce, hangilerinin sonra uygulanacağını ise zaman gösterecektir. Ama öyle ama böyle, madencilere saldırılacaktır. Büyük bir olasılıkla saldırı sözleşme sonrasına denk düşürülecek. T.T.K. yönetimi ve valilik, sözleşme sonrası "kömürcülerin durulacağı, birlik ve kardeşlik duygularının zayıflayacağı" anı kollayacaktır.

Kapitalist sınıfın ve tüm kan emicilerin hesaplayamadıkları bir şey var. Birliğini sağlamış, tek bir aile gibi davranan maden işçileri buna fırsat verecekler midir? Öyle ya, madenciler, İstanbul'lu işçilerin deyimiyle pekala çanları ilk çalanlar olabilirler.

Haklı biziz, kazanan da biz olacağız!

Ekiinci madenci işçiler
21 Kasım 1990

Kömür işçileri paneli

17 Kasım günü Zonguldak'ta Genel Maden-İş sendikasının organize ettiği bir salon toplantısı yapıldı.

Toplantının yapıldığı tarihte 48 bin kömür işçisini kapsayan toplusözleşme görüşmeleri uyuşmazlıkla sonuçlanmıştı. Bu nedenle de toplantı, en başta bu konunun ele alınacağı, neye karar verileceğinin tartışılıp belirleneceği bölgesel bir "İşçi "Kurultayı" olarak düşünülmüştü. Kamuoyuna da böyle propaganda edildi. Bu da toplantıya ilgiyi artırdı.

Devrimci işçiler toplantının geniş katılımlı bir toplantı olması için yoğun bir çalışma içine girdiler. Günler öncesinde afişler, bez pankartlar asıldı, duyurular yapıldı. Beklenildiği gibi geniş bir katılım oldu. Kitle salona sığmadı, sokağa taşarak bir açık hava mitingine dönüştü. Nedir ki, işçilerin bu denli yoğun çabalarına rağmen ve beklentilerinin tersine, bir "işçi kurultayı" olarak lanse edilen bu toplantıda işçiler konuşturulmadılar bile. Sadece toplantıya çağrılan çeşitli parti temsilcisi milletvekili ve sendikacılar konuşturuldular. Hepsi de işçilerin kürsüye çıkmasından iyiden iyiye korkuyorlardı. Bu her an hissedilebiliyor, görülebiliyordu.

Konuşmacılar arasında en büyük ilgiyi Genel Maden-İş başkanı Şemsi Denizer gördü. Günlerdir devam eden gelişmelere karşı sendikamızın tavrı ne olacaktı? İşçilerin üzerinde durduğu merak ettiği konu bu idi. Çünkü daha önceki toplusözleşme döneminde sendika ağaları grevi son anda engellemiş, işverenlerle aşağılık bir uzlaşmaya giderek işçileri aldatmışlardı. İşçiler bunu unutmamışlardı. Bu nedenle sendika temsilcisinin ağzından çıkacak sözler ve vereceği karar çok önemliydi. Ş. Denizer bu kez "grev" dedi. Kararı bu idi. Grev kararı işçiler arasında coşkuyla karşılandı. İşçilerin tüm temennileri bir önceki dönemdeki gibi son anda grevden vazgeçilmemesi idi. Nihayet kapitalistlere karşı üretimden gelen gücümüzü kullanmamızın fırsatını yakalamıştık. Zonguldak kömür işçileri bu kez çok kararlıydı. Toplantıya iktidar partisi ANAP bakanlar düzeyinde davet edilmesine rağmen, sadece Zonguldak milletvekili Pertev Aşçıoğlu'nu gönderme cesaretini gösterebilmişti. Pertev Aşçıoğlu yaşına (62) ve Zonguldaklı hemşerilerinin sağduyusuna güvenerek konuşmaya çalıştı. Ama kürsüye çıktığına bin pişman oldu. İşsizlik, yoksulluk, sefalet yaşlılık ve hemşerilik dinlemiyordu. Toplantıya katılan işçiler " İşçiler Elele Genel Greve!" sloganıyla Pertev Aşçıoğlu'nun konuşmasını sık sık kestiler. Herkes ANAP iktidarına büyük bir tepki duyuyordu. Bu nedenle de Pertev Aşçıoğlu'nun şahsında ANAP iktidarına yönelik sert protestolarda bulunuldu. Bu arada Refah Partisi temsilcisi de hissesine düşeni aldı.

Herşeye karşın reformizmin işçiler üzerindeki

etkileri güçlüydü ve bu açık bir şekilde görülüyordu. Reformistler de bunu biliyor ve bu bilinçle işçilerin kapitalist düzene olan nefretlerini kullandılar. İşçilerin talep ve özlemlerine sahip çıkar görünerek ateşli konuşmalar yaptılar. ANAP hükümetine veryansın ettiler. Tam bir ikiyüzlülük örneği idi bu. Sanki kendileri işçilerin haklarını gaspetmiyorlardı. Sanki belediye işçilerin haklarını gaspeden SHP'li belediye başkanı değildi. Bir önceki dönemde toplusözleşme görüşmeleri çıkmaza girdiğinde grev olmaması için en büyük gayreti sarfedenlerden biri de SHP idi. SHP'nin mitinginde "bizim iktidarımız zamanında grev olmayacak" diyen SHP'nin mıymıntı lideri Erdal İnönü değil miydi? Erdal İnönü "rahmetli" babasının zamanındaki zorunlu mükellefiyeti mi uygulamayı düşünüyor dersiniz? SHP'liler grev arifesinde bizlerin duygularını paylaştıklarını söylüyorlar. Ama asıl amaçları başka. Sosyal-Demokratlar işçi hareketini, ANAP'ı bir erken seçime zorlamak ve SHP'yi iktidara taşımada bir güç olarak kullanmak istiyorlar. Gerçek budur. Yoksa, yaşam koşulları içler acısı hale gelen kömür işçilerinin durumu SHP'yi ilgilendirmiyor. Ecevit diğer partileri ve liderlerini kastederek "al birini vur öbürüne, hepsi aynı", diyordu. Doğrudur. Ama buna kendisinin de dahil edilmesi gerekiyor. Zira bir işçilerin bilincini karartmak ve potansiyelimizi kendi parti potasına akıtmak için ikide bir Zonguldak'a koşanlardan biri de Ecevit'tir. İşçiler bu gerçekleri yavaş yavaş kavrıyor, bilince çıkarmaya çalışıyorlar.

İşçi Kurultayı olarak nitelenen toplantıdan grev havasıyla çıkıldı. İşçiler sabırsızlıklar grev gününü bekliyor. Zonguldak kömür havzasındaki işçilerin bu bekleyişi gergin bir bekleyiştir. Kömür işçileri bu kez çok kararlı. Burjuvazi de bunu hissetmiş olacak ki kolluk kuvvetlerini şimdiden Zonguldak'a yığmış bulunuyor. İleri işçiler adeta bir "gözaltı"nı yaşıyor. İşçilerin aldırdığı yok. Grev gününü bekliyorlar, inançlılar. Keşke bir de bizden sözeden devrimci gruplarımız da bu durumu anlayabilse, dikkatlerini sınıfın gücü ve bu gücün neler yapıp, nelere yolaçabileceği üzerine ciddi bir biçimde düşünebilseler.

Ekimci maden işçileri
19 Kasım 1990

"Sessiz yürüyüş"te devrimci ses

İzmir'de demokrasi heveslileri tarafından 28 Ekim'de bir "sessiz yürüyüş" düzenlendi. Yürüyüşün adı, olmayan demokrasinin ve laikliğin korunması idi. EKİM taraftarları olarak yürüyüşe katılıp, sessizliği bozmak ve yürüyüşü devrimci mücadeleye çevirmeyi amaçladık.

Yürüyüş öncesi bu haberi tüm militan ve taraftarlara ulaştırma olanağımız yoktu. Yürüyüş Konak meydanında başlayıp Cumhuriyet alanında son bulacaktı. Yürüyüş saati başlamadan Konak meydanı polis tarafından kordon altına alınmıştı. Amaçları belliydi, yürüyüşe katılmak isteyenleri aramak ve kitlelere korku salmak. Devletin terör güçlerinin engellemesine rağmen yürüyüş alanını onbinlerce kitle doldurdu. Kortejler oluşturulurken EKİM taraftarlarını bir kaç grup halinde korteje yerleştirerek yerlerimizi aldık.

Yürüyüşün başlamasıyla birlikte Sümerbank üst geçidine yaklaştığımızda, dışardan korteje katılmak isteyenler polis engeliyle karşılaşıyordu. Bu durum sessizliğin bozulması için yeterliydi. Alkışlı protestomuz yürüyüşe katılan kitlede yankı buldu. Alkış biter bitmez "Halkımız Saflara" sloganı atılarak kitlenin politize olması sağlandı. Kitlenin slogan atmasını düzenleme kurulu görevlileri sağa sola koşturarak engellemeye çalışıyorlardı. İstisnalar dışında kitle bunlara aldırmıyordu bile. Kitlenin hafif yağan yağmur altında Cumhuriyet alanına kadar sessiz yürümeyeceği kesindi.

"Halkımız Saflara" sloganını "Kahrolsun Kapitalizm, Yaşasın Sosyalizm", "Yaşasın Halkların Kardeşliği", "Savaşa Hayır" ve "Devrim Şehitleri Ölümsüzdür" gibi sloganlar izledi.

Kitlenin Cumhuriyet alanına varmasıyla "laiklik şehitleri" için saygı duruşuna geçilmesi istendi. Laiklik şehitleri içinde Turan Dursun'un adının geçmemesi kitlenin tepkisine neden oldu. İstiklal marşı ve basın bildirisi okunurken kitlelerin ilgisi oldukça azdı. Ertesi gün burjuva basını slogan atıldığından sözetmedi ve katılımı düşük göstererek her zamanki gibi görevini yerine getirmiş oldu.

K.Devrim

Avrupa'da kurulan "Direnişçi İşçilerle Dayanışma Komitesi" nin, Türk ve Kürt işçileri ile çeşitli uluslardanAvrupalı işçilere yönelik olarak Türkçe ve Batı dillerinde yayınlayıp yaygın olarak dağıttığı iki adet bildiriyi, çağrı bölümlerini birleştirerek yayınlıyoruz.

Türkiye'de 48 bin maden işçisi direniyor

MADENCİLERLE DAYANIŞMAYA!

Türkiye günlerdir Zonguldak kömür havzasında çalışan maden işçilerinin kararlı direnişleriyle çalkalanıyor. Onbinlerce maden işçisi eşleri ve çocuklarıyla birlikte hergün kent merkezinde büyük siyasal gösteriler yapıyorlar.

Kent halkı destek için çocuklarını okula göndermiyor. İşçileri destekleyen esnaflar işyerlerini açmıyorlar. Belediye işçileri ve memurlar iş durdurarak, avukatlar ve basın mensupları yürüyüşler düzenleyerek direnişçi işçilerle dayanışma içine giriyorlar.

Onbinlerce gösterici tek bir ağızdan "İşçiler elele genel greve!", "Hükümet istifa!", "Çankaya istifa!", "Yolumuz Ankara, hedef Çankaya!" haykırışlarıyla siyasal iktidarı ve burjuva düzenin temsilcisi Cumhurbaşkanı'nı protesto ediyorlar. Gösterilere katılan kadınlar ve çocuklar "Savaş istemiyoruz!" sloganıyla, Cumhurbaşkanı Özal'ın ABD emperyalizminin güdümündeki savaş politikasına karşı çıkıyorlar.

Günlerdir Türkiye'nin kalbi madenci kenti Zonguldak'ta atmaktadır. Maden işçilerinin kararlı eylemi Türkiye çapında işçi sınıfının ve emekçi yığınların sempati ve desteğini kazanmış durumda. Türkiye'nin tüm sosyalist, devrimci, ilerici muhalefeti maden işçilerinin yanındadır.

Avrupa'daki Türk ve Kürt işçileri!

Madenci kenti Zonguldak'a kulak verin. Yiğit madencileri bu kararlı direnişlerinde yalnız bırakmayın. Unutmayın, madencilerin haykırışlarında dile gelen tüm Türkiye işçi sınıfının öfkesidir. İşçiler ve emekçiler gerici burjuvazinin keyfi ve sınır tanımaz baskı ve sömürü politikalarına artık dur demek kararındadırlar. Kaynaşan işçi kitlelerinin her geçen gün daha gür yükselttikleri "İşçiler Elele Genel Greve!" şiarı bu kararlılığın bir ifadesidir. Bu mücadele ile bağ kurun, Türkiyeli sınıf kardeşlerinizin başlattığı bu eylemi yalnız bırakmayın! Maddi ve manevi destek verin!

Avrupa'nın çeşitli uluslardan işçileri;

Emperyalist hükümetlerinizin tam desteğine sahip gerici Türk burjuvazisi, Türkiye'de işçilere ve emekçi halka karşı azgın bir baskı ve sömürü rejimi kurmuştur. Açlık, yoksulluk, işsizlik, terör, işkence, cinayet, en ilkel demokratik hakların yokluğu, özgürlük için ayağa kalkmış Kürt ulusuna karşı terör ve katliam, hükümetlerinizin suç ortaklığı yaptığı bu rejimin kaba gerçekleridir. Şimdilerde bunlara kapitalist dünyanın çıkarları için Türkiye halkını Ortadoğu'daki emperyalist bir savaşta boğazlatma planları eklenmiş bulunuyor.

Türkiye'nin yiğit madencilerinin patlayan öfkesi tüm bunlara karşı bir protestonun ifadesidir. Onlara sahip çıkın! Türkiyeli sınıf kardeşlerinizin başlattığı bu eylemi yalnız bırakmayın! Maddi ve manevi desteğinizi esirgemeyin!

Biz Kürt ve Türk ulusundan işçilerin ve sosyalistlerin direnişçi işçilerle dayanışmak amacıyla başlattığımız kampanyaya omuz verin! Düzenleyeceğimiz protesto eylemlerine katılın!

Yaşasın dünya işçilerinin enternasyonal birliği ve dayanışması!
Özgürlük, devrim, sosyalizm!

Direnişçi İşçilerle Dayanışma Komitesi

İlişki adresi: A. Araç, C/O Beratungstelle, Mannsfelder str. 32, 5000 Köln 51, Tel: 0221/384573
Spendenkonto: K. Aksoy, "Streikende Bergarbeiter", BFG Ehrenfeld (BLZ: 370 101 11)
Konto Nr: 1 324 831 700

Yurtdışında madencilerle dayanışma faaliyetleri

48 bin maden işçisinin siyasal kitle gösterilerine dönüşen eylemleri, yurtdışındaki Türk ve Kürt ulusundan işçiler, devrimciler ve komünistler arasında ilgi ve heyecanla karşılandı.

EKİM Yurtdışı Örgütünün de çabasıyla içinde Alman komünistlerinin de yer aldığı bir dayanışma komitesi kuruldu "Direnişçi İşçilerle Dayanışma Komitesi" adını taşıyan komite bir yardım kampanyası başlattı. Çeşitli dillerde 20 binin üzerinde el ilanı basıp dağıttı, herkesi madenci işçilerle dayanışmaya çağırdı. Kampanya sürüyor ve büyük ilgi görüyor.

Bu arada, EKİM Yurtdışı Örgütü, eylemin hemen ertesinde dağıttığı 20 bini aşkın bildiri ile maden işçilerinin eylemlerini selamladı. İşçileri, komünistleri ve ilericileri bu eyleme etkin destek vermeye çağırdı. Bildirinin yanısıra çeşitli dillerde 16 bin afiş ve 20 bin Türkçe ve Almanca yapıştırma pulu kullanıldı.

Direnişçi İşçilerle Dayanışma Komitesinin 1 No'lu Bülten'inden...

...

8 Aralık 1990'da çeşitli sol grup ve örgütlerce savaşa, idamlara ve Kürdistan'daki sürgün ve baskıları protesto etmek amacıyla iki ay önceden bir yürüyüş planlanmıştı.

Bu miting ve yürüyüşte Zonguldak işçileriyle dayanışmaya özel ağırlık verildi. Bağış toplandı. Fabrikalarda, evlerde, işyerlerinde bağışlar toplanıyor.

Önümüzdeki günlerde Köln, Amsterdam, Paris ve Basel'de dayanışma geceleri düzenleyeceğiz. Yurtdışındaki işçilerin dayanışması artırılıyor.

Yapılan faaliyetlerden kamuoyunu daima haberdar edeceğiz....

Türkiye'de direnişteki maden işçilerinin
eşleri ve çocukları haykırıyor:

"SAVAŞ İSTEMİYORUZ!"

DAYANIŞMAYA!

"KEIN KRIEG!"

rufen die Frauen und Kinder
der streikenden Bergarbeiter in der Türkei

SOLIDARISIERT EUCH!

EKİM

Türkiye'de işçi sınıfı kaynıyor:

"İşçiler elele genel greve!"

DAYANIŞMAYA!

Die Arbeiterklasse in der Türkei ist in Bewegung:

"Schulter an Schulter für den Generalstreik!"

SOLIDARISIERT EUCH!

EKİM

Madenci ruhu İzmit'e taşındı!

Önümüzdeki günlerde muhtemelen greve başlayacak olan metal işçilerinin "Emeğe ve Sendikal Haklara Saygı" mitingi 9 Aralık'ta İzmit'de gerçekleşdi. Mitinge yaklaşık 30 bin kişi katıldı.

Mitinge katılan işçilere bu kez görülmeye değer bir coşku ve kararlılık hakimdi. Grev aşamasında oluşlarının, daha çok da Zonguldak maden işçilerinin anlamlı direnişinin bunda büyük payı vardı. İşçiler bir yandan tek bir ağızdan sloganlar haykırıyorlar, bir yandan da Zonguldak'daki madenci direnişini konuşup, onun heyecanını yaşıyorlardı... Bir ara Zonguldaklı maden işçilerinin de miting alanına girmek üzere olduğunun anonsu yapıldı. Gözler bir anda maden işçilerinin geldiği yöne çevrildi. Heyecan doruktaydı. Madenciler "Yaşasın Zonguldak Direnişimiz" sloganıyla karşılandılar. Metalcisiyle, madencisiyle işçiler birleştiler. Hep birlikte Zonguldak'daki anlamlı direnişe sahiplenen sloganları haykırdılar. Sınıf dayanışmasının eşsiz bir örneğiydi bu. Madencilerin heyecanı metalcileri de sarmıştı. Madenciler disiplinli yürüyüşleri, kararlılıklarıyla mitingdeki diğer işçilere örnek oluyor, "Ölmek var dönmek yok" sloganıyla onları adeta, hemen, şimdi greve çıkmaya davet ediyorlardı. Zonguldak İzmit'e taşınmıştı.

Mitingde ilk konuşmayı Çelik-İş başkanı yaptı. Çelik-İş başkanı "artık susmayacağız... sokağa dökülüp genel greve gideceğiz..." sözleriyle başladığı konuşmasını "ekmek ve demokrasi yoksa, barış da yok... Kavgaya hazırlanın... Çünkü Türkiye'de direnilmeden haklar kazanılmıyor" sözleriyle sürdürüp, Zonguldak madencilerine destek verileceği açıklamasıyla tamamladı. Bütün bu açıklamalarına rağmen gündemde olan metalci greviyle ilgili somut tavır açıklamaması oldukça dikkat çekti.

Özdemir-İş sendikası genel başkanı daha farklı bir tutum sergiledi. Ona göre maden işçilerini desteklemek için atılacak en anlamlı adım bir an önce metal grevini başlatmaktı. Konuşmasında şunları söyledi; "Hemen şimdi greve gidelim... Diğer iki sendika başkanına da burada çağrı yapıyorum... Gerekli tüm formaliteleri hazırlamış bulunuyorum... Bir hafta içinde grev gününü tespit edip greve gidelim..." Sonra işçilere dönerek, "Var mısınız?" diye sordu. İşçiler hep bir ağızdan yanıt verdiler; "Varız!"

İşçiler greve hazırdı. Greve hazır olmayanlar tüm sözlerine rağmen uzlaşma arayışı içinde olan sendikacılardı. İşçilerse uzlaşmaya fırsat vermiyorlardı, vermeyeceklerini de sık sık " İşçiler elele genel greve" sloganını atarak dile getirdiler.

Mitingde Genel Maden-İş başkanı da konuştu. İşçilerle ilginç ve çarpıcı bir diyaloğa girdi. "Hükümet gelin görüşelim diyor... size soruyorum, görüşeyim mi?" İşçiler; "Hayır!", "Ölmek var dönmek yok!" diye cevap verdiler. ""Özal on yıl daha sabredin diyor... Verelim mi?" diye sordu, işçiler "Hükümet istifa", "Meclis istifa" "Yolumuz Ankara hedef Çankaya"" diye yanıtladılar...

İşçiler gelinen yerde, sadece toplusözleşmelerin akibetiyle ilgilenmiyorlar. Yeterince bilince çıkarılmamış da olsa, sorunların bir rejim sorunu olduğunu, çözümünün önündeki biricik engelin de bugünkü sermaye rejimi olduğunu kavramaya başlıyorlar. Bulanık ve hükümetle özdeşleştirilmiş bir içerikle de olsa, "İşçiler birleşin iktidara yerleşin" sloganıyla bunu anlatmak istiyorlar.

Mitingde, Zonguldak madenci direnişiyle ilgili merkezi bildirimizi dağıttık. Doğrusu işçiler bildirimize tahminlerimizin de ötesinde bir ilgi gösterdiler Maden işçilerin tutumuysa çok daha etkileyiciydi... Bir madenci arkadaş "mektup mu var?, gönder gelsin!" derken, bir diğeri "bir tane de benim için al" diye bağırıyordu. İşçilerin, hele her gün yürüyen, gösteri yapan, fitili ateşleyip genel grev için yolu açan madenci sınıf kardeşlerimizin bu ilgisi bizi hem tarifsiz bir sevince boğdu, hem de görevlerimize daha sıkı sarılmamız için bizi kamçılayan bir rol oynadı.

Devrimci demokrasinin temsilcisi gruplar ise başka şeylerle uğraşıyorlardı. Yine, kendi pankartlarıyla işçi kortejinin önüne geçme yarışı içindeydiler. İşçiler,"İşçiler birleşin iktidara yerleşin" sloganını haykırırlarken, onlar "Faşizme ölüm halka hürriyet" sloganını atıyorlardı. İşçi sınıfının başka, onların bir başka yerde durduğunun çok çarpıcı bir göstergesiydi bu. Ve çok düşündürücü idi.

Miting işçilerin genel greve ilişkin kararlılıklarını dile getirmeleriyle sona erdi.

Sidar Yılmaz/Aydın Öz

Genel greve doğru

İşverenler Sendikaları Konfederasyonundan Başbakana, Cumhurbaşkanından Odalar ve Borsalar Birliğine kadar burjuvazinin temsilcisi tüm kişi, kurum ve kuruluşlar, yeni bir atakla işçi sınıfına karşı açıktan bir saldırıya giriştiler.

TİSK, "Yasadışı Davranışlarda İşverenlerce İzlenecek Yol" adlı bir broşür çıkardı. Broşürüyle sendikanın "bilinçsiz" tabanını eğitmeden ziyade, işçilere gözdağı vermeyi hedeflediği anlaşılmaktadır. Alınacak tüm tedbirlerin birleştiği nokta sonuçta, işçiyi tazminatsiz işten atma ve polise ihbar etmedir.

Hemen hemen her gün burjuva devletin temsilcilerince -bakanları, başbakanı, cumhurbaşkanı- verilen demeçlerde vatan, millet, enflasyon ve grevin çıkınazı edebiyatı yapılmakta ve "Körfez krizi" koşullarında daha çok üretim ve daha fazla çalışma talep edilmektedir.

İşveren cephesindeki bir başka gelişme, birlik çağrılarıdır. Yapılan çağrılarda işçilerin birlikte hareket ettikleri söyleniyor, buna karşın "işverenlerin her zamankinden daha fazla birliğe ihtiyacı vardır" deniliyor. Bir çok işverence dile getirilen "MESS'den ayrılıp sizinle toplusözleşme imzalayacağım" şeklindeki yaklaşımlara özel olarak dikkat çekiliyor.

İşverenlerin ve "devlet yetkilileri"nin benzer vurguları, aynı temeldeki açıklamaları, sınıfın geri kesimlerinde "devlet" olgusunun bilince çıkarılmasında önemli bir rol oynuyor.

Sınıfın bugünkü durumunu anlamak için şu iki nokta son derece önemli; "bu yaptığınız yasadışıdır" uyarısına işçi toplulukları "yasaları biz mi yaptık?", yanıtını veriyorlar. Toplumdaki genel yoksullaşmaya dikkat çekilerek "yalnız kendimiz için değil, tüm çalışanlar için sözleri sık sık tekrarlanıyor. Bu iki noktadaki vurgunun yeterince bilinçli yapıldığından henüz sözedilemez, ancak sınıfın vardığı yeri son derece çarpıcı ifade ediyor kanımca.

Metal işçilerinin, "Bahar Eylemleri"nde çok sık başvurulan saç kesme, sakal uzatma vb. gibi eylemlere sempatiyle değil, tepkiyle baktığı biliniyor. Son dönemlerde Türk-Metal'e bağlı bazı işyerlerinde gündeme getirilen yarım saç ve bıyık eylemlerine katılanlara "kendinizi niye soytarı yapıyorsunuz, gelin makinaları kapatalım" şeklinde ciddi tepkiler oluyor. Bu tür eylemlere katılanların azlığı da eyleme verilen önemin ölçüsünü gösteriyor.

İşçi ve işveren cephesinden sonra sendikaların durumuna kabaca baktığımızda şu çarpıcı noktaları görüyoruz.

Konfederasyon olarak Türk-İş'in tavrı biliniyor. Eylemsizlik, tabanın baskısıyla eylem kararı alan ama uygulamayan bir Türk-İş... Türk-İş'e bağlı en büyük sendikalardan Türk-Metal ve Teksif'in işçilerle ilişkilerinin kopuk olduğu kadar kopuk bir ilişki sanıyorum çok az sendikada görülebilir. Öyleki "toplusözleşmelerimiz nasıl gidiyor?" diye soran bir işçiye bile kuşkuyla bakılmaktadır.

Burada mücadeleci işçilerin çalıştığı önemli fabrikalarda yetkili olan Otomobil-İş'in (şimdi üçü birleşti) tavrına değinmek gerekiyor. Bu sendikanın tabanından gördüğü baskıyı kanımca hiç bir sendika görmüyor. Bu çok önemli faktörün yanısıra yöneticileri de kendi deyimleriyle "ilerici-devrimci" diğer sendikalarla Otomobil-İş'i nispeten ayırıyor. Bugün Otomobil-İş dikkatini kendi denetimini aşmayan bir eylemliliğe yöneltmiş bulunuyor. Aldıkları son karar -mitinglerde bildiri dağıtanları engelleme, gerekirse dövme- bu korkularının ürünü.

Bilindiği gibi Otmobil-İş "karar" almadan önce de bu tür davranışlara girdi. Düzenlediği bir mitingde "devrimci sol güçlerin" hatalı girişimini bahane ederek işçilerden bu güçlere saldırmasını istedi. Yine Kartal'daki birleşme toplantısında "Ekim Örgütü"nün bildirisini dağıtan yoldaşı itekleyerek "müdahale" edince yoldaşın tokadını yedi. İşçilerle devrimcilerin ya da devrimci işçilerin karşı karşıya getirilmeye çalışıldığı her iki olayda da devletin görevlileri müdahale etti. Açıktan provokasyon yaratılmak istendi. Bu nedenle geri adım atmaksızın, yol-yöntem değiştirilerek, ama herhangi bir provokasyona meydan verinemeye çok özel dikkat gösterilmelidir.

*

Genel greve doğru atılan adımlar son günlerde dev adımlara dönüştü. Şüphesiz madencilerin

grevi belirleyici oluyor. Ek olara tekstilde grev kararı asıldı, metalde de asılmak üzere.

Madenciler henüz üç gündür grevdeler; ama öylesine derslerle dolu bir üç gün ki, bu dersleri İstanbul proletaryasına aktarmak ve bu temelde eğitmek gerekiyor. Madenciler "Türkiye'deki grev geleneğinini değiştir"diler, "evlere çekilmek yerine miting ve yürüyüşlerle gösteriye dönüştür"düler. Harika bir atılım. Özgün koşulları bu durumda ciddi bir rol oynasa da İstanbul'da neden olmasın? Greve çıkan işçileri fabrikadan ayrılmamaya çağırmalı, sonuçlardan faydalanmayı bilmeliyiz.

Madenciler "özgürlük ortama"nı yaratmışlardır. "Devletin başı"na hakaret edilir, izinsiz yürünür, "halk kışkırtılır" ama tüm bunlara karşı 'yasalar işlemez' işletilemez. İşte demokrasi! Demokrasiyi program edinenlere madenciler güzel bir demokrasi dersi veriyor. Maden grevi bu yönüyle de işlenmeli, değerlendirilebilmeli.

Maden grevde, tekstil "on gün içerisinde" çıkıyor, metal tekstili takip edecek...vs. Bu gelişmeler bizdeki genel grevin nasıl yaşam bulacağının ipuçlarını veriyor. Bizde hemen bütün işkollarının aynı günde, aynı saatte iş bırakarak bir genel greve gidileceğini ummak, çalışmaların merkezine böyle bir genel grev örgütlemeyi koymak yanlıştır. Büyük bir olasılıkla parça parça olacaktır. Örneğin tekstilin greve çıktığı gün, metalin iş bırakmasını sağlamak küçümsenemeyecek bir adımdır. (Biçimi vizite, destek, protesto... vb. olabilir) Dayanışma, grev ziyaretleri vb. gibi faaliyetlerle fiili yürüyüşler düzenlemek ortamı canladıracaktır. Bu canlı ortam genel grevin bir anlamda kendisi, bir anlamda da genel grevin adımı olacaktır!

Gün çalışma günüdür. Büyük olaylar büyük enerji ister, büyük enerji doğurur!

C. Utku

Üniversitelerde ders boykotu

6 Kasım'da üniversitelerde bir günlük boykot yapıldı. Boykotun amacı Körfezdeki emperyalist savaşı ve kuruluş yıldönümünde YÖK'ü protesto etmekti. Biz İstanbullu öğrenciler için süreç şöyle gelişti. Derneklerin çoğunun tanıdığı yapı olan platformun aldığı boykot kararı ve İYO-DER'in aldığı boykot kararı aynı tarihte yürürlüğe konuldu; 6 Kasım. Bu tarihin seçimi İYO-DER'lilerin eyleme sahiplenmesi gibi bir olasılığı içinde barındırmasına rağmen gençlik hareketinin bu eylemlilikte bölünmemesi bakımından iyi oldu. Birim dernekler bu tarihi ve eylem kararını kabul ederek çalışmalar yaptılar. Ancak burada ilginç olan şuydu. Daha bir kaç hafta önce paralı eğitim ve emperyalist savaşı protesto amacıyla boykot yapılması teklifinde bulunduğumuzda buna karşı çıkan ve koşulların hiç uygun olmadığını söyleyen gruplar, koşullarda hemen hiç bir değişiklik olmadığı halde birden boykotçu kesildiler.

İstanbul'da iki-üç fakültede %100 ve diğer fakültelerde yine yüksek oranlarda derslere girilmedi. Ama hepsi bu kadar. Eylem kırıcıları karşı İYO-DER'lilerin takınacağı tavırdan korkan pek çok insan okulun kapısına bile gelmedi. Bazıları ise kapıdaki polis yığılmasını görüp geri döndüler. Boykot sadece derse girmeme biçiminde oldu. Kimse okula gelip de eyleme sahip çıkmadı. Bu, boykot çalışmasının yeterince yapılmamasının ve yanlış çalışma tarzının dolaysız sonucudur. Kitleler yeterince hazırlanmadı, gerilim yaratıldı ve tırmandırıldı. Bütün bu olumsuzluklara rağmen, boykot öğrenci gençliğin son zamanlarda yaptığı en büyük eylemlerden biri oldu. Daha iyi çalışmayla daha başarılı eylemlerin çok rahat yapılabileceğini, birlikte ve ciddi çalışmayla kitleselliğin ve militanlığın yakalanabileceğini gösterdi.

Bir olumsuzluk da, eylem sonrası dağıtılan eylem bildirileri oldu. Her grup bir diğerini suçlayan bildiriler dağıttı. Bu büyük bir olumsuzluktu. Aynı süreç içinde birlikte yer alıyorsak, bunun yanlışı da doğrusu da hepimizindir. Hata yapılmasına izin verdiğimiz ölçüde hatalardan biz de sorumluyuz.

İ. Üniversitesi'nden bir öğrenci
Kasım 1990

Metal işçileri eylemli bir kaynaşma içinde

İşçi sınıfı gündemi kaplıyor

Kapitalist sömürünün yıkıcı etkileri kendisini işçiler üzerinde her geçen gün biraz daha hissettiriyor.O kadar ki, işçiler ve geniş emekçi yığınlar bugün adeta açlık ve sefaletle karşı karşıyalar. Bu durum ve diğer kimi etkenler, onların daha farklı istemlerle harekete geçmelerine ve radikal çıkışlar aramalarına yolaçıyor. Artık yemek boykotu, sakal bırakma vb. gibi eylemler işçileri tatmin etmiyor. Bunların kendi sorunlarını çözmediğini ve çözemeyeceğini görüyorlar, köklü çözümler arıyorlar. Radikal çıkış kendini en başta "Genel Grev" isteminde ifade ediyor. Genel grev istemi işçiler arasında yoğun bir ilgi görüyor ve tartışılıyor.

Genel grev gibi bir radikal çıkış arayışının en yoğun ve en yaygın yaşandığı işkollarından biri de metal işkoludur. Metal işçileri biran önce mücadeleye atılmak, greve gitmek istiyorlar. Daha da önemlisi, işkolumuzdaki işçiler arasında iktisadi mücadele ile yetinmeme, politik mücadeleye atılma yönünde güçlü bir eğilim gelişiyor. Ne var ki bu henüz gerçeklik haline gelme şansını yakalamış durumda değil. Ayrıca da üyesi olduğumuz sendika (Otomobil-İş) ve yöneticileri böylesi bir gelişmenin önünde gerici bir barikat kurmuş durumda. İşçi hareketini politik bir hareket halinde geliştirmek bir yana, iktisadi talepli eylemlerimizin tutarlı bir yönde gelişmesini dahi var güçleriyle engelliyorlar. Bunun en son örneğini geçtiğimiz günlerde yaşadık.

Otomobil-İş, Çelik-İş, Özdemir-İş Sendikaları Başkanlar Kurulunda MESS'e karşı iki eylem kararı alınmıştı. Alınan eylem kararları sendikacıların gerici tutumlarını bir kez daha açığa çıkardı. Eylemlerin ilki işçilerin servislerden inip fabrikalarına kadar yaklaşık 300-400 metre toplu olarak yürümesi, diğeri ise maaş bordrolarının MESS'e postalanması şeklindeydi.

İlk eylem 13 Kasım'da gerçekleştirildi. Üç sendikaya bağlı işçilerin servislerden inip fabrikalarına yürüyerek gitmeleri eylemi gerçekleşti. Bu eylemlerde değişik fabrikalardaki işçilerin insiyatifleriyle yarım saat ile bir saat arasında işe geç başlandı. Yürüyüş esnasındaki en ağırlıklı slogan " İşçiler elele genel greve" idi. Bunun yanısıra "Yaşasın işçilerin birliği!", " İşçiler birleşin sömürüye son!" sloganları atıldı. İşçiler üretimi kendi insiyatifleriyle durdurmada kararlı olduklarını gösterdiler. Dikkate değer olan da buydu.

Maaş bordrolarının MESS'e postalanması eylemi ise 17 Kasım'da yapılacaktı. Fakat işçiler Kartal'da bu eylemi gerçekleştirmediler. İşçi ücretlerinin ne kadar olduğu MESS tarafından zaten biliniyordu? Bu nedenle postalamaktan vazgeçilerek bordrolar postanenin önünde "İşçiler elele genel greve" sloganıyla yakıldı. Bu esnada sendikacılar oraya buraya koşarak bordroların yakılmasına engel olmak istiyorlar ve işçileri dağıtmaya çalışıyorlardı. Çünkü onlar herşeyi yasallık cenderesine sıkıştırmışlardı. Fakat herşeyin yasak olduğu ülkemizde yasallıkla ne çözülebilir ki? Çözülmüyor da. Bordroların yakılmasının ardından polislerin sendikacılarla birlikte işçileri dağıtma çabalarına rağmen, yaklaşık bin beşyüz kişi Kartal Postahanesinin önünden sendika şubesine kadar yürüdü. Yürüyüş esnasında da polisin dağıtma çabaları sonuç vermedi.

Bu iki eylemde de sarı sendikacılar gerçek yüzlerini ortaya sererek işçi eylemini geri çekmeye çalıştılar. Ne var ki işçi hareketinin yavaş da olsa radikalleşmesini bastırmaya da güçleri yetmiyor.

Sınıf yavaş yavaş ve kendiliğinden de olsa politik mücadelenin içinde buluyor kendini. İşte bu dönemeçte sınıf kendine klavuzluk edecek önderliğe ihtiyaç duyuyor. Bu önderliği reformist-pasifist, kendi koltuk dertleriyle uğraşan sendikacıların yapamayacağı açık. Düzenin muhalefet partileri de greve sahiplenmek istiyor. Eğer bu iş burjuva muhalefet partilerinin ve reformist sendikacıların eline kalırsa genel grev heba edilecektir. Bu nedenledir ki, önderlik konusunda komünistlere ve biz ileri işçilere büyük görevler düşüyor.

M. Cevahir/
İstanbul

Sermayenin saldırılarına karşı Genel Greve!

Türkiye işçi sınıfı son günlerde yoğun bir hareketlilik ve kaynaşma yaşamaktadır. Bu kaynaşmayı sağlayan etkenlerden biri, kamu ve özel sektörde yaklaşık 600 bin işçinin toplusözleşme dönemine girmiş olmasıdır. Metal işkolu toplusözleşmelerde 135 bin işçiyle önemli bir yer tutmaktadır.

Toplusözleşme dönemlerinde doğal olarak sınıfta bir hareketlilik ve kaynaşma yaşanır. Sınıfın bilinçsiz unsurlarınca sadece ekonomik anlamda değer bulan toplusözleşmeler, ileri unsurlar tarafından sınıf mücadelesinin yükseltilmesi ve politik işçi hareketinin yaratılması için önemli bir fırsat oluyor. Bu süreçte ileri işçiler tarafından yoğun propaganda yapabilmenin olanakları doğuyor. En iyi durumda dahi toplusözleşmelerin, sorunları çözemeyeceği ve bundan hareketle politik mücadelenin yükseltilmesinin önemi üzerinde duruluyor.

Yaşanan iktisadi, siyasi baskılar bu kaynaşmayı hızlandırıcı bir rol oynar.

Kapitalist sınıf bunu bildiği için işçi sınıfına dönük tehditlerde bulunup silahlı güçleri ile terör estiriyor. Bunu hep beraber yaşıyoruz. Cumhurbaşkanı Özal bir sanayi tesisini açarken "Sendikalar % 400-500 zam istiyerek işçileri kışkırtıyor, buna izin veremeyiz" derken, Başbakan enflasyonun % 45-46 olduğu iddiasıyla işçi sınıfını açlığa mahkum etmenin yollarını ve zemini yaratmaya çalışıyor. Sermayenin bir başka sözcüsü TÜSİAD Başkanı Cem Boyner de, işçilik maliyetinin artacağını ve bunun işçi çıkartmalara yani işsizliğe neden olacağını basında açıklıyor.

Türkiye'de işçiliğin maliyetinin üretilen ürüne yansıması gerçekten işsizliğin sebebi olabilir mi?

Bugün tüm dünyada ucuz işgücü cenneti diye tanıtılan Türkiye'de insanların işçilik giderleri üretilen madde fiyatının % 6-7'sidir. Dolayısıyla "işçi ücretlerinin artması, işçi kıyımını zorunluluk haline getirecektir" iddiası aşağılık bir yalandır ve işten atmaları meşru gösterme çabasıdır.

Öte yandan toplusözleşmelerde istenilen ücret artışı rakamsal olarak kulağa fazla gelebilir. Ama gerçekte durum bunun tersidir. Örneğin Metal işkolunda ücret ortalaması 300-350 bin lira arasındadır. Sermaye sınıfının bazı sözcüleri bile aylık mutfak giderinin dört kişilik bir aile için 500 bin lira olduğunu söylemek zorunda kalıyorlar. Bu durumda işçilerin toplusözleşmelerde talep ettikleri ücretlerin aşırı olduğunun iddia edilemeyeceği açıktır.

Faturası işçi ve emekçi yığınlara çıkarılan "Körfez Krizi"nin sonuçları da düşünülürse mesele daha da açığa çıkar.

İşçi sınıfının önünde mücadele etmekten başka bir yol yoktur. Biz işçiler hızla örgütlülüğümüzü sağlayarak mücadeleye atılmalıyız.

Mitinglerde, fabrika direnişlerinde, tezgah başlarında dilimizden düşürmediğimiz "Genel Grev"i bir şiar olmaktan çıkarıp, toplusözleşme döneminin işçi sınıfına kazandırdığı dinamizmi de arkamıza alarak bir an önce genel greve gitmeliyiz.

Sömürüye, eşitsizliğe, yoksulluğa, açlığa işçi kıyımına, sermayenin işçi sınıf üzerinde estirmeye çalıştığı teröre ve faturası biz işçilere ve emekçi yığınlara çıkarılan "Körfez krizi"nin yıkıcı sonuçlarına karşı ;

"İşçiler Elele Genel Greve!"

M. Kadir/ İstanbul

Tekstilde tensikat...

(Baştarafı s.12'de)

koşulların gereklerine uygun düşmemektedir.

Bu nedenle: Tekstil işçisinin yaşamakta olduğu ekonomik zorlukları iyi kavramak, tekstil işçisinin yaşamakta olduğu sendikal ve siyasal örgütsüzlük durumunun can alıcı önemini kavramak gerekmektedir. Yorumlarımızı, yaklaşım ve önermelerimizi bu koşulların yolaçtığı ruh halini anlayarak yapmak zorundayız. Ancak bu yaklaşımla ve tekstil işçisinin ruh halini ve sosyo-ekonomik konumunu anlayarak doğru önermelerde bulunabiliriz.

İrfan Aydınoğlu
Tekstil işçisi
İstanbul

Metal işkolunda sendikal birlik

B. Acar

12 Eylül'ün işçi sınıfına yönelik saldırılarının sonuçlarından biri de, DİSK üyesi işçilerin örgütsüz kalması oldu. Sahnede yalnızca Türk-İş ve Hak-İş vardı. '82 Anayasasına bağlı olarak çıkarılan yeni sendikalar yasası ve bunun bir ürünü olan %10'luk baraj sistemi, yeni ve bağımsız sendikaların yaratılmasını engelleyici, DİSK üyesi işçilerin Türk-İş'e ve Hak-İş'e bağlı sendikalara kaymasını sağlayıcı bir özellik taşıdı.

İşçiler bir yandan yeni bağımsız sendikalar yaratmak, öte yandan varolan sendikalarda muhalefet yürütüp yönetime gelmek ya da en azından bir baskı grubu olarak, sendikaları işlevli bir hala getirmek çabalarına yöneldi. Kurulan yeni bağımsız sendikalar gelişemediler, %10'luk baraj nedeniyle marjinal kaldılar ya da giderek işlevsizleştiler. Bu durum varolan sendikalara üye işçilerin daha kararlı bir şekilde muhalefet yapmasının önünü açtı. Tabandaki kaynaşmanın artmasının etkeni oldu. "İşçi sınıfının sendikal birliğinin sağlanması gerektiği" sorununu ortaya çıkardı.

Sürece ilk müdahale -üstten- sonradan TBKP ismini alan revizyonist çevreler ile İşçinin Sesi çevresinden geldi.

TBKP, DİSK'ten ayrılmış tabanı tekrar denetim altına alabilme, olası yasallaşma sürecinde bir potansiyel olarak kullanma hesaplarıyla, koşulsuz olarak Türk-İş'e katılmayı perspektif olarak önüne koydu. TBKP için öncelikle örgütsüz[1] tabanı denetim altına almak gerekiyordu. Bağımsız ve zayıf bir sendika olması nedeniyle öncelikle Otomobil-İş'te örgütlenmek ve oradan Türk-İş'e geçerek bir potansiyel, bir güç olarak Türk-İş'teki koltuk savaşımından karlı çıkmak hedefleniyordu. Plan buydu. Nitekim 1980 öncesinde Maden-İş'de önemli potansiyeli olan NETAŞ ve buna bağlı olarak NASAŞ, UZEL, ARÇELİK işçilerini yavaş yavaş Otomobil-İş'de örgütlemeye başladılar. NASAŞ, UZEL ve ARÇELİK'de Türk-Metal'in de örgütlenmesi vardı. Yoğun işten çıkarmaların[2] ve Otomobil-İş'in o günkü (1984-85) uzlaşmacı yöneticilerinin de katkılarıyla, bu üç fabrikadaki işçilerin önemli bir bölümü Otomobil-İş'e çekilemediler. Sadece (3 bin işçi ile) NETAŞ Otomobil-İş'de örgütlendi. Aynı dönemde Erdemir de Otomobil-İş'e yöneliyordu.

NETAŞ'ın örgütlenmesi Ümraniye'ye şube açılmasını sağladı. Ümraniye şubesi esas alınarak Otomobil-İş'de TBKP'lilerin muhalefeti başladı. Bu muhalefet, olağanüstü genel kurulla merkez yönetiminden bazılarıyla işbirliğine giderek (devrimci muhalefetin acemi politakasının da yardımıyla) ilk başarısını kazandı ve başkan Aydın Özören tasfiye edildi. NETAŞ grevinin yaşandığı 1986 yılındaki Genel Kurul'da yeni bir başarı kazanılarak Otomobil-İş genel sekreterliğine, NETAŞ'ın baştemsilcisi, şimdiki Otomobil- İş'in genel başkanı Celal Özdoğan getirildi.

Nihayet, ilk kez bu Genel Kurul'da Türk-İş'de birlik düşüncesi sesli olarak ifade ediliyordu. Sendika içerisinde varolan muhalefet ise "Türk-İş'te birliğe" karşıydı.

Ama, TBKP'nin ve TKP-İşçinin Sesi'nin dışında sendikal birlik konusunda somut tespit ve perspektif -olumlu ya da olumsuz- ortaya koyan da yoktu. "Türk-İş'de birlik" düşüncesi hep gündemde tutuldu ve her fırsatta işçiler birlik istiyor denilerek, işçilerin birlik yönündeki eğilimleri bu düşünceye kazanılmaya çalışıldı.

Bir yandan yoğun emek sömürüsü ve baskılar, siyasi iktidarın toplusözleşmelere doğrudan müdahalede bulunması, toplusözleşmelerin tabanın beklentisi doğrultusunda gerçekleşmemesi, bu arada sendikaların tepesinde Demoklesin kılıcı gibi sallandırılan %10 barajı tehditi, sendikacıları ve işçileri yeni arayışlara itiyordu.

En zor durumda olan sendika Otomobil-İş idi. Toplusözleşmelerdeki etkisizliği, hep Türk-Metal'in yaptığı toplusözleşmeyi kabul etmek zorunda kalması, Otomobil-İş'de üye kaybına neden oldu. (Yalnızca Otomobil-İş'in 1985'de üye sayısı yaklaşık 55 bin iken, şimdi bu rakamı üç sendika ancak tamamlıyor) Bunalım şu ya da bu sendika ile birliği dayatıyordu. Türk-İş'de birlik Genel Kurul'da kabul görmedi. Bir beklenti dönemine girildi.

Birlik çabaları yeniden (ama bu kez Çelik-İş ve Özdemir-İş'le birlik şeklinde) gündeme geldi. Bunu koşullar dayattı.

Burjuvazi, önce Kürt özgürlük hareketi bahanesiyle çıkardığı SS Kararnamesiyle, günümüzde

ise Körfez krizini gerekçe ve bir saldırı fırsatı sayarak, işçi sınıfına yönelik sert ve çokyönlü bir saldırıya geçmişti. Bu saldırılardan biri de sınıfı sendikasızlaştırma hareketiydi. Saldırıya, %10 barajı bahane edilerek, Çelik-İş'ten başlandı.

Neden Çelik-İş?

Zira Çelik-İş geçtiğimiz yıl gerçekten inatçı ve uzun bir demir çelik grevi örgütlemişti. Burjuvazi bunu unutmadı ve fırsatı yaratarak saldırıya geçti. Çelik-İş'e karşı bir tür intikam hareketi başlattı. Bu saldırıyı Türk-Metal'le işbirliği yaparak gerçekleştirdi. Saldırı işçileri örgütsüz bırakmak için yapılan planlı bir saldırıydı ve sonu gelmeyecekti.

Nitekim bunu, toplusözleşmelerdeki tavırları ve beyanatlarıyla Özdemir-İş'e ve Otomobil-İş'e yönelik saldırı izledi. Hepsini aynı akibet bekliyordu. Burjuvazi % 10'luk baraj silahını kullanıyordu. Bu saldırılarıyla, sözkonusu sendika üyesi işçileri örgütsüzleştirmek ya da en azından Türk-Metal'e kaydırarak daha rahat denetim kurmayı hedefliyordu. Bu durum üç sendikayı birleşmeye itti. Üç sendika %10 barajını kırma ve %25 gibi bir oranla yaşamak için birleşme kararı aldılar Önce Ortak toplusözleşme taslağı hazırladılar. Bu, birlik için bir ön adımdı ve birleşmeyi mayalayıp çabuklaştırıcı bir rol oynadı. Şimdi daha ileri adımlar atılıyor. Birleşme artık geri dönülmez bir aşamadadır. Toplantılar yapılarak bu durum pekiştirilmeye çalışılıyor.

Ancak burjuvazide işçileri Türk-Metal'e kaydırma isteğine rağmen bir çekingenlik de var. Eğer bu üç sendika da yetkisiz kalırsa bütün metal işçileri Türk-Metal'e kaymak zorunda kalır ki, bu da bu sendikadaki bir çok dengeyi altüst eder. Bu kaygıdan hareketle burjuvazi Özdemir-İş ve Otomobil-İş'i yetkisizleştirmiyor. Ama öte yandan üç sendikanın birleşmesiyle metal işkolunda Türk-Metal'e alternatif güçlü bir sendikanın (Öz Oto Çelik-İş) ortaya çıkmasını da istemiyor. Bu nedenle Hak-İş yöneticilerine üç sendikanın birleşmesi halinde zararlı çıkacaklarını hatırlattı. Etkisi de görüldü. Hak-İş yöneticileri Konfederasyonlarına bağlanacağı düşünülen Öz-Oto Çelik-İş'in taşıdığı potansiyelin, Hak-İş'te bir çok dengeyi bozacağını gördüler. Bunda da haksız değiller. Çünkü böyle bir potansiyel Hak-İş'teki tüm sendikaların üye sayısını aşıyor. Bu durum delegelerde de dengeyi bozacak ve sonuçta Hak-İş yönetimini gereksiz hale getirebilecek bir durumda.

Burjuvazinin kaygısı Hak-İş yönetiminin kaygısıyla birleşince Özdemir-İş birlikten geri çekildi. Birlik diğer iki sendika arasında bir birlik olarak sınırlandı. Ama süreç devam ediyor ve birlik Öz Oto Çelik-İş olarak biçimlenmek üzere ilan edilmeyi bekliyor.

İki sendikanın birliği

İki sendikanın birliği salt bir zorunluluktan (%10 barajını delmek için) gelmiyor. Diğer etkenlerin yanısıra esas olarak 1989 yılında ete kemiğe bürünen, işçilerin din, mezhep, siyasi eğilim farkı gözetmeksizin bir blok halinde hareket etme eğiliminden de kök alıyor. Bu eğilim bugün daha güçlü. Bunu görmek gerekiyor.

İki sendikanın birleşmesi bizim için neyi ifade ediyor?

Herşeyden önce bu birlikten doğacak sendika, Metal-İş kolundaki işçilerin %25'ini kapsayacak (Türk-Metal %30) , daha büyük bir kuvvet olacaktır. Dahası örgütsüz diğer kesimler üzerinde etkili olabilecek, genişleyebilme potansiyeli taşıyabilecektir.

Nedir ki bu, işin sadece bir yanıdır. "Bu birlik iyidir" denilerek yetinilemez. Birlik sadece bir büyük nicelik yarattığı için iyi olamaz. Nitelik de önemlidir. Diğer bir anlatımla birliğin' nasıl bir içerik taşıması gerektiği bizi daha çok ilgilendiriyor.

İşte bu konuda söylenecekler var.

- İşçilerin birliği; işçilerin her aşamasına katıldığı bir birlik olmalı, aksi halde yeni bir bürokrasi egemenliği ortaya çıkar. İşçiler şu ana kadar birlik görüşmelerinin epeyce dışında ve müdahaleci olamıyorlar. Özellikle Otomobil-İş içindeki muhalefetin ise şöyle bir kavrayışı var: "Bu birlik bize rağmen gerçekleşecek, bari en önde olalım." Böyle diyorlar ama en önde de olamıyorlar. Zira ellerinde ne somut bir politika, ne de somut bir müdahale planı var. Bu da gelişmelerin peşinde koşmaktan başka bir sonuç vermiyor. Peki ne yapılabilir? Ya da ne yapabiliriz? Özetle;

1) İşçi sınıfının genel mücadelesine ne kazandırabiliriz düşüncesiyle hareket ederek, toplusözleşme görüşmelerinden eylemliliklere kadar süreç içinde tabanın mücadele ve eylem içindeki birliğine önem vermeli, bu yönde çalışmalıyız. Yani birliği masa başında değil, grev

meydanlarında, direnişlerde, protesto yürüyüşlerinde, kısaca eylem içinde sağlamalıyız.

2) Şu an birlik üzerine yapılan pazarlıkların, mücadeleci unsurları (şube yönetiminden işyeri temsilcisine ve delegelere kadar) tasfiyeye yöneleceği de açıktır. Zira oluşacak birlik aynı bölgede bulunan şubelerin kapatılmasını ve tek şubeye geçilmesini, buna bağlı olarak amatör ve profesyonel sendika yöneticilerinin birçoğunun görev almamasını beraberinde getirecektir. Bu durumda sendika bürokratlarından böyle bir tasfiyeyi beklemek hiç de kahinlik değildir. Tasfiye edilecek lerin en başında da devrimci işçiler, şu veya bu fabrika ya da işyerinde temsilcilik yapanlar gelecektir.

Bu noktada ileri işçilere ve sınıf içindeki sosyalistlere büyük görev düşüyor.Gelişmelere müdahale etmeli, işçileri uyarılmalı ve devreye girmeliyiz. Nasıl?

Birlik tabanın birliği olmalıdır. Mücadeleci bir birlik olmalıdır. Ve bu birlik şu günlerde yükselecek bir grev hareketinin yararlı bir aracı haline getirilmelidir. Bunu ise ancak biz sınıf bilinçli işçiler sağlayabiliriz ve bu görevi de ancak bizler omuzlayabiliriz.

-Olası bir tasfiye hareketini boşa çıkarmak da ancak bu görevin başarılmasına ve ve şimdiden bu yönde gerçekleştirilecek çabalara bağlıdır. Özellikle Otomobil-İş içerisinde kendisini devrimci muhalefetim diye adlandıran, şu ya da bu şekilde devrimci siyasal çalışma içinde olan çeşitli eğilimlere mensup hatırı sayılır sayıda işçi, temsilci ve yönetici arkadaş var. Bu önemli bir olanaktır. Delege kapmak, yönetimi ele geçirmek adına anlamsız bir didişme yerine, hep birlikte enerjinizi tabanın örgütlenmesi ve mücadeleye katılımı yönünde kullanır, işçileri harekete geçirmeyi başarırsak, tasfiye engellenebilir. Yani taban örgütlülüğü ile mücadele; anahtar budur.

Reformist sendikacılar "büyük düşünmek gerekir" (demagoji de olsa) derken, onlara karşı "devrimci" muhalefet edenlerin bunu kavramamaları sınıf açısından büyük kayıptır.

-Kendimize duyduğumuz güç ve güvenle büyük düşünüp üç sendikanın tabanını (bürokratik anlamda süren birlik girişimi sağlansın ya da sağlanmasın) mücadele içinde birleştirmek ve ortak eylemlerin tertipleyicisi, yönlendiricisi olmak gerekiyor.

-Buradan hareketle geçici bir yönetim, meşru ve tabanın aktif katıldığı, seçtiği, seçildiği bir kongre hazırlama görevi ile de karşı karşıyayız.

Sonuç olarak, şu anda önümüze dayatılan anlaşmaları (merkez yönetiminde hangi sendikanın kaç kişiyle ve kimlerden oluşacağı, kapatılacak şubeler, tüzük değişikliği vb.) boşa çıkarmak, ancak yukarıda özetlediğimiz görevleri yerine getirmekle mümkündür.

Sadece bozmak, boşa çıkarmak değil, birliği tabanda mücadele içinde oluşturmak; görev budur!

Evet! Mücadele sürüyor ve görev bizi bekliyor.

(1) DİSK Davası sonuçlanmadığı için işçiler aidat ödeyerek Maden-İş üyeliklerini sürdürüyorlardı. Davanın lehte sonuçlanamayacağının anlaşılması üzerine, Kayyum'un yönettiği sendikanın maddi varlığı ve yeni ödenen aidatların durumu da gözönüne alınarak işçiler Maden-İş'ten istifa etmişlerdi. Bir kısmı Türk-Metal, Özdemir-İş ve Çelik-İş'e giderken, bir kısmı da halen örgütsüzdü.

(2) Yoğun işten çıkarmalar, sendika değiştirmenin kadroların tasfiyesiyle sonuçlanması, işçi sınıfı içerisindeki sendika değiştirme eğilimini de ortadan kaldırıyordu. Gündemde artık sendika içi mücadele vardı.

Konfeksiyon işçilerinin mücadelesi

Sermaye iktidarı düzenini sağlamak ve devam ettirebilmek için işçi ve emekçi yığınlara dönük yoğun saldırılarda bulunuyor

Kapitalist düzen en geri, en acımasız biçimde işçi kesimine tüm olanaklarıyla saldırıyor. En büyük korkusu, endişesi, karşı sınıfın, yani işçi sınıfının birlik ve beraberlik içinde olmasıdır. Düzene karşı muhalefetin sesinin yükselmemesi için kendi sesini yükseltmek ihtiyacı duyar. Ve bunu her gün basın-yayın yoluyla, yeni yasalarla ve militarist gücüyle uyguluyor.

İşçi sınıfı ve emekçilerin demokratik haklarını yok sayıyor, yoğun bir sömürüye tabi tutuyor, sefalete itiyor.

Emperyalistlerin Ortadoğu'da savaş kışkırtıcılığı yaptığı günümüzde "savaşa hayır" demek bile Türkiye'de suç sayılıyor. Çocuk yaştaki insanlar hapse atılıyor. En küçük bir muhalefete tahammül edilmiyor. Baskıların böylesine arttığı bir ortamda işten çıkartılan işçilerin sayısını bile hesaplamak mümkün olmuyor.

Toplu sözleşme döneminin sürdüğü İzmir'de Demir-Çelik fabrikasında, iki ay içinde işten topluca atılan işçi sayısı ikbini buldu.

Yol- İş sendikasına bağlı bir işyerinde işten çıkartılan işçi sayısı bine ulaştı. İşçiler ancak açlık grevi yaparak tepkilerini ortaya koyabildiler.

Tekstil işkolunda ise baskılar çok daha yoğundur. Bir çok işyerinde işçiler örgütsüzdürler. Sendika örgütlemek büyük bir sorun. Çünkü çoğunlukla atölye tipidir. 100-150 kişilçalışıyor ve çoğunun bayan olması örgütlenme açısından işi zorluyor. Türk toplumunda kadınlar hep gelenek ve göreneklerine bağlı olarak yetiştirilmiş, eğitilmiştir. Dolayısıyla evde babasına, erkek kardeşine, ya da eşine karşı koymaz, kendi düşüncelerini özgürce dile getiremez. Mücadeleci, hakkını arayan kadın tipine sıkça rastlanmıyor.

İşyerinde de patrona karşı haklarını arayamaz. Böyle eğitilmiştir, uyumlu, yumuşak başlı...

Kuşkusuz bu klasik tanımlamayı aşan kadın işçiler de var.

Yazıda sözünü edeceğim yetmiş kişilik bir konfeksiyon atölyesinde, çalışanların çoğunluğu bayan işçiler oluşuyor. 200 ile 400 bin arasında bir ücretle, günde 10 saat çalıştıkları atölyelerinde, patron ve işveren vekillerinin insanlık dışı baskılarıyla yüzyüzedirler. Düzenli servisleri yok. İşyerinde kimse kimse ile konuşamıyor, bu yasaklanmış. Yemek saati molası yarım saatdir. Ayrıca yemekler kalitesiz ve kurtlu çıkıyor.

Viziteye çıkan işçilerin yövmiyeleri kesiliyor, tuvalete belli saatlerde ve izin alınarak gidiliyor. Çoğu işçiler sigortasızdır ve maaş bordroları işçilere verilip imzalatılmıyor.

Enflasyon gerekçesiyle bir ayda en az dört kere petrole zam yapılırken, işçi ve emekçi ücretlerine hiç bir değişiklik yapılmıyor.

Konfeksiyon atölyesinde çalışan bayan işçiler geçtiğimiz günlerde ücretlerin yetersizliğini, geçinemediklerini söyleyip, en son verilen ücretlerini de geri iade ederek ücretlerine %50 zam yapılmasını istediler. Yapılmaması halinde çalışmayacaklarını bildirdiler. İşveren pervasızca 43 bayan işçiyi bir anda işten çıkardı. İşçiler işyerini terketmeme kararı aldılar. Dört gün boyunca mesai saatleri içinde atölyeye gelip, bu eylemlerini sürdürdüler.

İşçiler kararlıydılar. Diğer işyerlerinden işçi arkadaşlarının desteği işçileri daha da yüreklendiriyorlardu.

Dördüncü günün sonunda işveren polis gücüne sığındı. Polis zoruyla işçilere zorla çıkışlarını imzalatmak istedi. İşçilerin hiçbiri buna yanaşmadı. Sonuçta işçiler avukat aracılığı ile son aylıklarını aldılar. Diğer haklarının kazanılması için dava açacaklarını bildirdiler.

İşçiler örgütlü güç olmanın ve ortak hareket etmenin yararını bu küçük pratikle bir kez daha, bizzat yaşayarak öğrendiler.

13 Kasım 1990
İzmir'den bir grup işçi

Kapitalist eğitim sistemi ve edilgen kişilik

Kapitalist düzen sözcüleri, pasif, edilgen, eleştirmeyen, susan insan değil, etken, düşünen, eleştiren, soran, üretken insanlar yetiştirmenin gerekliliğini dillerinden düşümezler .Ancak bunu ne derece gerçekleştirdikleri ya da gerçekleştirmeyi düşündükleri hepimizce bilinen bir gerçek. Onların söyledikleriyle çevremizde gördüğümüz yaşanan gerçekleri karşılaştırdığımızda şöyle söyleyebiliriz; aktif, eleştirel düşünebilen, soran ve üreten insan değil, pasif edilgen susan, düşünmeyen insan yaratmayı amaç edinmişler ve ne acıdır ki bunu çoğunlukla başarmışlar.dır.

Bu kısa bir girişten sonra Ekim'in eğitim grupları üzerinde durmak istiyorum. Eğitim gruplarında yapılmak istenen sosyalizm yolunda bilinçli, eğitimli devrimciler yetiştirmek. Ancak asıl üzerinde durulması gereken bu grupların eğitiminde izlenen yol ve yöntem.

Bu, yıllarca içinde yaşadığımız ve bugüne kadar süren eğitim ya da öğrenim sisteminin tam tersine karşılıklı tartışırak, sorarak bir arkadaşlık havası içinde geçen, yepyeni ve insanın kendisini yetiştirebileceği güzel bir ortam. Çünkü burada kapitalist sistemin klasik eğitimci ve öğrenci tipi yok. Onun yerine bilgilerinden ve yaşam tecrübelerinden yararlanabileceğimiz, yolgösterici bir arakadaş, bir yoldaş var. Çeliştiğimiz, takıldığımız noktalarda korkmadan, çekinmeden rahatlıkla sorabileceğimiz arkadaşlar, yoldaşlar.

Burada şu soru akla geliyor. Bunu tam anlamıyla gerçekleştirebiliyor muyuz? Yani bu kadar rahat ve güzel bir ortamda rahatça konuşup, sorup tartışabiliyor muyuz?

Bu soru, hem yolgösterici, hem de sosyalizm yolunda kendini yetiştirip, bilinçli bir şekilde yürümek isteyen yeni arkadaşlar ve yoldaşlar için geçerli.

Böyle bir sorunun kısmen olumsuz olan yanıtının temelindeki sorumlusu yine kapitalizmdir, kapitalist eğitim sistemidir. Bu eğitim kapitalist sistemin en başta uygulandığı ailede başlıyor. Sürekli büyüklerin konuşup küçüklerin susup dinlediği, yalnızca büyüklerin söylediği ve yap dediğinin yapıldığı ortamlarda büyüdük. Çünkü büyükler(egemenler) sürekli haklıdır (!) ve bizim için (kendilerince) iyi ve doğru olanı istemişlerdir. Onlara tam olarak boyun eğdiğimizde gerek sözle gerek maddi olarak ödüllendirilmişizdir. Karşı çıktığımızda ise ceza ve hakaretle karşılaşırız.

Ailede kısaca böyle. Ya okulda? Okuldaki de bundan farklı değil. Dahası, eğitim sistemi belli bir sınıfın çıkarları ve ihtiyaçlarına göre düzenlendiği için, okuldaki durum aile ortamından da beter. İlkokuldan başlayarak üniversiteyi de içine alan bir süreçte de benzer bir durum yaşanıyor. Yani sürekli öğretmen konuşup öğrenci dinliyor ve ezberliyor. Üzerinde düşünüp yorum yapması, üretmesi, sorması istenmiyor. Yalnızca verileni alması yeterli. Zaten düşünüp onlara ters bir yorum ya da eleştiri yaptığında gereğini düşünüyorlar.

Öyle bir sistem ki, insanın doğumundan başlayarak yaşamı boyunca kendi çemberi içinde bırakıyor. Aileden başlayarak okul süreci boyunca bu çember içinde yetişen kişiler, içinde yaşadığımız sağlıksız toplumu oluşturuyorlar. (Burada yalnızca okulla sınırlandırmak hatalı, çünkü üzerinde durulan sorun, bu toplumda - kapitalist sistemde- yaşayan herkes için sözkonusu.)

Sağlıksız, yani pasif, bilinçsiz, edilgen bir toplum. Böyle bir toplumda da egemen sınıf (burjuvazi) istediği gibi at oynatabiliyor.

Burada kısaca şunu belirtmek gerekli; rüzgar hangi yönde eserse otlar da o yöne eğilir. Toplumumuzda da görülen bu. Kapitalist sınıf egemenliğini sağlayacak tüm olanaklara sahip olduğundan dolayı toplumu istediği yöne yöneltebiliyor. İnsanlara rahatça hükmedebileceği ortamlar yaratıyor.

Yeniden eğitim gruplarına dönersek, şimdiye kadar kapitalist sistem içinde yetişmiş olan bizler, eğitim gruplarında yalnızca sosyalizm yolunda ilerlemekle kalmıyoruz. Aynı zamanda kapitalist sistemin etrafımıza ördüğü kalın duvarları da yıkmaya çalışıyoruz. Yani rahatça konuşabilmeyi, sorabilmeyi, eleştirmeyi, karşılıklı tartışabilmeyi de başarmaya çalışıyoruz. Çünkü eğitim gruplarıyla amaçlanan, sosyalizmi körü körüne değil, tartışarak, eleştirerek bilinçli ve sağlıklı bir şekilde öğrenip kendimizi yetiştirebilmemizdir.

Burada şunu belirtmek gerekir; bizler kalıplarımız dışına çıkmaya çalışırken, bizlere göre daha tecrübeli ve bilgili olan arkadaşlarımızın, yoldaşlarımızın anlayışlı olmaları, hatta bu kalıpları yıkarken bizlere yardımcı olmalarını istiyoruz. Böylece karşılıklı daha verimli çalışmalar yürütebiliriz.

Bir insan kendi içindeki sorunları çözemiyorsa, o insandan kendi dışındaki daha büyük sorunları çözmesi beklenemez. İşte bizler hem kapitalizmin yıllarca etrafımızda oluşturduğu kalıpları kırmaya çalışırken aynı zamanda da sosyalizm yolunda bilinçli ve sağlıklı bir şekilde yürümeyi başarmalıyız, başaracağız da.

Kapitalizmle savaşırken öncelikle, kapitalizmin kendi üzerimizde oluşturduğu etki ve baskıya karşı savaşarak işe başlamalıyız.

Tanınmış çağdaş Yunan şairi Yannis Ritsos'un, bu yazıda tartışılan sorunla ilgili olduğunu düşündüğüm güzel bir şiirini de ekte sunmayı uygun buldum.

Günseli Atalay/İzmir

Görülmemiş bir çiçek açma

Haykırmak istiyordu-daha fazla dayanamayacaktı.
Sesini duyurabilecek kimse yoktu orada;
kimse duymak istemiyordu. Kendisi de korkuyordu
sesinden,
içinde boğuyordu sesini. Patlamak üzereydi susuşu.
Birden,
havaya uçtu gövdesinin parçaları. Özenle, sessizce
toplayacaktı bu parçaları,
hepsini bir bir yerleştirecekti delikleri kapamak
için.
Ve rastgle bir gelincik, bir sarı zambak bulursa
onları da toplayacak,
kendisinin bir parçasıymış gibi gövdesine
yapıştıracaktı-
böyleydi, delik deşik, görülmemiş bir şekilde
çiçek açıyordu işte.

Yannis Ritsos

Basın-Yayın Yüksek Okulunda direniş

23 Aralık'ta Basın-Yayın Yüksek Okulu kantinine giren polisin duvardaki dövizleri indirmeye başlaması üzerine, öğrenciler, tepkilerini alkışlı protesto ile ortaya koydular.

İlk anda şaşkına dönen polisler öğrencilere gözdağı vererek kantinin boşaltılmasını istediler. Öğrencilerin çoğunluğu kantini boşaltırken, kalanlar kantinden çıkmayacaklarını ve asıl çıkması gerekenlerin polisler olduğunu söylediler. Bunun üzerine kaba kuvvet kullanarak, coplarla kantindeki arkadaşlarımızın üzerine saldıran polisler bir arkadaşımızın kolunu kırdılar. Bazı arkadaşlarımız da gözaltına alındı.

Bu olayın İstanbul Üniversitesi Kampüsünde duyulması üzerine, kısa sürede diğer fakültelerde okuyan bütün devrimci, demokrat öğrenciler Basın-Yayın Yüksek Okulu binası önünde toplandılar. Burada olayın kamuoyuna duyurulması için bir forum yapıldı. Daha da önemlisi BYYO öğrencilerinin toplu olarak o gün vizelere girmemesidir.

Öğrencilerin toplu tepkisi karşısında tedirgin olan Basın-Yayın Yüksek Okulu müdürü, Beyazıt Karakoluna telefon ederek gözaltında bulunan arkadaşlarımızın serbest bırakılmasını, kolu kırılan arkadaşımızın ise Cerrahpaşa Hastahanesine kaldırılmasını istedi. Forumdan sonra, öğrencilerin kendi aralarında seçtiği bir kaç kişiden oluşan temsilciler, müdür ile görüşmeye gittiler. Polisin neden okula sokulduğu, arkadaşlarımızın neden gözaltına alındığı konusunda tartıştılar. Müdür "arkadaşlarınızın serbest bırakılmasını ben sağladım", "onlara ben sahip çıktım" diyerek demagojik bir açıklamayla sorunu geçiştirmeye çalıştı. Açık ki, onu öğrencilere "sahip çıkmaya" zorlayan, forumda öğrencilerin ortaya koydukları tepki idi.

Okullardaki polis işgali ve onların saldırgan tavırları karşısında sesiz kalmamak ve tepkimizi ortaya koyabilmek, mücadeleyi geliştirebilmenin en önemli önkoşuludur.

İ. Üniversitesi'nden bir öğrenci

MK imzası taşıyan aşağıdaki belge, hareketimizin geride bıraktığı ideolojik gelişme sürecini değerlendirmekte ve örgütümüze yeni dönemin ideolojik perspektiflerine ve görevlerine ilişkin önerilerini sunmaktadır.

Yeni dönem ve hareketimizin perspektifleri

Sevgili Yoldaşlar,

İlk oluşum süreci olarak değerlendirebileceğimiz bir dönemi, üç yılı bulan bir ideolojik, politik ve örgütsel gelişmeyi geride bırakan Hareketimiz, bugün artık yeni bir aşamaya geçişin eşiğindedir. Bu geçişi olanaklı kılacak gücü ve dinamizmi, Hareketimiz, ancak yeni bir ideolojik atılım ile bunu tamamlayacak yeni örgütsel ve politik açılımlarda bulabilir. (...)

Son toplantısında, Hareketimizin geride bıraktığı dönemi değişik yönleriyle ve bir bütün olarak ele alan, sorunlarımızı, ihtiyaçlarımızı ve görevlerimizi tartışan Merkez Komitesinin, yaptığı değerlendirme ve aldığı kararların genel çerçevesini ve esasını bu şekilde özetlemek mümkün.

MK toplantısına konu olmakla birlikte Hareketimizin oluşum ve gelişme süreçlerinin toplu bir yeniden değerlendirmesine burada girmeyeceğiz. İlkin bu, bugüne kadar belli vesilelerle ve çeşitli yönleriyle zaman zaman yapıldı ve yayınlarımıza da yansıdı. İkinci olarak, böyle bir toplu değerlendirme daha çok ilerde gündeme gelebilecek bir Merkez Komitesi faaliyet raporunun konusu olabilir. Ve son olarak, böyle bir toplu yeniden değerlendirmeyi yapmak ve bundan gerekli tüm sonuçları çıkarmak, artık esas olarak bir konferans sorunudur ve zaten ilerde sözkonusu olabilecek bir konferansın asli görevlerinden biri de bu olacaktır.

Bununla birlikte, Hareketimizin yeni bir aşamaya geçişin eşiğinde bulunduğunu, fakat bunun önkoşulunun, bu geçişi olanaklı kılacak temel itici etkenin, gelinen aşamada kendini dayatan yeni bir ideolojik atılım olduğunu tespit ettiğimize göre, bundan ne anladığımızı da açıklıkla ortaya koymak durumundayız. Bu amaçla ve bu sınırlar içinde toplantımızın bazı değerlendirmelerini genel çizgiler içinde ortaya koyacağız.

Biz bir toplumsal devrim hareketiyiz, bir ihtilal örgütüyüz. Toplumsal devrimin, ihtilalin yönlendirici ve sürükleyici gücü olacak leninist bir partinin yaratılması yakıcı çabası içindeyiz. Bizim acil sorunumuz parti, temel sorunumuz devrim ve iktidardır. Tüm teorik, politik ve örgütsel sorunlarımızın temel ekseni bunlardır. Tüm çabalarımızın yöneleceği şaşmaz hedefler bunlar olmalıdır. Dolayısıyla ve hiç kuşkusuz, örgütümüzün bugün ve her zaman asıl gündemi bu sorunlardır. Tüm öteki sorunların genel ve ortak ekseni, parti ve devrimdir. Türkiye devrimini temel teorik ve taktik sorunlarının yanısıra, dünya devriminin ve sosyalizminin tarihsel deneyimleri konusunda açıklığa kavuşmak, bu deneyimlerin ışığında teorik bakımdan gelişip güçlenmek, dünyanın bugünkü tablosu, bugünün dünyasında devrimci süreçler, dinamikler ve olanaklar, dünya komünist ve işçi hareketinin bugünkü durumu ve sorunları, tüm bunlar **parti ve devrim** davasının sorunlarıdır bizim için. Hareketimizin şu dönemki tüm gündemi, tüm tartışmaları, tüm çözümleme ve kararları bu ikili etrafında oluşmalı, şekillenmeli, bu ikili davaya hizmet etmelidir.

Öte yandan, bu perspektifin de bir yansıması olarak, daha ortaya çıkış anından itibaren Hareketimizin sahip olduğu üstünlüklerden biri, sorunlarını kendi örgütünün sınırlı durumu içinde değil fakat devrimci hareketin ve işçi hareketinin genel sorunları ve ihtiyaçları çerçevesinde ele almak, görev ve hedeflerini bu geniş çerçeve içinde tanımlamaktır. Böyle olunca, tabiidir ki örgütümüzün dördüncü mücadele yılındaki gündemi de devrimci hareketin ve işçi hareketinin temel ve yakıcı sorunlarına, bu sorunlardan çıkan görev ve ihtiyaçlara göre şekillenecektir. Ele alacağı sorunlar, tespit edeceği görevler ve hedefler, tek kelimeyle yerine getireceği misyon, buna göre belirlenecektir. Muhakkak ki örgütümüzün kendi gelişmesinin özgün sorunları, bugün ulaştığı aşamada karşı karşıya bulunduğu kendine özgü somut görevleri de ele alınacak, somut sonuçlara ve kararlara varılacaktır. Fakat bütün sorun, bunu sözünü ettiğimiz geniş çerçeve içinde ve ona tabi olarak yapabilmektir. İşin özünde bizim için so-

run, EKİM Hareketinin teorik, politik ve örgütsel gelişme ihtiyaçları değil, tam da bu aynı alanlarda genel olarak Türkiye komünist hareketinin ihtiyaçları ve karşı karşıya bulunduğu görevlerdir. Kendi rolümüz, kendi misyonumuz bu çerçeve içinde belirecek, belirlenecektir.

Türkiyeli komünistler bugün ciddi teorik, politik ve örgütsel sorunlarla yüzyüzedirler. Evrenseli kucaklayan bir teorik gelişme ve yetkinleşme; politik sorunlarda ve görevlerde netlik; işçi sınıfını temel alan ve tüm topluma hitabeden etkin bir siyasal faaliyet; böyle bir faaliyetin güvencesi ve yürütücüsü olarak ihtilalci bir sınıf örgütlenmesi; ve tüm bunların cisimleşmiş bir birliği ve ifadesi olarak, leninist bir işçi sınıfı partisi. Tüm bunlar aynı görevler ve sorunlar zincirinin kopmaz halkalarıdır; bir bütün oluşturmaktadırlar. Sorunların politik ve örgütsel boyutları Hareketimizin bir dizi değerlendirmesine konu olmuş bulunmaktadır. Bu değerlendirmeler yeni dönemde konuya ilişkin tartışmaları için bir **hareket noktası** olabilecek yeterliliktedirler bizce. Kaldı ki bu sorunlar Merkez Yayın Organında tekrar tekrar işlenmektedirler de.

Sorunların asıl önemli boyutu doğal olarak teorik alandır. Hareketimizin yeni bir teorik atılım ihtiyacı çerçevesinde ve bunun genel planda aslında Türkiyeli komünistlerin karşı karşıya bulunduğu bir acil ihtiyaç olduğu düşüncesiyle, teorik alandaki sorunlarımız, görevlerimiz, örgütümüzün yeni dönemde bu alanda **bir başlangıç olarak** atabileceği ilk adımlar üzerinde durmak istiyoruz.

Neden yeni bir ideolojik atılım?

Bu soruya ilişkin en kapsamlı ve açıklayıcı cevaba, bizzat kendi bugüne kadarki ideolojik gelişme süreçlerimizin taşıdığı özgünlüklerin somut değerlendirmesinden giderek ulaşabiliriz. Bu ise bizi Hareketimizi ortaya çıkaran dinamiklere, bu dinamiklerin kendine özgü karakterine ve kapsamına, bunların ideolojik gelişmemizde nasıl ifade bulduğğuna, ne gibi sonuçlar yarattığına bakmaya götürür.

Halkçı bir ideoloji ve küçük-burjuva bir toplumsal kimlikle karakterize olan geçmiş devrimci hareketten bir kopma olarak ortaya çıkış, Hareketimizin en belirgin özelliklerinden biridir. Halkçılıktan bu kopuş, özü ve niteliği bakımından, teoride ve pratikte küçük-burjuva sosyalizminden proleter sosyalizmine bir geçişti hiç kuşkusuz. Bununla birlikte ortaya çıkışımızdaki bu özellik, doğal olarak genel şekillenmemizi olduğu kadar, onun özü ve temeli demek olan ideolojik şekillenmemizi de çeşitli bakımlardan etkiledi, hatta koşullandırdı.

Bilindiği gibi, bizi küçük-burjuva hareketten kopmaya götüren süreçler, içinden geldiğimiz örgütlerin geride bıraktığı yıkıntıyı sorgulamakla başlamıştı. Bu evrede tartışma ve eleştiri henüz politika ve örgüt sorunları çerçevesinde sürüyordu. Fakat eski örgütlerimizin ve bir bütün olarak Türkiye devrimci hareketinin geride bıraktığı politik süreçlerin belirgin küçük-burjuva toplumsal karakteri, bizi hızla hareketin sınıfsal konumunu ve bakış açısını sorgulamaya, buradan da teorik ve programatik temelini tartışmaya götürdü. Yaşadığımız ideolojik sıçramanının iki temel ve dinamik öğesi, marksist dünya görüşünün proleter sınıf özü ve devrimci yöntemi konusunda ulaştığımız açıklıklar oldu. Birincisi halkçılığı anlamanın ve aşmanın itici gücü olurken, ikincisi onun doğmatik, donmuş teorik önyargılarını ve kalıplarını bir bir kırıp geride bırakmak olanağı sağladı bize. Bu ikili sayesinde gerisi bir bakıma kendiliğinden geldi. Halkçı teori ve program bütün büyüsünü bir anda yitirdi. Bu teori, program, politika ve pratikleri hedef alan eleştirici çaba, Hareketimizi şekillendiren, ona bugünkü marksist-leninist kimliğini ve gelişme düzeyini sağlayan ideolojik atılımın temellerini ve kapsamını oluşturdu. Marksist dünya görüşünün proleter sınıf özünde ve bilimsel devrimci yönteminde açıklık, Türkiye devriminin temel ve taktik sorunlarında açıklık, Türkiye devrimci hareketinin geçmişten bugüne gelişme süreçlerinde açıklık, tüm bunlar birarada Hareketimize belli bir ideolojik güç ve dinamizm kazandırdı.

Fakat öte yandan, daha önce de ifade ettiğimiz gibi, bu ideolojik gelişme bir bakıma bünyesinden koptuğumuz ve eleştirisi temelinde geliştiğimiz geçmiş devrimci hareketin teorik-siyasal platformuyla koşullanmış, büyük ölçüde onunla sınırlanmıştı. Geçmiş devrimci hareketin teorik ve politik perspektiflerini kendi özgünlükleri, demek oluyor ki, kısırlığı ve darlığı içinde ele alıp eleştirmek, gerek kapsam gerekse derinlik bakımından bizim teorik gelişmemizde de belli bir sınırlılığa yolaçtı. Eleştiri esas olarak Türkiye devriminin teorik ve taktik sorunları çerçevesinde, ya da daha doğru bir ifadeyle, Türkiye devrim-

ci hareketinin buna ilişkin teorik ve taktik anlayışlarının ele alınması çerçevesinde kaldı. Bu, ele alınan sorunların evrensel ve tarihsel boyutlarıyla işlenmesinde kaçınılmaz olarak belli sınırlılıklar ve darlıklar yarattı. Özellikle devrim sorununa ilişkin tartışmalarda, gerek halkçılığın kaynakları ve gerekse leninist bakışımızın temelleri konusunda buna aykırı olumlu bir tutum sergilendiyse de, bu bile yeterli olamadı.

Oysa tartışılan tüm sorunlar tarihsel ve evrensel boyutlar taşıyordu. Türkiye devrimci hareketinin kendine özgü gibi görünen sorunları, gerçekte dünya devrimci hareketinin her ülkeye belli özgünlüklerle yansıyan genel sorunlarıydı. Teori alanında bilimsel tutum ve yöntemin yitirilmesi, marksist teorinin cansız dogmalara, sloganlara indirgenmesi ve bunun bir sonucu olarak teorik kısırlaşma, halkçılık ve demokratizmde ifadesini bulan teorik sapma ve deformasyonlar, sosyalizmin küçük-burjuva ve milliyetçi yorumları, proleter enternasyonalizminden uzaklaşmada ifadesini bulan ulusal bencillik, dargörüşlülük ve sınırlılıklar vb., tüm bunların yalnızca Türkiye'ye özgü bir yanı yoktu. Dünyada modern revizyonizme karşı tavır alan ve ortadoks marksist olmak iddiasındaki partilerin bile yaygın ortak zaaflarıydı bunlar. İspanya gibi gelişmiş kapitalist bir ülkede işçi sınıfını hala sözde burjuva devrimin ve demokratik cumhuriyetin sorunlarıyla şaşırtanların varlığı yanında, Türki-ye'deki burjuva demokratik önyargılar hayli hafif ve masum kalırdı. Brezilya'da "faşizm tehlikesi"ne karşı burjuva merkez ve sol partilerle ittifak arayanların yanında, Türkiye'deki anti-12 Eylülcü reformist taktikler devrimci bile sayılabilirdi. Bunlar yalnızca örneklerdir. Fakat sorunların genel ve evrensel olduğuna çarpıcı kanıtlardır. Bizim teorik gelişmemiz bakışaçısı olarak, mantık olarak sorunların bu evrensel boyutlarını kucaklamakla birlikte, somut muhteva olarak Türkiye devrimci hareketinin özgün kavrayışlarının eleştirisi ve aşılmasıyla sınırlıdır henüz. Ancak ortaya çıkış koşullarımızın kendine özgü durumuyla açıklanabilecek, bir ölçüde ve ancak bir dönem için mazur görülebilecek bu durum, gelinen aşamada artık bir yetersizliğin, bir zaafın ifadesi sayılmalı ve geride bırakılabilme-lidir.

Fakat sorun bu kadarla da bitmiyor. Sözünü ettiğimiz genel sorunların tarihsel kaynakları bir yana, başlıbaşına bir temel sorunlar demeti oluşturan dünya sosyalizminin yaşadığı tarihsel süreçler ve sonuçlar var orta yerde. Yüzyılın ilk yarısında muazzam bir güce ulaşan dünya komünist hareketi, bugün yalnızca bir yıkıntıdan ibarettir. Komünist idealleri sürdürmek çabasındaki sınırlı güçler ise (ki bunlar hiç de "kardeş" parti bildiklerimizden ibaret değil) parçalı ve dağınık durumdadırlar. Başta Ekim Devrimi, yüzyılın ilk yarısını kapsayan devrimler ve devrimci değişimler dalgasıyla elde edilen toplumsal ve siyasal mevziler bugün hemen hemen tümden yitirilmiş bulunmaktadır. Sosyalist inşa süreçleri kesintiye uğramış, yozlaşma ve restorasyonlarla sonuçlanmıştır. Tüm bu tarihsel deneyimi değerlendirmek, sonuçlar ve dersler çıkarmak, bundan yeni teorik sonuçlara ulaşmak tüm dünya komünistleri gibi ülkemiz komünistlerinin de önünde temel bir sorun olarak durmaktadır. Bu geçmiş tarihsel deneyimler anlaşılmadığı, bundan gerekli sonuçlar çıkarılamadığı sürece, dünya devriminin ve sosyalizminin gelecekteki başarılı bir gelişmesinden kesin olarak sözedilemez. Bu bir yana, uluslararası marksist-leninist hareketin ciddi yeniden bir canlanışından bile sözedilemez. Modern revizyonist akımda ifadesini bulan sonuçlara tavır almanın böyle bir yeniden canlanmaya kesin olarak yetmediğini, bürokratik bozulmayı ve revizyonist ideolojik yozlaşmayı yaratan toplumsal, politik ve düşünsel ön süreçler konusunda, dünya komünist hareketinin, bu arada Stalin dönemi SBKP'sinin ve Komintern'in bizzat kendi ideolojik ve politik zaafları ve hataları konusunda açıklığa kavuşmadıkça bunun mümkün olamayacağını, son otuz yılın uluslararası "anti-revizyonist" deneyimi açıklıkla göstermiştir.

30 yıldır modern revizyonizme karşı mücadele eden marksistler olmasına rağmen, Kruşçev'leri ve Kruşçevizmi ortaya çıkaran ön süreçleri tahlil etmek ve anlamak için bir çabanın gösterilmemesi gerçekten şaşırtıcı bir olgudur. Bunun kendisinin bile tahlile ve anlaşılmaya ihtiyacı vardır. Kruşçev'leri ve Kruşçevizmi ortaya çıkaran ön süreçleri anlamak zorundayız. SBKP'nin ve Sovyet toplumunun Kruşçevizme bu denli kolay uyum sağlamasının nedenlerini incelemek ve anlamak zorundayız. Kruşçev ve avanesinin "hain"liği ancak öznel bir faktör olabilir; oysa Kruşçevizmin kendisi nesnel-toplumsal bir olgudur. Bir marksistin başka türlü düşünmesi mümkün değildir. Marksistler II. Enternasyonal reviz-

yonizmini, klasik revizyonizmi, belli toplumsal koşulların ürünü toplumsal bir olgu olarak tahlil edip tanımladılar. Gariptir ki "anti-revizyonist akım" otuz yıldır "hain Kruşçev kliği" edebiyatının ötesine fazla geçememiştir. Sosyalizmi ve dünya komünist hareketini yıkıma götüren süreçleri "hain klik"lerle açıklamak hafifliği daha başından bize ters ve yabancı gelmişti. Bir düşünce ve bir siyasal akım olarak modern revizyonizm bir toplumsal üründür. Modern revizyonizm küçük-burjuva bürokrat ve aristokrat kastı yaratmadı, tersine, zaten var olan böyle bir kastın kendini sistemli bir ideolojik temele, politik programa ve kimliğe büründürmesinin ifadesi oldu yalnızca. Partide ve iktidarda bu tür bir kastlaşmayı ve yozlaşmayı yaratan süreçleri, nesnel ve öznel etkenleri anlamak zorundayız.

Öte yandan, yozlaşma ve çürüme yalnızca iktidar partilerinde de yaşanmadı. Bir bütün olarak dünya komünist hareketini de kapsadı ve onu bugün bir yıkıntı haline getirdi. Bunu yalnızca Kruşçevizmin gücüne ve dayatmalarına yormak, bir başka hafiflik olabilir ancak. Avrupa komünist partilerindeki ideolojik bozulma ve revizyonist eğilimlerin savaşın hemen ertesinde belirmeye başladığının güçlü kanıtları var. Bunu besleyen tarihsel ve toplumsal koşullar kadar, bunu kolaylaştıran ideolojik etkenler de incelenmek durumundadır. Bunun bizi dosdoğru Komintern 7. Kongresinin ideolojik platformuna ve politik sonuçlarına götüreceği kuşkusuzdur. Dimitrov'un Kongre'ye sunduğu eklektik raporu ve sonrasındaki bir dizi belgeyi yeniden incelersek, Avrupa komünist partilerindeki ideolojik yozlaşmanın ve reformculaşmanın bir çok başlangıç öğesini orda bulmakta hiç de güçlük çekmeyiz. Savaş sonrası dönemde kendi burjuva hükümetlerine katılan ve savaşın sarstığı burjuva toplumlarının yeniden oturmasına yardımcı ya da alet olan komünist partilerinin bu vahim sonuçlar yaratan tutumlarını ancak 7. Kongreninin ideolojik platformu ve Komintern'in savaşa karşı çelişkili ve tutarsız tutumlarıyla birlikte anlayabiliriz.

Tüm bu örnekler öncelikle konunun yöntemsel çerçevesine ve kapsamına işaret etmeye yöneliktir. Bu sınırlı örnekler bile önümüzde ciddi bir teorik inceleme ve değerlendirme alanı olduğunu gösteriyor. Bunu yapmak, revizyonist akım karşısında Marksizmin genel teori ve ilkelerini samimiyetle savunan çeşitli partilerin, buna rağmen neden emperyalist rekabette artık başa güreşen bir ülkede bile hala demokratik devrim programına çakılıp kaldığını, bir başka ülkede "faşizm tehlikesi"ne karşı mücadele gerekçesiyle burjuva muhalefetin yedeğine düştüğünü anlamamızı da kolaylaştıracaktır. Popülizmin ve demokratizmin tek, hatta belki de asıl kaynağının maoculuk olmadığını, maoculuğa yöneltilen keskin eleştirilere rağmen "kardeş" partilerin ve Türkiye'deki bir dizi grubun hala aynı ideolojik zaafları taşımaya devam etmeleri dahi göstermektedir. Bundan çıkan sonuç, dünya komünist hareketinin geçmişini değerlendirmenin ve anlamanın, asıl olarak, dünya komünist hareketinin bugününü anlamak, onu bugünkü kısırlık ve kişiliksizlikten kurtarmak bakımından canalıcı bir önem taşıdığı gerçeğidir. Bu, dünya komünist hareketinin geçmişini değerlendirmeyi, **bugüne ve geleceğe dönük sorunlarımız ve görevlerimiz çerçevesinde** ele almamız gerektiği anlamına gelir. Akademizme, liberal savrulmalara ve kaba bir inkarcılığa düşmemek bakımından tek doğru tutum ve yöntem budur.

Ekim Üçüncü Yılında başlıklı başyazımızda daha bir yıl önce de belirtildiği gibi, bu bizim için hiç de yeni bir perspektif değil. Hareketimizin ön plandaki kadroları bu tarihsel sorunların ve onların taşıdığı muazzam önemin daha ilk çıkışımızdan itibaren farkındaydılar. Fakat yalnızca teorik hazırlığımız henüz bu alanda sağlıklı değerlendirmeler yapabilmemize elvermediği için değil, bundan daha önemli bir etken olarak, tam da o dönemde bu sorunlar üzerinde ulusal ve uluslararası çapta yoğun bir liberal ideolojik saldırı kampanyası yürütüldüğü için, bu sorunları gündemimize almaktan geri durduk. Devrimin ve sınıf mücadelesinin sorunlarını ön plana çıkardık ve dünya sosyalizminin inkarcı bir saldırı ile karşı karşıya olan geçmiş kazanımlarını ve mirasını savunduk.

"Biz başından beri geçmişi değerlendirmenin evrensel bir boyutu da olduğu bilinciyle hareket ettik", diyen *Ekim*'in yukarıda sözü edilen başyazısı, bu tutumumuzu şöyle ifade etmişti:

"... öncelikle kendi hareketimizin yakın geçmişini değerlendirmek, anlamak ve aşmakla başlanmalıydı. Bu bize, sosyalizmin tarihsel deneyimini, dünya komünist hareketinin geçmişini sağlıklı bir değerlendirmeye tabi tutacak teorik, politik ve moral güç ve olanakları da sağlardı.

Böylece. 'sosyalizmin sorunları'nı tartışmak bizim için, boş ve sorumsuz aydınların amaçsız akademik gevezelikleri olmaktan çıkar, asli devrimci görevlerimizden kopmadan, gerçekleştirmeye çalıştığımız devrim ve kurmak hedefinde olduğumuz sosyalizm için, mirasçısı ve çağdaş sürdürücüleri olduğumuz bir geçmişten, sosyalizmin ve dünya komünist hareketinin geçmişinden, gerekli deney ve dersleri çıkarmak çabası olurdu"

Ulaştığı aşamada Hareketimiz, "geçmişi değerlendirmenin evrensel boyutunu" gündemine almak durumundadır. Bunu sağlıklı bir şekilde başarabilmenin "teorik, politik ve moral güç ve olanak"larına artık az çok sahiptir. Doğu Avrupa'daki çöküntünün yarattığı tartışmalar ve zihinlerde yarattığı karışıklıklar gözönüne alındığında bu alandaki görevimize yönelmede geç kaldığımız bile söylenebilir. Ulaşacağımız açıklıklar ve sonuçlar, yalnızca sosyalizm mücadelesine teorik, politik ve örgütsel cephelerde yeni bir güç katmakla kalmayacak, modern revizyonizme ve popülizme karşı mücadelede bize yeni güçlü ideolojik silahlar da sağlayacaktır.

Önümüzdeki teorik sorunların bir diğer boyutu, dünyanın bugünkü tablosudur. Bu tablo çok çeşitli öğeler içermektedir. Dünya kapitalizminin bugünkü durumu, çelişkileri, eğilimleri; Doğu Avrupa'daki çöküntü ve bu çöküntü sonrasında emperyalist dünyanın iç ilişki ve çelişkilerinde yaşanmakta olan gelişme ve değişimler (dünyanın "yeni düzeni"); kapitalist dünyanını çeşitli alanlarında sınıf mücadeleleri; işçi sınıfının durumu ve çeşitli ülkelerin işçi hareketleri; dünyada ilerici, devrimci ve komünist güçler ve akımlar vb. Genel tablonun değişik öğelerini oluşturan tüm bu sorunlar bizi yakından ilgilendirmektedir. Yalnızca kendi devrimimizin sorunlarıyla bağlantılı yönleri bakımından da değil; tam da dünya devriminin asli sorunları olarak. Marksist-leninistler olarak kaldığımız ve proleter enternasyonalizmi ilkesini herşeyin üstünde tuttuğumuz sürece, başka türlü davranamayız. Dünya devriminin sorunları her zaman bizim asli sorunlarımızdır, öyle olmalıdır.

Bu alana bugüne kadar yeterli ilgi göstermediysek eğer, bu ulusal dargörüşlülüğümüzden değil teorik çalışma alanındaki yetersizliklerimizdendir. Sözü edilen sorunlar göründüğünden zor ve kapsamlıdır. Zira bugünkü dünya tablosunu tam olarak değerlendirebilmek ve anlayabilmek, ancak ikinci emperyalist savaş sonrası süreçleri bugüne olan evrimleri içinde değerledirebilmek ölçüsünde olanaklıdır. Oysa bu dönem, dünya komünist hareketinin yaşadığı yıkım ve içine girdiği teorik kısırlaşma nedeniyle bugüne dek doğru dürüst tahlil edilememiştir. Bu işimizi daha da güçleştirmektedir. Fakat bu yapılamadan da dünya devriminin sorunları, olanakları, güçlükleri anlaşılamayacaktır. Uluslararası işçi hareketinin stratejik ve taktik sorunlarına ve görevlerine isabetli çözümler üretilemeyecektir. Bugünkü dünyayı tam ve doğru kavramak, doğru ve başarılı bir politikanın zorunlu koşuludur. Aynı şekilde bu yapılamadan Türkiye devriminin de olanakları ve engelleri tam yerli yerine oturtulamayacaktır. Yaşadığı dünyanın mevcut tablosunu, ilişkilerini, çelişkilerini, olayların gelişme seyrini, devrimci ve karşı-devrimci dinamiklerini vb., tahlil edip anlayamayan bir marksist hareket düşünülemez. Bu yapılamadığı sürece evrensel bakış ve enternasyonalist perspektif kaçınılmaz bir biçimde dayanaksız iddialar olarak kalır.

*

Geniş bir teorik çalışma alanı demek olan tüm bu sorunlar zincirinin zorlu bir manzara oluşturduğuna kuşku yok. Tarihsel evrimin on yıllardır biriktirdiği el değmemiş sorunlardır bunlar. Ya da yalnızca liberal, troçkist, "bağımsız" marksist bir kısım aydınların el attığı, kendilerine göre inceledikleri ve tartıştıkları sorunlardır. Ortadoks olmak iddiasındaki marksistler ise ya bu sorunlara gözlerini kapamışlar, ya yeni olan sorunlar karşısında eskimiş bazı formülleri ve çözümleri yinelemekten öteye gidememişler, ya da en kötüsü, bu sorunların bilincinde bile olamamışlardır. Bugün önümüzde kapsamlı bir manzara sergileyen bu sorunlar, bize uluslararası marksist-leninist hareketin bugünkü durumu hakkında dolaysız bir fikir verebilir. Hareketin uzun yıllardır yaşamakta olduğu tıkanıklığın ve çoraklığın hem nedeni hem de sonucudurlar bu çözülememiş sorunlar. Uluslararası marksist-leninist hareketin geçmişini ve bu temelde kendini anlayamadan yeni bir canlanma ve toparlanma yaşaması, dolayısıyla da tarihsel evrimin biriktirdiği çeşitli sorunların üstesinden gelmesi gerçekten güç olurdu.

Biz, yalnızca Hareketimiz de değil, bir bütün

olarak Türkiyeli komünistler, bu sorunların ne ölçüde üstesinden gelebiliriz? Uluslararası hareketin önünde on yıllardır birikmiş, onu ezip bunaltmış bu sorunları çözme gücü ve yeteneğini belli bir ülkenin komünistleri gösterebilirler mi? Bunlar önemli ve gerçekten zorlu sorular. Fakat biz iyimser ve inançlıyız. Türkiye'nin devrimci kaynaşmalara sahne ve evrensel sonuçlar yaratacağına inandığımız büyük bir toplumsal devrime gebe toprağı, aynı zamanda, bu sorunları üstlenmenin ve üstesinden gelmenin de güçlü bir zeminidir. Devrim toprağı devrimci teoride büyük atılımların da toprağı olmuştur genellikle. Sorunların gündemimize tüm kapsamı ve açıklığı ile girmiş olması bile büyük bir ilerlemedir ve bir rastlantı değildir. Bugün dünyanın hiç bir yerinde bu sorunlara bu denli geniş, canlı, yakıcı ve denebilir ki kitlesel bir ilgi gösterilebildiğini sanmıyoruz. Mücadele içindeki binlerce devrimci ve devrimci işçi bu sorunlarda açıklığa kavuşma isteği ve susuzluğu içindedir. Muhakkak ki bu da bir rastlantı değil. Ciddi teorik sorunlar münferit ya da sorumsuz aydınların, akademisyenlerin değil, devrim yapmak heyecan ve çabası içindeki devrimcilerin gündemine girmişlerse eğer, bu, bu sorunların az çok tatmin edici bir çözümü için koşulların olgunlaştığına bir gösterge sayılmalıdır. Öte yandan, Türkiye'nin marksist-leninistleri yaşayacaklarsa, iddia ve misyonlarını sürdüreceklerse eğer, bu sorunları üstlenmek, üstesinden gelmek, çözmek zorundadırlar. Türkiye'deki genel marksist-leninist potansiyel ve birikim gözönüne alındığında, bunun başarılacağından kuşku duymak için bir neden olduğunu sanmıyoruz.

Liberal aydınların ve troçkist mezheplerin ideolojik kargaşaya, inkarcılığa, daha da kötüsü, siyasal ve örgütsel tasfiyeye dayanak yaptıkları bu sorunların, Türkiyeli marksist-leninistlerin çözüm gündemine leninist bir temelde ve **sağlıklı bir biçimde** girebilmesi için hareketimiz üzerine düşeni yapabilmelidir. Örgütümüz, önümüzdeki dönemde bu sorunları hiç değilse genel çerçevesiyle ele almayı, ilk yaklaşım ve değerlendirmelerini ortaya koymayı, ve böylece, bu sorunların çözümüne götürecek sürecin başlangıç adımlarını atmayı başarabilirse eğer, bu Hareketimiz için yeni bir ideolojik ve politik atılımın zemini olacaktır. Dahası, bizzat bu ilk adımın kendisi, bu sorunların çözümüne katkıda bulunabilecek güçlerin birliğine de büyük bir itilim kazandıracaktır. Bu son noktayı gözden kaçırmamalıyız; Türkiye gibi zengin bir toprakta teorik gelişme ve atılımın önemli potansiyel güçleri vardır. Bütün sorun onları sağlam bir eksende birleştirebilmek, doğru bir yörüngeye çekebilmektir.

*

Hareketimizin küçük-burjuva sosyalizminden ideolojik kopuşunu ve son üç yıldır yaşadığı ideolojik gelişmeyi değerlendirmek önemlidir. İdeolojik gelişmemizin esasını toparlayan yazılar şimdilerde yeniden basılmaktadır ve bu tüm yoldaşlar için onları **yeniden** incelemede belli bir kolaylık demektir. Bu mutlaka yapılabilmeli, bugüne dek yazdığımız herşey eleştirici bir gözle ve dikkatle **yeniden incelenmeli ve tartışılabilmelidir.** İdeolojik gelişmemizin içeriği, sınırları, gücü ve kuşkusuz yetersizlikleri konusunda sağlam bir yargıya ulaşabilmek bakımından önemli ve gereklidir bu.

Burada, son toplantımızdaki tartışmalar temelinde, kendi yargımızı da kısaca özetlemek istiyoruz. Daha önce de ifade etmiştik, bizim ideolojik gelişmemizin esasını Türkiye devriminin temel ve taktik sorunlarına ilişkin görüşlerimiz oluşturuyor. Bu alanda, gerek sorunları ele alış yöntemi gerekse genel teorik çerçeve bakımından sağlam bir konumdayız. Net ve isabetli tespitlerimiz var ve zaten Hareketimizin mevcut ideolojik gücü asıl buradan gelmektedir. Devrimin sorunlarını tartışırken konuları tarihsel ve evrensel boyutta irdelemeye ve kavramaya çalıştık. Açıkça irdeleyip eleştirmiş olmasak bile, dünya komünist hareketinin bu alandaki geçmiş ve mevcut hatalı görüşlerini gözönünde bulundurduk ve bunların olumsuz etkisinden sakındık. İdeolojik gelişmemizin daha önce üstünde durulan kusurları yanında, bu kendi payımıza olumlu bir tutumdu hiç kuşkusuz.

Fakat bununla birlikte, güçlü olduğumuzu düşündüğümüz bu aynı alanda bile henüz ciddi yetersizliklerimiz, dolayısıyla önemli görevlerimiz var. Gerek Türkiye'nin toplumsal-siyasal gerçeklerine, gerekse bu çerçevede Türkiye devriminin teorik ve politik sorunlarına ilişkin görüşlerimiz henüz genel değerlendirme ve tespitlerden öteye geçmiyor. Bunları açmak, işlemek, geliştirip derinleştirmek somut incelemeler içinde somut çözümlemelere tabi tutmak durumundayız. Bunun yapılamaması şimdi bile ciddi

karışıklıklara neden olabiliyor. Kürt ulusal sorunu buna bir örnektir. Devrimci bir temelde gelişiyor olsa da milliyetçilik ile sosyalizm arasındaki ilkesel farkı unutanlar, Kürt ulusal devrimci hareketini "sosyalist" görme eğilimi taşıyanlar çıkabiliyor zaman zaman. Ya da, ulusal devrimci hareketi **ezilen ulusun meşru hakları** çerçevesinde desteklemek ile, ulusal sorunun **proletaryanın sınıf perspektifleri ve çıkarları** temelinde bir çözümünü savunmak, bu çerçevede Türk ve Kürt işçilerinin şaşmaz bir şekilde ortak politik sınıfsal örgütlenmesini savunmak biçimindeki ikili tutumu ve görevi bağdaşmaz sayanlar olabiliyor. Köylü sorunu bir başka örnek olarak verilebilir. Köylülük içinde farklılaşmanın önemli boyutlar kazandığı ve köylülüğün kapitalist ilişkiler içinde yeni toplumsal sınıf ve tabakalara dönüştüğü gerçeğini görebilmek, popülist şartlanmalardan kurtulma bakımından kuşkusuz büyük önem taşır. Fakat bu farklılaşmanın somut boyutları, ortaya çıkmış yeni tabakalaşmanın somut biçimleri, farklı katmanların gücü, istemi, tepkileri vb., tüm bunlar konusunda somut bir tahlil ve açıklık tutarlı bir politika izleyebilmenin önkoşuludur.

Öte yandan, gerek tarihsel sorunların ve deneyimlerin, gerekse bugünkü dünya sorunlarının incelenmesi ve kavranması alanında atacağımız adımların, Türkiye devriminin ve genel olarak politik mücadelenin sorunları konusunda önümüze yeni ufuklar açması da beklenmelidir. Bu çabanın bize bugünkü ideolojik konumumuzun gücünü ve yetersizliklerini daha iyi anlama olanağı sağlayacağı kesindir.

Örgütümüz, Türkiye devriminin programatik, stratejik ve taktik sorunlarına ilişkin perspektiflerimizi, tüm öteki tartışma ve değerlendirmelerin ışığında yeniden, daha güçlü, daha tam ve daha somut tanımlamak durumundadır.

Çağdaş dünyanın sorunlarını ele almadaki ciddi yetersizliklerimizden daha önce sözetmiştik. Bu alanda pek az şey yapmış bulunuyoruz. Doğu Avrupa'daki gelişmelere gösterilen yakın ilginin ürünü metinlerimiz ise doğal olarak, dünya komünist hareketinin geçmiş süreçleri ve sosyalist inşa deneyimleri konusundaki zayıflığımızın belirgin izlerini taşıyor.

Teorik çalışmanın çeşitli alanlarında geride bıraktığımız üç yıllık dönemde şüphe yok ki daha ciddi adımlar atılabilirdi. Fakat öznel zaaflarımız bir yana bırakılırsa, bu alanda değerlendirilebilecek kadroların sınırlılığı, bu sınırlı kadroların bir bölümünü bile hiç değilse bir dönem politik ve örgütsel görevlere ayırmak zorunluluğu, politik yaşamın taktik (aktüel) sorunlarına gösterilmesi gereken zorunlu ilgi, bu çerçevede gazeteden gelen gerçekten ağır ve periyodik yükler vb., tüm bunlar belli birikim zayıflıkları ile de birleşince, arzulanan düzeyde bir çalışma koyulamadı ortaya. Bunlara, bu toplantımızda üzerinde önemle durulan ve görüşlerimizi açmada kuşkusuz dizginleyici bir rol oynayan mükemmeliyetçi eğilimi de eklemek gerek. Özellikle tarihsel sorunların ele alınmasında ifade bulan bu eğilim, sorunların önemi, çapı, kaygan zeminlere düşmeye müsait karakteri vb. haklı gerekçelere dayansa bile, ulaştığımız ilk sonuçların ortaya konmasına, hiç değilse tartışmaya açılmasına engel olmamalıydı. Bu, sorunların tüm örgütün ve belki de dışımızdaki devrimci çevrelerin katkılarıyla geliştirilmesine de olanak sağlardı. Nitekim ilk ortaya çıkışımızda da böyle olmuştu. Ulaştığımız ilk sonuçları açıklıkla ortaya koymak bir bakıma yolu açmış, giderek bu görüşler geliştirilip olgunlaştırılmıştı.

*

Hareketimiz toplumda yeni bir devrimci canlanmanın uç verdiği bir dönemde ortaya çıktı. Bu canlanmaya, onun ortaya çıkardığı sorunlara ve görevlere yakın bir ilgi gösterdi. Mücadelenin siyasal sorunlarına bu yakın ilgi denebilir ki Hareketimizin temel üstünlüklerinden biridir. Bu üstünlüğümüzün temeli teoriyi pratikten, düşünceyi eylemden ayrı ele almayan yöntemsel ve ilkesel kavrayışımızdı. Politik sorunlara bu yakın ilgiyi, politik çalışmaya ve örgütsel oluşum ve gelişmeye gösterilen özenle de birleştirebilmek, Hareketimizin sağlıklı gelişmesinin zemini oldu. Güçlerin değerlendirilmesi bakımından bunun teorik çalışmada belli bir zayıflığa yolaçmak pahasına olduğu bir gerçek olsa bile, sonuç Hareketimiz için olumludur. Zira politik mücadeleden ve örgütsel şekillenmeden koparılmış bir teorik çabanın iyi ve sağlıklı sonuçlara varamayacağı genel bir gerçek olmanın ötesinde, bizzat bizimle aynı dönemde işe başlayan çeşitli çevrelerin kendine özgü deneyimiyle bile doğrulanmıştır. Akademizm, liberal savrulmalar, politik ve örgütsel tasfiye, aydın elitizmi vb. tüm bu deneyimlerin

değişik biçimleri ve olumsuz sonuçları olmuştur.

Bugün geride bırakılan üç yıllık dönemde ortaya konan siyasal tespit, tutum ve tahlillerimize birarada bakıldığında, bunların isabetli olduğunu, zaman ve olaylar tarafından doğrulandığını görüyoruz. Bunu teorik-politik perspektiflerimizin, olaylara bakışaçımızın olumlu bir sınanması sayabiliriz.

Yeni dönemin, Türkiye'de toplumsal hareketliliğin ve siyasal olayların yeni boyutlar kazandığı bir evre olacağı muhakkaktır. Dönemi, gelişmeleri, tek tek siyasal sorunları, devrimci dinamiklerin verili durumunu, imkanları ve ihtimalleri değerlendirmek, ortaya devrimci hareketin ve mücadelenin önünü açacak değerlendirmeler koymak, görevler ve taktikler saptamak Hareketimizin temel bir sorunu, temel bir görevi olacaktır.

*

Parti sorunu, yeni dönemde artık somut bir sorun olarak, çözümlenmek üzere gündeme alınması gereken bir sorun olarak, çözümlenmesi için atılması gerekli adımların neler olduğunun somutça tanımlandığı bir sorun olarak ele alınmalıdır. Türkiye'de mücadelenin ulaştığı boyutlar, işçi hareketindeki gelişmeler, parti sorununu ertelenemz bir görev haline getirmiştir.

Birlik sorunu da bu çerçevede değerlendirilmelidir. Çapını çizdiğimiz tüm görevlerin üstesinden gelebilmek, ya da bu görevlerin üstesinden gelebilecek çapta bir partiyi yaratabilmek, Türkiye'deki tüm marksist-leninist güç ve potansiyeli aynı çatı altında birleştirebilmekten geçiyor bir yönüyle de. Türkiye eğer gerçekten ciddi bir proleter devrim ülkesiyse, bu devrimin sürükleyici olabilecek düşünsel ve politik kuvvetlere de potansiyel olarak sahiptir demektir. Hareketimiz başından beri bu potansiyele iyimser baktı, devrimci hareketin iç evriminin ve ayrışmasının ileriye, proleter sosyalizmine önemli güçler çıkaracağına inandı. Bu öngörü devrimci hareketin yapısının, evriminin ve ulaşılan aşamadaki çelişki ve dinamiklerinin somut bir tahliline dayanıyordu. Olaylar yanılmadığımızı gösterdi. Bugün devrimci hareketin çeşitli kesimleri, iç ve uluslararası olayların da etkisi ve yardımıyla, olumlu arayışlara sahne. Bunu önemle ve dikkatle değerlendirmek, bize yüklediği görev ve sorumlulukları somut olarak saptamak Hareketimizin önemli görevleri arasındadır.

Öte yandan, belli çevrelerle aramızdaki sorunların ve farklılıkların geçmişe göre hayli azaldığı da bir gerçektir. Bu durumu değerlendirmek ve eğer, var olan sorunlar ve farklılıklar artık tek örgüt çatısı altında birleşmeye engel olacak düzeyde ve nitelikte değilse, böyle grup ya da gruplarla ya da bu gruplar içindeki ileri eğilimlerle birlik sorununu parti sorunu çerçevesinde somut bir çözüme ve karara bağlamak da Hareketimizin önemli bir gündemi ve görevidir. Merkez Yayın Organında işlenmekte ve tartışılmakta olan bu sorun, muhtemelen 4. yıla ilişkin başyazıya da konu olacağı için, sorunun ayrıntılarına burada girmiyoruz.

*

(...)

Yoldaşça Selamlar
Merkez Komitesi
Eylül 1990

Türkiye'de Maden İşçileri

DİRENİŞTE!

DAYANIŞMAYA!

EKİM

"Yeni düzen"de yeni durak:
Kapitalist dünyanın Paris Zirvesi

C.Kaynak

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı (AGİK) zirve toıplantısı çalışmalarını 21 Kasım günü tarafların onayladığı "Paris Sözleşmesi" adlı ortak metnin yayınlanmasıyla sonuçlandırdı. 1975 yılında Helsinki'de, farklı özellik ve verilere sahip bir tarihi bağlamda onaylanan "nihai senedi"n ruhuna sadık ve uzantısı olduğu iddia edilen Paris zirve toplantısında kabul edilen bu yeni "senet", "yeni dünya düzeni"nin temel teorik perspektiflerini saptıyor. Konferansın çalışmaları mevcut tarihi bağlamın özgün özellikleri ışığında irdelendiğinde üç farklı boyut ortaya çıkıyor; geçmişin değerlendirilmesi, güncel sorunlara ilişkin tavır ve gelecek, yani "yeni dünya düzeni" için saptanan perspektifler. Sırasıyla bu değişik boyutlara değinmeden önce, bazı tekil ve biçime ilişkin gözlemlerde bulunmanın sorunun özünün açıklık kazanması bakımından yararlı olacağı düşüncesindeyiz.

Helsinki "nihai senedi" 15 yıllık bir geçmişe sahip. Barış, güvenilk, silahsızlanma, işbirliği, dayanışma, demokrasi ve insan hakları gibi değişik alanlarda sofu vaadler içeren bir metin. Zamanında o belgeyi ikiyüzlü bir samimiyetle imzalayan devletler de biliniyor. Helsinki'de verilen söz 15 yıllık bir pratikte sınandı, denendi. Ne oranda hayata geçtiğini örnekler sıralayarak irdelemeye çalışmak bile gereksiz. Dünyada bugüne kadar Helsinki'de verilen sözü hiçe indiren sayısız vahim gelişme yaşandı. Üstelik o sözleşmeye imza atmış devletlerin doğrudan sorumlu olduğu gelişmeler. Ama, nedense kimse "nihai senet" çiğneniyor diye endişelenmedi. Sadece uluslararası platformlarda veya başka vesilelerle zaman zaman birilerini suçlamak için Helsinki "nihai senedi"ne atıfta bulunulmuş, bundan öte gidilememiştir. Çünkü, Helsinki "nihai senedi" bir cambaz pazarlığının ürünüydü ve yeri gelince suç ortakları birbirlerini kollamayı biliyorlar ve hatta yer yer zorunda kalıyorlar.

Doğu Avrupa ülkelerinde 1989 yılında yaşanan gelişmeler uluslararsı alandaki jeo-politik statükonun alışılmış ilişkilerini altüst etti. Ortaya merkezkaç güçler, denetimi zor sonuçlar çıktı. Denetimsiz, kontrolden her an çıkabilen bu tür ilişkilerin Avrupa'da varlığı başlıbaşına bir tehlikedir. Son 30-40 yılın sükuneti hafızaları köreltmemelidir. Avrupa gerçekte bir çelişki ve antagonist çıkar yumağıdır. Çağımızın en kanlı savaşları bu kıtada patlak vermişlerdir. Dünyanın değişik kıtalarında cereyan eden benzer gelişmelerde Avrupa'nın sömürgeci-emperyalist güçlerinin doğ-rudan sorumluluğu sözkonusudur. Kapitalist dünya jandarmalığının ABD'ye kaptırılması tarihsel ölçülerle bakıldığında oldukça yenidir ve dolayısıyla Avrupa halen bir çok açıdan dünyanın kalbi olmaya devam ediyor. Bugüne kadar silahlı blokların varlığı caydırıcı bir rol oynayarak iştahları törpülenebilmiş, taşkınlıkları dizginlenebilmiştir. Doğu Avrupa ülkelerinin iflaslarıyla birlikte ortaya çıkan karmaşık yapı, ilişkilerin yeniden bir kalıba dökülmesi ihtiyacını gündeme getirdi.

Bu ihtiyaç, Doğu Avrupa'daki gelişmeler kontrolden çıkmadan, emperyalist-kapitalist bloğun istediği yörüngeye girdikleri iyice anlaşıldığı andan itibaren Fransız emperyalizminin bugünkü sözcüsü F. Mitterand tarafından periyodik ve sistemli olarak işlenmeye başlandı. Helsinki Konferansının referans alınması tesadüfi bir seçenek değildir. Ters tepkiye olanak vermemek için Batılı devletler sözkonusu gelişmeye müdahale dozunu kaçırmamaya dikkat ettiler, muazzam bir koordinasyon örgütlendi. Beklenen sonuçlar elde edildikten sonra, sıra onlara biçim verecek platforma gelince, Avrupa'ya özgü AET gibi kurumların çerçevesi dar geldi. Ayrıca bu tür bir girişim sözkonusu kurumlara hak etmedikleri bir değer vermek olurdu ve örneğin ABD kesinlikle kabul etmezdi. Sorunun BM çerçevesinde ele alınması, dallanıp budaklanmasına, doğrudan ilişkisi olmayan devletlerin gereksiz yere söz sahibi olmalarına, hatta büyük bir ihtimalle değişik sorunların gündeme gelmesine neden olabilirdi. NATO'ya gelince, sorunun özü açısından ideal olmasına rağmen biçim olarak oldukça kaba bir girişim olurdu. Kaldı ki Kızıl Ordunun "ruh hali" hakkındaki spekülasyonlar da henüz dinmiş de-

ğildi.

Geriye sorunun tartışılmasına estetik ve pratik açıdan en uygun zemin olarak, Helsinki benzeri yeni bir konferans platformu kaldı. Geçmiş varlığı ona göreceli tarihi meşruiyet kazandırmak açısından elverişliydi. Ayrıca Gorbaçov'un "yeni dünya düzeni" teorisini işlemesine de olanak verme imkanına sahipti. Dahası SSCB ve diğer Doğu Avrupa ülkeleri Helsinki'dekine katılmış oldukları için bu platforma biçimsel ve protokol düzeyinde de olsa birer meşru taraf olarak katılma olanağına da sahiptiler. Örneğin bir an için NATO çerçevesinde toplanıldığı varsayımıyla düşünülecek olursa, bunun ortaya çıkaracağı kaba görüntüyü tahmin etmek zor olmayacaktır.

Paris Konferansının çalışmalarına gelince, üç farklı boyutta olduğunu daha önce belirtmiştik. Bu tasnif, aslında bizim değerlendirmemiz. Özü öyle olmasına karşın biçim olarak daha karmaşık. Her uluslararası konferansta olduğu gibi Paris'te de konferansın resmi oturumlarında katılan devlet başkanları konuşmalar yaptılar, konu hakkında etraflıca düşüncelerini açıkladılar, tavırlarını sergilediler. Fakat, yine her zaman olduğu gibi - günümüzde başka türlüsü düşünülemez- konuşma metinleri uzman danışmanların önceden hazırladıkları, ince eleyip sık dokudukları, bir çok düşüncenin satır aralarına gizlendiği, birilerinin tepkilerine neden olabilecek sözlerin özenle diplomatik kılıflarla kamufle edildiği, ilk bakışta herkesi tatmin eden söylevlerdi. Cüretli bir mizah yazarı için yığınla malzeme sergilendi. Afrika ile Amerika'yı birbirine karıştıran, konferansa katılan devlet sayısını üçe katlayan, Baltık Cumhuriyetlerinin dışişleri bakanlarını konferansa onur davetlisi olarak çağıran ve oturumda kovalayan vb. türden komediler.

Geçmişe ilişkin değerlendirmeler bir kaç kısa ama anlam yüklü cümle ile geçiştirildi: "Yalta bitti", "totaliter rejimler çöktü", "Doğu Avrupa ülkeleri nihayet özgürlüklerine kavuştular" ve bunlara benzer yarım düzine cümle. Sorunun özü ancak bunların ciddiyetsizliğine ve ukalalığına biraz ciddiyet ve soğukkanlılıkla bakıldığında ortaya çıkar. Bu basma kalıp formüllerin altında yatan değerlendirme şudur: "Ekim Devriminden beri Sovyetler Birliği'inde ve emperyalist savaştan sonra sosyalist kampta yaşananlar bir tarihten sapma olayıydı". Sovyetler Birliği'nde halen kargaşa devam ettiği için Ekim Devrimine doğrudan atıfta bulunulması hiç bir şey değiştirmiyor; 70 yıllık tarih toptan inkar edilerek değerlendirildi. Biçimde Doğu Avrupa ülkeleriyle sınırlı cümleler, özünde Ekim Devrimiyle başlayan sürecin tamamını kapsıyor. "Komünizm iflas etti. İdeolojik ayrılıklar son buldu, özgürlük ve demokrasi sözkonusu ülkelerde yeniden yeşermeye başladı". 70 yıllık dönemin değerlendirilmesi bu cümleye sığdırabildi.

Başka türlü olabilir miydi, bunlar geçmişi belli yönleriyle olsun değerlendirmeyi göze alabilirler miydi? Objektif olarak imkansız, zira bu suçlunun kendi kendisini ihbarına ve mahkum etmesine benzerdi. Bunlar en azından ikinci emperyalist savaştaki, sadece onu alacak olursak, sorumlularını hasıraltı etmek için öyle bir değerlendirmeyi göze alamazlardı ve alamadılar. Kirli çamaşırlarını görmemezlikten gelmek için geçmişi küfürle karalamayla ve lanetle kestirip attılar. Bunu yaparlarken üstü kapalı bir biçimde Ekim Devriminden bu yana dünyada ve özellikle Avrupa'da yaşanan tüm acı ve yıkımlarının faturasını ideolojik saflaşmaya, yani özünde komünizme yüklemiş oldular. Ve yine onlara göre komünizmin tamamen iflas etmesiyle birlikte benzer olayların varlık nedeni kendiliğinden ortadan kalkmıştır. Tarihsel olaylar, yaşanmış ve silinmez gerçeklerdir. Burada adı geçen konferansta söylenen yalanların tersini ispatlama diye bir kaygımız yok. Fakat konferans döneminde Batı basınında yer alan yorumlar farklı formüllerle de olsa bir noktada yaklaşık aynı sonuca varıyorlardı."Bunlar kendi söylediklerine kendileri dahi inanmıyorlar."

Güncel sorunlar konferansın resmi gündeminde yer almıyorlardı. Ama kulis "oturumları" salt güncel sorunlara ayrıldı. Kulis "oturumları" oldukça canlı, renkli ve heyecanlı geçti. Endişeler, sorunlar farklıydı, tartışmalar zengin ve yoğundu. Bush konferansa Körfez krizini tartışmak için gelmişti ve tek kaygısı o idi. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin savaş iznini vermesi için yoğun temaslarda bulundu ve ufak tefek rötuşlarla istediğini elde etti. Dolayısıyla Körfez krizi kulis "oturumları"nın gündeminin ilk ve başlıca maddesini oluşturdu. Diğer devlet başkanlarının özgün sorunları ise onların kişisel beceri ve maharetine bırakıldı. Demir Leydi'nin koltuğundan başka bir şeyi düşündüğü söylenemezdi. Kohl Alman birliği ve seçimlerin heyecanını zor gizleyebiliyordu. Gorbaçov Sovyet halkı için yiyecek

arayışı içindeydi. T. Özal ise Paris'in ünlü gazinosu Lido'ya gidip eğlenmeyi ihmal etmedi. Böylece Paris'in şatafatlı, görkemli konferans salonlarında, Elysee Sarayı'nda, Versaille şatosunda düzenlenmiş olan "komünizme lanet konferansı" bazılarının iş bitirmesine, kimilerinin kara kara düşünmesine, kimilerinin de eğlenmesine vesile oldu.

Bu "intikam konferansı"nın çalışmalarında "yeni dünya düzeni"ne ilişkin olarak onaylanan "Paris Sözleşmesi" önemli bir yer tuttu. Bu sözleşme iki bölümden oluşuyor. İlk bölümü "Yeni bir demokrasi, barış ve birlik çağı" başlığını taşıyor ve insan hakları, demokrasi ve hukuk devleti ilkelerine "sadakat ve saygı"yı tekrarlıyor, konferansa katılan devletlerin (elbette bu arada Türkiye'nin) tahahüttlerini sıralıyor. Azınlıkların etnik kimliğine, kültürüne, dillerine, dinlerine saygı duyulacağını, yasalar önünde eşit tutulacaklarını belirtiyor. Belirtmekte fayda var, bu bölümün kapsamına Türkiye Kürdistanı, Kosova, Kuzey İrlanda, İspanya'nın Bask bölgesi, Amerikalı Kızılderililer ve Yeni Kaledonya gibi sayısız örnek de giriyor!

Devletler arası dostça ilişkiler bölümünde taraf-lar devletler arası ilişkilerde sorunların çözümünde salt barışçıl yöntemler kullanılacağını, silaha kesinlikle başvurulmayacağını, kimsenin komşusunun toprak bütünlüğüne ve bağımsızlığına tecavüz etmeyeceğini ve bu ilkelerin Helsinki "nihai senedi"nde açıkça belirtildiğini ve uyulmasına sözverildiğini tekrarlıyor. Ama nedense (belki de unutulmuştur!), Grenada'nın, Panama'nın, Afganistan'ın, Kürdistan'ın, Çat'ın, Yeni Kaledonya'nın, El Salvador'un vb. adı geçmiyor. Kaldı ki bu ilkelerin aslında 1975'den bu yana geçerli olduğu ve gelecekte daha da dikkat edileceği vurgulanıyor. Ağustos ayından bu yana Körfez bölgesine korkunç bir askeri yığınak yapan, en modern nükleer füzeleri bölge halklarının ensesinde Demoklesin kılıcı gibi sallayan güçler pervasızca bu tür belgelerin altlarına imzalarını atabiliyorlar. Yalan, ikiyüzlülük ve sahtekarlık terimleri anlam değiştirmiş olmalı!

Ayrıca aynı bölümün bir paragrafı "Birlik"; Almanya'nın birleşmesine ayrılmış. Alman Birliğini "samimiyetle" selamladıklarını, 12 Eylül 1990 günü Moskova'da imzalanan Almanya'ya ilişkin anlaşmayı büyük bir sevinçle karşıladıklarını belirtiyorlar. Alman Birliği sorununa kimin ne gözle baktığını, endişe ve kaygılarının düzeyini *Ekim*'in önceki sayılarında bazı yazılara konu etmiştik. Alman Birliği engellenemediği için kabullenildi. Bu tür ibarelerle sevinçlerini dile getirenler, gerçek düşüncelerini gizliyorlar, ikiyüzlü sevinç çığlıkları, diplomatik sırıtmalarla gizlemeye çalışıyorlar. Birleşik Alman etkinlik alanlarının yeniden paylaşılmasını kaçınılmaz olarak gündeme getirecektir. Rakipleri Birleşik Almanya'yı frenleme, dizginleme olanaklarını henüz bulamamanın sıkıntılarını yaşıyorlar.

İkinci bölümün son paragrafı ise, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansının bir kurum sıfatıyla dünyadaki önem ve yerini vurguluyor. Tüm devletler arasında bir kader birliğinin varlığına işaret ediliyor, Birleşmiş Milletler Teşkilatının rolünde gözlemlenen canlılığa sevinçle tanık olunduğu ve onaylandığı belirtiliyor. Bu tür muğlak ve genel terimlerle anlatılmak istenen aslında kendiliğinden anlaşılıyor. AGİK Konferansı hegomonyacı emperyalist güçlerin elebaşlarının tamamını kapsıyor ve ve onların çıkar ve ihtiyaçları doğrultusunda bir politika saptıyor. Birleşmiş Milletler Teşkilatı ve özellikle de Güvenlik Konseyi aynı güçlerin elinde basit bir alete , kendi deyimleriyle bir "kalkan"a dönüştü. Bu konuda en net örnek Güvenlik Konseyinin Körfez krizine ilişkin tavrıdır. Kararlar ABD yönetiminin danışmanları tarafından hazırlanıp olduğu gibi onaydan geçiriliyor. Yakın döneme kadar rakip hegomonyacı politikalar nedeniyle Güvenlik Konseyi nadir konularda oy birliği ile karar alabiliyordu. ABD-Sovyet yakınlaşması ABD politikasının her alanda Birleşmiş Milletlerin oturumlarında vetoya uğramadan onaylanmasının yolunu açıyor. AGİK ve BM'in rollerinin yüceltilmesi, bu güçlerin bundan böyle iradelerini kayda değer engellerle karşılaşmadan dünyaya dayatma eğiliminde olduklarının bir ön işaretidir.

Paris Sözleşmesinin ikinci bölümü "Gelecek için yönelimler" başlığı altında toplanmış. Bu bölümde göze çarpan en önemli konu, ekonomik işbirliğine ilişkin olanıdır. Bunun dışında sıralanan insan hakları, demokrasi, hukuk, güvenlik, çevre sorunları, kültür, göçmen işçiler, Akdeniz sorunları vb. konular, her tarafa çekilebilen elastiki formüllerle ifade edilmiş boş vaadlerden ibaret. Üstelik önemli bir kesimi birinci bölümün tekrarını içeriyor.

Ekonomik işbirliği konusunda sıralanan reçete çok kısa olmasına rağmen gelecek için saptanan perspektiflerin en önemlisi, hatta başlıcası. "Pazar ekonomisi esaslarına dayalı işbirliği ilişkilerimizin başlıca alanıdır." Bu kısa cümle çok şeyi ifade ediyor. Kapitalist ekonomik sistem Paris Konferansında, bir ara sosyalizmi geliştirip yetkinleştiriyor diye savunulan Gorbaçov'un da katkısıyla taçlandırılmış bulunuyor. Demokrasi, insan hakları, hukuk devleti gibi soyut alanlarda ahkam kesmek, edebiyat, hatta felsefe yapmak nispeten kolay. Nedir ki kapitalist sistemi, şu yaşadığımız tarihi bağlamda, şu en küstah günlerinde bile açık açık övmek, enine boyuna tanımlamak o kadar kolay olmuyor. Aynı şey "pazar ekonomisi" gibi kavramların arkasına saklanılarak yapılıyor.

Ama paragrafta sözü edilen ekonomik işbirliğinin GATT nezdinde yapılması gerektiğine ilişkin ibare, kapitalist sistemin uluslararası kurumlarının saptadıkları kuralların artık evrensel ekonomik yasalar olarak anılacaklarını ifade ediyor. Her ne kadar IMF, Dünya Bankası, Paris Kulübünün adları zikredilmiyorsa da, satır aralarında açıkça varlıkları ve onlara verilen önem farkediliyor. Böyle bir konferansta ancak genel bir düzeyde tespitler yapılabilir, pazar ekonomisinin kayıtsız şartsız evrensel ilke olarak onaylanması yeterlidir. Bu ilkenin uygulanmasının doğal kurallarını ayrıca reçete halinde sunmanın bir gereği yoktur. Bu saptamadan çıkan sonuç ve verilmek istenen mesaj oldukça nettir: Kim ki pazar ekonomisi, yani kapitalist sistem dışında bir kalkınma yolu benimserse, onunla hiç bir şekilde işbirliğine girmeyiz, cemaatımızdan afaroz edilmiş sayarız!

Konferansa ev sahipliği yapan Fransa'nın Cumhurbaşkanı F. Mitterand, eğer sahip olduğu edebi yeteneklerden yoksun olsaydı, zirve toplantısının çalışma ve kararlarının basına ve kamuoyuna açıklanması herhalde hayli değişik olurdu. O bu yeteneğini kullanarak görüntüyü bir ölçüde olsun kurtarabildi. Tarihin inkarına, tahrifatına, söylenen yığınla yalana, yapılan vaadlerin uçsuz bucaksız ikiyüzlülüğüne yalnızca dilsel ifade planında bir görkem verilebildi. Tarihte yer edinme tutku ve hevesinden hiç şaşmayan bir şahsiyet olarak Mitterand, konferansa katılanlar içinde hiç şüphesiz en tecrübeli ve en kurt olanıydı. Çalışmaları özetler ve basına bilgi verirken satır aralarına serpiştirdiği "yarının Avrupa'sı ne bir gül bahçesi ne de bir cennet tablosu olacaktır", "arasıra kötümser olmak fena değildir" vb. türünden sözlü laflarla hem bir gerçeği ve hem de bir ikiyüzlülüğü itiraf etmiş oluyordu.

Devlet mülkiyetinden...

(Baştarafı s.42'de)

sağlayacak özel girişimin teşvik edilmesiyle geniş emekçi yığınların yaşam standardı iyileşmez, tersine ayrıcalıklar ve gelir da-ğılımında daha büyük bozulmalara yolaçacaktır. Devlet işletmelerinin Batılı emperyalist tekellere satılması ve işletmelerde sağlanan karların serbestçe yurdışına çıkarılması kapitalizmle birleşme yolunda atılan önemli bir adımdır. Gorbaçov bu doğrultuda pratik adımları çok önceden, Almanya'ya gittiğinde, Alman işverenleri ile Stutgart'da düzenlenen bir toplantıda açık güvence vererek atmıştı. Devlet işletmelerinin yabancı kapitalistlere satılmasıyla kapitalist ekonomik yasaların ülke ekonomisini temel düzenleyicisi olmasını beraberinde getirecektir. Bu, emek gücünün artık tümüyle ve açıkça meta olmasından başka bir anlama gelmiyor. Gorbaçov'un "çok yönlü mülkiyet biçimi" piyasanın yönlendirici karakter kazanmasıyla noktalanıyor. Gorbaçov'un Sovyet tarımının sorunlarına getirdiği çözüm de özel mülkiyettir. Toprakların bireylere uzun bir süre kiralanması 1988'de yasallaştı. Şimdi ise tarımın özelleştirilmesinin propagandası yapılıyor. Merkezi planlamanın kapsamını daraltıp yerel cumhuriyetlere özerklik tanınması klasik kapitalizme geçişde önemli olanaklar sağlıyor. Programa göre her cumhuriyet serbest piyasaya geçmede alınacak önlemlerin kapsamını ve temposunu kendisi belirleyebilecek, para kredi ve fiyat politikalarında bağımsız karar verebilecek, savunma, ulaşım ve enerji sağlamada kendileri yetkili olabilecekler. Sübvansiyonların kaldırılmasıyla bir çok işletmenin kapanmayla yüzyüze gelmesi, kitlesel bir işsizler ordusu oluşması Gorbaçov danışmanları tarafından dile getiriliyor. Bu durum emekçilerin yaşam standardını düşürecek, ekonomik dengesizlikleri daha da keskinleştirecek, bedelini çalışan yığınlara ödeterek sosyal kutuplaşmayı artıracaktır.

Devlet mülkiyetinden özel mülkiyete

A. Ekin

Ekim devrimi Marks'ın öngörüsünün aksine kapitalizmin görece az geliştiği bir ülkede gerçekleşti. Bolşevikler 1920'lere kadar umutlarını Avrupa, öncelikle Almanya'da gelecek devrime bağladılar. Almanya'da devrim gelmedi. Lenin bu aşamadan sonra, ölümünden bir yıl önce, sosyalizmin önkoşullarını devrimci bir biçimde elde etmekle işe başlayacaklarını belirtir. Bolşevikler Lenin'in bu vasiyetini Stalin önderliğinde yerine getirmeye çalıştılar. İktisadi temeli son derece zayıf olduğu için, sosyalizmin zorunlu bu maddi ön koşullarını hızlandırılmış sanayileşmeyle gerçekleştirmeye çalıştılar. Bolşevikler bu hızlandırılmış sanayileşmenin beraberinde getirdiği zorlukları ustaca aşmayı bildiler. Kısa sürede büyük başarılar sağlanmasına rağmen, faşizmin saldırısıyla başlayan savaş, hem bir kesinti ve hem de korkunç bir yıkım oldu. Savaşın yarattığı yıkıntıya rağmen ve bunun hızla onarılması sonucunda İkinci Dünya Savaşından sonra nihayet Marks'ın tasarladığı türden bir toplumun iktisadi temelleri yaratılmış oldu. Sovyetler Birliği İkinci Dünya Savaşından kısa bir süre sonra en güçlü emperyalist ülkelerle boy ölçüşecek bir konuma gelmişti.

Marks ve Engels'e göre kapitalizmden sosyalizme geçiş aşaması kapitalist üretim sisteminin altüst oluşudur. Sosyalizm Marks için işçi sınıfı önderliğinde tüm emekçilerin kendi geleceklerini kendi ellerine aldığı, kendilerinin belirlediği bir yapıdır, bu çerçevede insanların özgürleşmesidir. Onlara göre sosyalizm, üretim araçlarının toplumsallaştırıldığı, emek üretkenliğinin ileri bir aşamaya ulaştığı, tüm sınıf farklılıklarının gitgide ortadan kalktığı, üretimin gerçek ihtiyaçlara göre planlandığı bir toplumsal yapıdır. Yine Marks, Gotha Programı eleştirisinde; *"üretim araçlarının ortak mülkiyeti üzerine kurulu ortakçı bir düzen içinde, üreticiler ürünlerini mübadele etmezler... Çünkü bundan böyle, bireyin yaptığı işler, kapitalist toplumda olduğunun tersine, dolambaçlı yollardan değil, doğrudan doğruya topluluk çalışmasının bir kısmı haline gelir."*, der.

Marks burada komünist toplumun alt aşamasından bahseder. Burada her emekçinin çalışması karşılığında para şeklinde bir ücret değil, şu kadar iş yaptığını gösteren bir bono karşılığında tüketim nesnesi alacağını belirtir. Yine Marks'a göre kapitalist toplum ile komünist toplum arasındaki siyasal geçiş döneminde proletarya, insanlığı sınıfsız topluma götürecek ekonomi ve politik bir süreci örgütlemeyi amaçlar. Bu süreç ekonomik alanda kamulaştırılmış "büyük üretim" siyasal alanda ise "proletaryanın egemen sınıf olarak örgütlenmesi" olacaktır, der. Bu süreç bugünden yarına olmaz, bir tarihsel dönemi kapsar. Bu, kendiliğinden bir süreç değil, mutlaka proletaryanın sürece damgasını vurduğu bilinçli politikaların uygulandığı bir dönemdir. En kısa anlatımla Marks ve Engels, sosyalizmi özel çıkarların genel çıkarlara dönüşmesi olarak belirtirler.

SBKP, 1950'lerden sonra Marks ve Engels'in öngördüğü türden bir toplumsal yapıyı örgütleme iktisadi olanağına sahip olmasına karşın, tersi bir yöne kaydı. Bu kayışın önü 1950'li yıllarda Marksizm-Leninizm teorisinin revize edilmesi ve sosyalist ilkelerin terkedilmesiyle açılmış, 1960'larda Liberman reformları, ardından Kosigin reformları ile yollar döşenerek, bugünlerde kapitalist-emperyalist sistem içinde yerleşmekle son bulmuştur. Parti ve devlette oluşan bürokratik dejenerasyon ortaya topluma egemen bürokratik bir kast çıkardı. Bu küçük-burjuva kast kendi ideolojik politik kimliğini modern revizyonizmde somutladı. Bu kastın egemenliğinin bir sonucu olarak üreten ve yöneten ayırımı ortadan kalkacağı yerde, buna dayalı toplumsal işbölümü daha da sistemleştirildi. Proletarya toplumsal faaliyetin tüm alanlarında egemen olacağına, aktif olarak siyasette yer alacağına her türlü sorundan ve siyasi faaliyetten uzak tutulan bir konuma itildi. Süreç içinde toplum yavaş yavaş uykuya dalarak, üretimdeki verimsizlik, kalitesizlik ülke ve toplum sorunlarına karşı ilgisizlik başgösterdi. Buna pratik bir örnek verilebilir. 19 Ekim 1990'da alınan son ekonomik kararlara bu sözümona sosyalist toplumda hangi işçi sınıfı, ne ölçüde katıldı? Ülkede kapitalizme resmi ellerden geçilirken kimlerden nasıl bir tepki geldi? Tepki yalnızca "hemen şimdi" diyen açık ve kaba kapitalizm savunucularından geliyor. Ülke yönetimine, alınan kararlara katılmada ve uygulamada edilgen

duruma düşürülen Sovyet işçi sınıfı. üretim birimlerinde de üretimin denetleyicisi ve gerçek sahibi olmaktan uzak kaldı. Proletarya kendi geleceğini kendisi ele alacağına, kendi emeğine, dolayısıyla kendisine yabancılaştırıldı. Proletarya kendi davasına sahip çıkmayınca sonuçta Sovyetler Birliği'nde işgücü veriminin düşmesi, halkın moralinde çürüme, bireyciliğin güçlenmesi, kayırma, sorumsuzluk, disiplinsizlik, zimmet yoluyla yasadışı ayrıcalıklar sağlamak için kamu fonlarını kişisel çıkarlarına kullanmak, ekonomik tıkanma ve ülkenin bir buhranın eşiğine gelmesi kaçınılmaz oldu.

Bugün sistemin içine düştüğü kriz Grobaçov ile başlamamıştır, aksine onunla noktalanmıştır. Sovyetler Birliği'nde bugün yaşanan klasik kapitalizme geçiş faaliyeti kendisinden önceki süreçlerin bir sonucudur ve bugünkü olguların kökleri 1950'lerden beri uygulanan politikaların bir ürünüdür derken tüm bunları söylemek istiyoruz.

Peki SBKP krizden çıkış yolu olarak neyi öneriyor? Öneri, kapitalist-emperyalist sistemle birleşmedir. Bu uluslararası alanda emperyalist dünya ile tam bir çıkar ve bu temelde devrim düşmanlığı biçimine bürünürken, içte ise kapitalist üretim ve yönetim mekanizmalarını tüm biçimiyle hakim kılmada kendini gösteriyor.

16 Eylül'de Sovyet parlamentosuna krizden çıkış yolu olarak iki ekonomik program tasarısı sunuldu. Bunlardan biri Başbakan Nikolay Rijkov'un önerdiği "kontrollü piyasa ekonomisi"dir, öteki ise Şatalin'in "500 günde kapitalizm" programıdır. Rijkov mevcut idari-bürokratik sistem korunarak Şatalin'in önerdiği süreden daha uzun bir süreçte piyasa ekonomisine geçmeyi öneriyor. Başka bir ayrılık noktası ise; cumhuriyetlere özerklik tanınmasını öneren Şatalin planının aksine merkezi ekonomik planın bir süre yürürlükte kalmasıdır. Rijkov 15 Ekim'de televizyonda yaptığı bir söyleşide piyasa ekonomisine radikal bir geçişe karşı olduğunu belirtir. Rijkov, Şatalin'in "500 günde kapitalizm" planının uygulanması halinde ülkede bir kaosun gündeme geleceğini ve bunun sonuçlarının kimsenin şimdiden kestiremeyeceğini belirtir. Piyasa ekonomisine geçerken ülkenin sosyo-ekonomik gerçekliğinin dikkate alınması gerektiğini, aksi taktirde sosyal patlamaların kaçınılmaz olacağını açıklıkla belirtiyor. Haklıdırlar. 1917 sosyalist Ekim Devriminden beri kazanılmış hakların bir çırpıda ortadan kaldırılmasına karşı işçi sınıfının suskun ve hareketsiz kalacağını kim düşünebilir?Yine aynı şekilde aynı kutupta yer alan Abalkin sübvansiyonların kaldırılmasıyla bir çok işletmeler ile kooperatiflerin en az %25'inin kapanmayla yüzyüze kalacağını belirtirken aynı yönde endişelerini dile getiriyor.

İkinci program olan ve Gorbaçov'un önerisiyle Şatalin önderliğinde oluşturulan komisyonun önerdiği "500 günde kapitalizm" programına gelince. 452 sayfadan oluşan programın merkezinde özel mülkiyete tam bir geçiş yatıyor. Şatalin planına göre bireyler devlet işletmelerine hisse senedi aracılığıyla ortak olabilecek, Batılı emperyalistler büyük devlet işletmelerini satın alabilecek ve karlarını ülke dışına çıkarabilecekler. Bugün bir çok devlet işletmelerinin ayakta durmasını sağlayan sübvansiyonları kaldırmak, merkezi planın süreç içinde kapsamını iyice daraltarak yerel cumhuriyetlere özerklik sağlamak, halkın elinde bulunan büyük miktarda mevduatların belli merkezde toplanmasını sağlamak üzere fiyatlara zam yapmak planın esaslarını oluşturuyor. Şatalin planı, değer yasasının iktisadi yaşamın temel düzenleyicisi olmalı temel ilkesine dayalı, üretim ve paylaşım sürecini piyasa çerçevesinde gerçekleştiren klasik kapitalizme geçiş planıdır. Kısaca, SBKP'deki kapışma iki yol arasındaki bir kapışma değildir ve sosyalizm adına yapılmamaktadır. Önerilen iki program tasarısı gösteriyor ki, SBKP içindeki kavga artık "Statüko" savunucuları ile kaba kapitalizm savunucuları arasındaki kavga olmaktan çıkmış, kapitalist ekonomiyi zamanlama kavgasına dönüşmüştür.

Sovyet parlamentosu, yani 19 Ekim 1990'da Gorbaçov'un önerdiği programı 12'ye karşı 333 oyla onayladı. 19 Ekim'de onaylanan reform planı Şatalin'in önerdiği plandan hiç de farklı değildir. Zaten Gorbaçov da Şatalin planını desteklediğini açıkça belirtti. Farklılık Gorbaçov'un idari-bürokratik sistemi belirli bir süre korumaktan yana olduğudur. Kapitalizmi açıkça savunan Yeltsin, 16 Ekim'de parlamentoda yaptığı konuşmada, Gorbaçov'un önerdiği programın temel sorunlarında anlaştığını, ayrılık noktalarının yalnızca tempo ve metod ile ilgili olduğunu söylüyor. Yeni program ekonomide devlet tekelciliğini kırmak için özel kapitalist girişime gereksinim duyuyor. Halkın karşılanamayan tüketim gereksinimlerini

(Devamı s.40'da)

ÇAT'da gelişmeler ve Fransız emperyalizmi

Çat'da yönetim bir kez daha el değiştirdi. Eski başkan Hisser Habre yakınlarıyla birlikte nefesi Kamerun'da alınken, eski sağ kolu İdris Deby taraftarlarıyla, en ufak bir direnişle karşılaşmadan başkent Camena'ya girdi. Kronik bir nitelik kazanmış bu tür değişiklikleri bazı çevreler Afrika'ya özgü bir gelenek sayarlar. Her ne kadar Afrika toplumlarının feodal yapısı ve aşiret rekabetinin siyasal istikrarsızlıktaki payı küçümsenemezse de, sorunu salt bu düzeye indirgeyerek değerlendirmek ciddiyetsizliktir, esas sorumlulukları görmemezlikten gelmektir.

Çat'da yaşanan yönetim değişikliklerinin kronolojik sıralamasını yapmak hayli uzun olacaktır, özü itibarıyla birbirlerinden hiç de farklı değildirler. Bu nedenle son gelişmelere özetle değinirsek genel durum hakkında kaba da olsa bir fikir sahibi olunabileceğini düşünüyoruz. 1980 yılında Goukouni Devlet Başkanı, Hissen Habre ise Savunma Bakanı olarak ülke yönetimindeydiler. Afrika'nın geleneksel ve tarihi jandarması Fransa, Goukouni'ye iyi gözle bakmıyor, Libya ile ilişkilerinden rahatsız oluyordu. Habre muhalefete geçip iktidara karşı silahlı bir mücadele başlattı ve Fransa'nın doğrudan müdahalesiyle 1982'de Devlet Başkanlığı koltuğuna oturtuldu. İdris Deby ise Genel Kurmay Başkanıydı. Goukouni'nin başlattığı mücadeleye Fransız ordusu müdahale ederek ezdi ve Habre'nin başkanlığını sağlamlaştırmaya katkıda bulundu, destekledi.

Fakat Habre, Fransız burjuvazisinin gözünden düşmekte pek gecikmedi. Çünkü geçmişte "çete" iken "affedilmez" hataları olmuştu. 1989'da Fransız Devriminin 200. yıldönümü kutlama töreninde Habre'nin şeref konuğu olarak çağrılması ve katılması bazı çevreleri tamamen çileden çıkarmıştı. Bu arada şunu da belirtelim ki İdris Deby 1 Nisan 1989'dan itibaren muhalefete geçmiş ve Sudan'a sığınarak gerilla birliklerini örgütlüyordu. Habre'nin "affedilmez" hatasına dönecek olursak sorun şöyle; '70'li yılların başında dönemin başkanı Fransa'da hukuk öğrenimi görmüş genç Habre'ye, içinde 100 bin dolar bulunan bir çantayı kuzeye önemli bir göreve gönderiyor. Misyon kuzeyde aktif olan gerilla hareketini (büyük ihtimalle Fransa'dan gönderilen) parayla satın almaktı. Habre paraya el koyup gerilla hareketine "komutan" sıfatıyla katılmayı tercih ediyor. Bu sadece başlangıç! 1974 yılında Habre biri arkeolog iki Fransızı ve bir Alman doktorunu rehine alıyor. Almanya hemen 823 bin dolar fidye öderken, Fransa tüm manevralara rağmen ödemek zorunda kalıyor. Miktar? çok çok yüksek... Sadece öyle deniliyor. Buna bir de Fransız subay kumandan Galapin'in Habre tarafından katledilmesini ekleyelim!

Habre Fransız emperyalizminin kendisine ne gözle baktığını biliyordu ve bu nedenle de "hatalarına" bir tanesini daha ekledi. ABD ile ilişkiler! Afrika'nın jandarması Çat'ın ABD ile ilişkilerine açıktan karşı çıkma olanağı olmamasına rağmen sessiz kalamazdı. Habre'yi CIA'nın dolar yağmuruna tuttuğunu Fransız basını yazıyor. Tüm bu veriler Fransız emperyalizminin Çat'da yönetim değişikliğinden ne denli yana olduğunun objektif göstergeleridir. Nitekim de öyle oldu. "Çat'ın iç ilişkilerine karışmıyoruz.Bu Çatlıların kendi aralarındaki bir sorundur, tarafsızlığımız tam olacaktır" diye "soylu" bir tavır takınan Fransız makamları İdris Deby yönetimi ele geçirir geçirmez "biz İdris Deby'e yardım etmedik, sadece bıraktık yapsın" türünden açıklamada bulundular.

İdris Deby başkent Camena'ya girerken karşılama törenini ülkede bulunan 1800 Fransız askeri düzenledi ve karşılayan sorumlu da Fransız elçisiydi. Yeni başkanın ilk işi Anayasa'yı lağvetmek, mevcut kurumları dağıtmak ve ülkeye en kısa zamanda serbest ve çoğulcu seçimler ile demokrasi vaad etmek olurken Fransız sorumluları dudak arasında sırıtıyor, sevinçlerini zor gizleyebiliyorlar. ABD ise yeni hükümeti tanımadığını ve bu işte Libya'nın parmağı olduğunu iddia ediyor. İdris Deby'nin Yurtsever Selamet Hareketi Çat halkına farklı bir gelecek sunabilecek midir? Belli değil ama iyimser bakmak çok zor...

C.K.

Türkiye'de Maden İşçileri

DİRENİŞTE!

DAYANIŞMAYA!

EKİM